

UNIVERSITÄT
WIEN
VERLAG

19803

I

Mag. St. Dr.

P

19803

PHILOLOGIA.

N.

Stow. 12.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0003823

Soc.

19803

XX. m. 8.

V. J.

XI IV 36.
36.

IDIOTISMI POLONICI,

Setu

VOCES POLONICÆ,

*que latinè de verbo ad verbum reddi
nequeunt, sed periphrasticè, red-
dendæ sunt.*

per Thesaurum Polono Latinum

R. P. GREGORII CNAPII

Societatis JESU,

Sparsim positæ,

*Nunc in gratiam Studiose Juventutis
in Compendium Collectæ.*

CALISSII

Typis Collegii Societatis JESU,

Annò Domini 1743

Bibl. Bolet Ara joi Ad S^{to} Gto

BERLINO: UNIV.

JANUARIAS

19-803a.I

C
p
&
in
q
tr
ta
gr
au
PH
cè
ac
Po
&

*Lectori, ac primum Studiosæ
Juventuti.*

EXperientiâ comprobatum est, Juventutem studiosam, quantumvis inter primordia Scholasticæ Institutionis, Grammaticæ rudimentis bene institutam, & Constructionis ejusdem non ignaram (immo plerosq; etiam, quos jam Schola manu misit, & qui per ætatem ex magisterio excessere) in occasionibus, seu familiaris alloqui, seu quando aliquid ex Patria lingua in Latinam transferendum est, vehementer hæsitare, ac tanquam inter salebras cum difficultate progredi, & aut novata, aut obsoleta vocabula, aut asperè & cum Polonismi nota composita. Phrasi Latinæ substituere; sæpèq; Grammaticè loqui sed non Latinè. Negotium porrò ac difficultatem memoratam, facit Lingvæ Polonæ copia, Latinâ, in exprimendis rebus & actibus major, seu ut Auctor vocat; Idioti-

fmi occurrentes, qui de verbo ad verbum Latinè reddi nequeunt, & vocabula plurima Polonica, quæ nonnisi per circumlocutionem Latinam efferri possunt. Operæ itaq; pretium fore videbatur, ut ii Idiotismi & Voces Polonicæ, periphrasticè in Latinum reddendæ, in separato Opusculo, cum fide ex ipso fonte Thesauri Polono Latini R. P. GREGORII CNAPII Soc: JESU de Scholastica Eruditione inter primos meriti, in gratiam Juventutis & commodum experimentô comprobandum, collectæ, imprimerentur.

A Tōs

A Toś mię ciął, Jugulāsti me. Teren.
A toś go ciął, Jugularas hominem
Plaut.

A toś mu trafił, Tetigisti ulcus. Terent.

A to prawda, Id verò rectè dicitur. Verùm sanè
id est. P. Cn.

A niespodziewałem się, Nunquam, prò dolor!
sperabam.

A już też dość, Ohe jam satis est. Mart. Ohe
jam desine. Terent.

A idź że, Euge, salvus jam per me esto. Ma-
cte, evasisti. P. Cn.

A sromotaśz to. Prò pudor! Pro impudentiam!
Ah pudendam rem facis. Hæc te admitte-
re indigna genere nostro! Teren.

A krzywdę mi w tym czynisz, Ah! malè agis
mecum. Plautus. Ah iniquè facis! Ci-
cero. An unquam cuiquam contumelio-
sius audistis factam injuriam, quàm hæc
est mihi? Terent.

A niewiedziakem! Ah nescivi! Dolendum,
ignoravi! Ah vix tandem sensi stolidus!
Terent.

A do-

- A** *dobrześz go! Eja ne patris flagro, pugnis,
P. Cn. Eja, adhibe vires. Eja cæde acriter,
acrius. Plantus.*
- A** *dobrze tak ná cię, Optimè sanè tecum
actum. P. Cnapius.*
- A** *niech że idzie, Eat sanè, eat, Age, eat sa-
nè. Plantus,*
- A** *zły człowiecze; Prò scelus! Ovid. Ah te
hominem malum? Terent.*
- A** *trudnośz to. Ah quàm difficile est! Plan-
tus.*
- A** *co zaczą? Quisnam homo est? Teren.*
- A** *będęśz ia tak często o iedney rzeczy słuchał?
An ego toties de eadem re audiam? Te-
rent.*
- A** *ieśt co ieśzycze więcey? An quidquam est
amplius? Terent.*
- A** *coć ieśzycze po mnie? Num quid aliud vis;
Num quid aliud me vis? Terent.*
- A** *Ociec, żywże? Quid Pater, vivitne? Plan-
tus.*
- A** *bić? Vis percutiam? Idne es auctor mihi,
ut cædam, Jubes ut cædam? Terent.*
- A** *tak to? Itanè verò; Cice: Itanè agitis me-
cum? Terent.*
- Zgadniey á będzieśz mądry, Dic divina, & eris
mihi magnus Apollo.**
- A** *co tam? Quid novi est? Auditur aliquid
novi? Ede, quid portes novi. Sene. Cæd.
Nunquid nam novi? Quid Petrus narrat?
P. Cn.*

A gnie

- A* gniewasz się? Hem; irasceris etiamnum?
P. Cn.
- A* niechcesz? Abnuisne? P. Cn.
- A* wierzgarsz? Irane calcitras? P. Cn.
- A* śmieiesz się? Etiam rides? P. Cn.
- A* jeszcze, *A* ktemu hultaia, á jeszcze piianego przy-
iął do domu, Hominem ignotum eumq;
ebrium, (vel, & præterea ebrium) recepit.
Plau: Erronem quempiam, & eum quidem
remulentum hospitio excepit. Hominem
vagum, insuper etiam violentum in do-
mum admisit. Cicero.
- A* już gadasz? á już będziesz gadał? Iam tin-
nis? Jamne, ut soles, clamabis? Plautus.
- A* już będziesz rządził? Jam tu autem nobis
Præturam geres? Plautus.
- A* kiedyby milczec? Sile commodius faceres,
si taceres. Quid si in animum inducas,
ut taceas? P. Cn.
- A* nie będzie ciszej? Quin modestius loque-
ris? Modestius agas, velim. Non eris mo-
destior? P. Cn.
- A* prawda że tak? Sum verus? Estne ita, ut
dico. Plau.
- A* prawdziwż to? Mamże temu wierzyć? Est ve-
rò huic credendum? Senec: Thy: Bonanè
fide istud dicis? Plautus.
- A* rozumiesz? Satis diserte nunc videor tibi
locutus esse? Plautus.
- A* tobie kat do tego? Quid tua malum, id re-
fert? Plat.

A mam

A mam się ja tobie łotrze sprawować? Tibi ego rationem reddam; stimulorum seges? Plau.

(*A, inter duo verba*) *Idą á idą, Continuo eunt. Ciska a čiska, Continuo projicit.*

(*A inter nomina.*) *Chleb a chleb, seu, Ták to chleb iako y to, Æque hic Panis est atq; ille. Suknia á suknia, seu, Ták to suknia iako y to. Æquè hæc vestis est atq; illa. Inter hanc & illã vestem, nihil interest. Qualisqualis sit vestis, parũ refert. P. Cn.*

Aboś oszulał? Infanis? Terent. Num furaris? Horat. Latin. Sanus es? Terent.

Abo mi się kat dał? Abo mi się co złego dało? Quis malus genius te mihi obtrusit? Quæ furie tẽ in me extimulant? Quæ mala fors hominem permolestum mihi obtrusit? P. Cn.

Abo siądzmy, siądzmy raczey, Quim imus sessum? Quid obstat quominus seideamus? Sedere satius est. P. Cn.

Abo to nie lekkość. Quid est, si non hæc contumelia est? Terent.

Abo to śmiech sto złotych? Res tibi modica videtur, centum florenorum summa? P. Cn.

Abo to śmiech umrzeć? Jocum putas esse mortem? P. Cn.

Abo to we wsi? An ruri te esse censes? P. Cn.

Aboć nie woła? Quantopere enim clamat? P. Cn.

Ażac nie piie. Quantum enim bibit, Putas parũ

A

parum bibere hominem? P. Cn.

Ochrapł, á boć nie wota? Raucus est, sed non mirum est, quantoperè enim vocem intendit? P. Cn.

Trzesq mu się ręce, áboć nie piie. Tremulis est manibus, quantum enim putas bibit? Num enim parum vini quotidie exhaurit? Nunquid enim non potat? P. Cn.

Alemci mu dał, Enim verò acerrimè illum castigavi dictis, (vel) verberibus. Sed enim acriter illum reprehendi. Sensit porro.

Ale mię pilnuiesz, Admodum porro me observas, P. Cn.

Ales się dogadał, At enim malo tuo garrulus fuisti. At verò præclarum ex garrulitate fructum retulisti. Quanta commoda garrulitas tibi peperit? P. Cn.

Ales skromny gdy drugich bięq. Nunc mihi modestus es, dum flagra fonant. En quanta hujus modestia, cum alii yapulant. P. C.

Ales pilny gdy iesc, Ad alia omnia inertissimus & pigerrimus, in folis mensis extruendis alacris & industrius. P. Cn.

B

BA nie tak, Enim verò non ita est. P. C.
Bá łatwież to mowić, Facile quidem est loqui, sed &c P. Cn.

Bá to prawda, Sanè verum dicis. P. Cn.

Bá y zabitem, Atq; occidi quoq; Ballio re-
pon. Bá

- Bá y zà naszej pamięci, Quin etiam nostræ memoriâ. P. Cn.*
- Bá wiera tak, Egrediè verò. P. Cn.*
- Bądźmy dobrej myśli, Hunc hodie diem luculentè habeamus. Plant. Genialis agatur ista dies. Hilarem hunc sumamus diem. Ter.*
- Bâyki to plotki, brednie, Frąszki to, Nugæ. Plaut. Fabulæ, Somnium. Mart. Verba sunt hæc & ineptiæ. Terent. Ambages vix dignæ pueris. Livius. Frivola verba:*
- Bez bráku, Sine delectu. Cice: Promiscuè. Cicce: Omni delectu & discrimine remoto. Livius.*
- Bez czapki, Nudo (vel) Nudato capite. Nudatus pileò. P. Cn.*
- Bez dosytu, Citra satietatem. Columella. Citra fastidium. Plin.*
- Bez dzięki, Invitus. Invitissimus. Gravátè. Cicero.*
- Bez frasunku, Otiosus ab animo. Teren. Solutum curâ pectus.*
- Bez mata, o kęs niemal, Propè. Livius. Propè factum est, ut &c. Idem. Propè erat ut pelleretur. Idem. Propiùs nihil factum est, quàm ut occideretur. Sext: Aurel. Vict. Parùm abfuit, quin occideretur. Cicero.*
- Bez matać nie natąić, Vix teneor, quin quæ decent te, dicam. P. Cn.*
- Bez mata ich nie potłukę, Quantillo opere nunc*

BE BE

nunc mihi persuaderi potest, ut ego his
saffringam talos, totis ædibus. P. Cn.

Bez namiętności sądzić, bez afektu, Absq; ullis
perturbationibus, integrè & incorruptè
judicare. Cicero. Sinè affectu. Idem.

Bez naruszenia przyjaźni, Salvo jure amicitiae.
Salvò officio. Cicero. Salvâ reverentiâ tuâ.
Plin: Iun.

Bez obiadu, Impransus. Plautus.

Bez odpoczynku, Irrequieto cursu. Ammianus.

V. Bez przesłanku.

Bez podatkow, Integrè Incorruptè. Cicero.

Bez pomocy, Bez rady czyiey co czynić. Suo
ductu aliquid facere Livius.

Bez przegubow, Rigidis artubus ibis. Cicero.

Bez przesłanku co czynić, Continuant venti. Cels
Continuare iter die atq; nocte. Continua-
re opus aliquod. Caesar. Continuare per-
porationem. Plautus. Continuare dapes.
Horatius:

Bez przyczyny ni ocz, Temere irasci causa nul-
la est. Cicero.

Bez przygany, Candidus, Cicero. Abeest à re-
prehensione. Idem.

Bez przygotowania, Nullo apparatu dicere, Ci-
cero.

Bez przysady, bez przyprawy, Sinè fucò. P.
Cn.

Bez sądu, Indictâ causâ. Cice: Livius.

Bez wiadomości mey, twey iego, nie opowiednie,

Nic

Nie dołożysz się. Clam me, te illum.
*Plant. Terent. Insciō & inconsultō domi-
 nō discedit. Livius.*

Bez żartu, Serio: *Plant. Extra jocum, remo-
 tō jocō. Cicero.*

Bez ządrości, Non obnoxius invidiæ. *P. Cn.*

Bez zębów, Edentulus. *Plautus.*

Byliśmy z sobą kilka dni, Paucissimos unā fui-
 mus dies. *Seneca.*

Boże ja to ná swoje duszę; Istam culpam quā
 vereris, ego præstabo. *Cicero,*

Boże mu day wieczne odpocznienie. Cui mortuo
 bene sit. Cujus utinam cum manibus DE-
 US clementer egerit. *P. Cn.*

Boże mu odpusc, Ille autem, ob quod illi DE-
 UM iratum nolim, vide quid facit. Venia
 sit illi erroris hujus. Sed veniam illi tri-
 buo. Quod nihil mali illi imprecans refe-
 ro. *P. Cn.*

Boże mu tam posliy dobrą godzinę gdzie jest, Sic
 felix, ubicumq; locorum est. Bene sit illi,
 ubi ubi gentium est. Salvus & lætus de-
 gat, ubicumq; degit. *P. Cn.*

By ná złość, by ná urząd. Dicas ad vexandum
 me, id factum. Dicas ex composito mei
 exagitandi gratiā factum. Dixit non secus,
 ac si mihi ægrè facere cogitārit. Non ali-
 ter facit, atq; is qui aliquem per malitiam
 vexat: *P. Cn.*

By nie ty, by nie dla ciebie, skakaliby, biliby się.

Sc. Per te stetit, quominus saltârint. *S*
 tu abesses pugnarent. *P. Cn.* Præsentia
 tua eis quominus saltarent, obstitit. *P.*
Cn. Verecundia tui, eos à saltu cohibuit.
P. Cn. Nisi eos tui pûderet; Nisi te reve-
 rentur, lusum irent. *P. Cn.*

By niemiem co, niedam, niuczynię: Quidvis per-
 peti, quàm &c. *Cicero* Nullis conditioni-
 bûs adducar, ut &c. *Cicero.* Ad nullas con-
 ditiones accedam. *Cicero.* Non si pretium
 dederis, mortem effugies. *Tyogenes.*

By mi wszystkie świat rozgniewać, Non, Sc. Si
 mihi capiendos sciem esse inimicos omnes
 homines. *Terent.*

By mi zdęchnąć, Emortuum me malim letho
 malo, quàm &c. *Plaut.* Mori me malo, ex-
 cruciatum inopiâ, quàm &c. *Idem.*

Być mu Krolew, Cesarzem Sc. Summa im-
 perii ad eum respicit. *Ces.* Fatale est illi
 regnum. *Cicero.* Est in fastis ejus regnare.
Salust.

Być mu było nád Froncimerem, Ut matrona-
 rum facta hic pernovit probet. Moribus
 prædictum mulierum hunc factum velim.
P. Cn.

Być Seymowi, mrożowi, Sc. Rex multum ad
 comitia inclinat. Probabile valde est f re,
 ut gelet. Ut àëris & cæli statum conspi-
 cio, gelu spero. *P. Cn.*

Był tu przyzedł tedy, Impressit, posuit hic

vestigium. Cicero. Transit hâc. P. Cn.
 Byle się strawa wleka, Opus segniter facit, quod
 diutius annonam gratis habeat. Non aliud
 quam ut bene alatur curat. Rei suæ, ven-
 tri commodis suis non hero servit. P. Cn.
 Było iść, siedzieć, uczynić, &c. Ut ut erat man-
 sum tamen oportuit. Oportuit factum es-
 se. Cicero. Oportuit communicatum. Ter-
 Adolescenti morem gestum oportuit. Te-
 rent.

Nie zjadać było przedemną, At tu, ne clam me
 comesses prandium. Plautus. Restitisses, re-
 pugnâsses, mortem oppetisses. Cicero.

C

CAtq; noc, pić, gadać, grać &c. Totam
 noctem poto; potando transigo. Pro-
 ducere noctem vinô Mart. Noctem
 traho per pocula. Idem. In multo
 nox est pervigilata mero. Idem. Perpete
 nocte aleâ ludere. Ful. Capitol. Noctem
 vario sermone traho. Virgil.

Całą noc świecił księżyc, Pernox luna erat.
 Livius.

Całą noc deszcz padał, Totam quanta est, nõ-
 tem pluebat. P. Cn. Totam, quàm lon-
 ga est noctem, pluit. Idem.

Całą Bożą noc nie spałem, Totam res misera!
 noctem insomnem duxi. Idem.

Catzy

Caty dzień pić mi się rchciato, Toto, rem miseram! die sitiebam. Idem.

Câte dziesięć dni czekałem cię, Decem ipsos dies expectavi te. Idem.

Cena wskoczyła w górę. Accensum est pretium. Plin. Jun. Crescit pretium rerum venalium. Igravescit annona. Cic: Accedit plurimum pretio. Colum.

Cena stoi, ábo, stoi co w cenie, Constat pretium Var.

Cena upada. Abiit retrò pretium, Plin: Jun: Pretium non habet annona. Cic:

Chtop w chtop w sycy, ná wybor, Ják ná wybor, Milites, (vel) viri lectissimi. P. Cn.

Vir á viro lectus. Idem. Vultu & animo virili singuli P. Cn. Dicas ex plurimis paucos selectos. Putes delectum factum, ita

egregii omnes. Validi strenui, robusti omnes. Athletica singulis corpora. Non invenias; quem primum, quem postremum

dicas; adeo aequalia omnibus omnia. P. Cn.

Sic; Grosz w grosz, Moneta lectissima P. Cn. Singuli nummi solidi & probi. Nihil suberatum. Nihil quod rejicere possis. Idem.

Sic. Koń w-koń &c.

Chowaią się gdzie ryby, ptacy; owce &c. pszczoły, Magno numero hic oves factum procreant, edunt. P. Cn. Multa apum examina ex hoc apiario prodeunt. In his pascuis oves numerosæ & sanæ conservantur. Hic

pecudes

pecudes, pingves, benè habitæ, corpulentæ
sunt. Copiosum & salubrem pastum, hic
pecudes habent. Nulla hic lues, morbus,
pecudes invadit. *Idem.*

*Chwała Bógu, to dobrze, O factum benè iam
gaudeo. Factum optimè. Idem. Benè ha-
bet. Plaut.*

*Chybia co, urodzay, n. Żeia, Fallit alea. Hor.
Mellis non respondet, semens, labori, aliis
annis. Spe præsumptâ frustratus. Ammia.
Irritus propositi. Idem. Nundinæ spem
& expectationem mercatorum fefellerunt.
Non ex voto illi accidit. Eventu sperato
caruit. Idem.*

*Ciasno mi siedzieć, leżec, Sc. Angustè sedeo.
Cicero. Arctè accubo. Plaut. Coarctor ab
assidentibus mihi. P. Cn. Sedere commo-
dè ob fellæ angustias non possum. Idem.
Inter cuneos accubare mihi videor. Plaut.
Utrinque à sedentibus juxta comprimor.
P. Cn.*

*Ciasno tu, Arctus est hic locus area, ædes,
conclavè &c. P. Cn. Arcta urbs civibus.
Stat. Angustè, arctè hic sum. P. Cn. Con-
stipari in locum tantus numerus nequit.
Cicero.*

*Cicho mowię, Submis à voce agere. Submissè
dicere. Cicero.*

Cicho isć. Tacito passu. Claud.

*Cicho rabać, Surdis ictibus, qui non exaudi-
antur, arborum cadere. Pinius*

*Cicho wynidź. Placidè egredere & sonitum
prohibe forium. Plaut. Placidè fores apri,
ne crepant. Idem.*

Cicho ná rynku, Murum est forum. Cicero.

*Ciepto tu, ciepto teriz ná dworze. Caletur hic
maxime. Plaut. Caloris nunc satis est. P,
Cn. Est nunc calor foris. Idem.*

*Cieszko mi nań, Infixus animo hæret dolor.
Cicero. Recordationes quasi morsu quo-
dam dolorem efficiunt. Idem.*

*Co BOG dá, Quidquid fors objecerit. Horat.
Co ich, vide. Iák wiele ich.*

*Coc iesz ten młodzieniec, Aiestći co ten? Quo
cognitionis genere, gradu, hic adolescens
te attigit? Quæ inter te & illum conjun-
ctio affinitatis, vel cognitionis est? Ali-
quonè cognitionis vinculo tibi conjunctus
est? P. Cn.*

*Coc mi zą Filozof? Quid huic tam crasso &
stolido cum Philosophia? Egregium verò
illum Philosophum? P, Cn.*

*Coc mi zą żołnierz? Egregium verò illum mili-
tem! Quid huic tam tumido & imbelli
cum armis? P, Cn.*

*Co zą delikat? Quid huic tam agresti cum
deliciis? Quid? num Dynastæ cujuspiam
filium se esse credit? P, Cn.*

Coc po nim? Quid tibi cum illo rei est? *Terrent.* Quid ejus operam velis, dic. *Plaut.*
Quid illum vis? *Plaut.* Cur ubi sit interrogas? *P. Cn.*

Co po tym v. g. *Coc po tym nozu;* Quid sibi vult culter iste quem geris? Quam rem aggredieris cultrô armatus? Quem ad finem cultrum possis! *P. Cn.* In quem usum cultrum circumfers. *Cic:*

Coc niewiem? Quid ego nesciam? *Ter.*

Coc niewie? Non ignorat; ut puto. *P. Cn.*

Coc nie ma? Putas enim non habere? *P. Cn.*

Co dá to da. Det quidquid libuerit. *P. Cn.*

Quidquid dederit non laboro. Quidquid dederit, gratum erit, non respuam. Parùm refert, quid daturus sit. *Idem,*

Co dac to dac, Quantôvis pretiô emam. *P. Cn.* Nullum pretium dare recusabo. Quantumvis pretium dederim, quanti quanti constat, emendum est. *Idem.* Quantum libuerit pretium poscat, dabo. Nullo me pretiô deterrebis. *Idem.*

Co dat, to dat, co mowit, to mowit, Dederit, dixerit, quidquid voluerit, quid tua? *P. Cn.* Quid dederit scire nullius refert. Quantum datum sit, nemini rationem reddam. *Idem.*

Co daley to gorze, Sic omnia factis in pejus ruunt, ac retro sublapta feruntur. *ex Virg.* Posterior dies semper deterior priore. *Proverb:* Retro eunt res. *Nanz.* *Co*

CO

COM

Co dzień. Quotidie. Cicero. Quot diebŭs

Quant. Singulis diebŭs. Cicero.

Co ieno nie przydzie, ie no go nie widać, Tan-
tŭm quod non comparat. Cicero. Primo
quodq; tempore aderit. P. Cn.

Co iedno ná sobie miać, Sine ullis rebus, nisi
quæ corpore nostro continebantur. Seneca.

Com ci winien co miż szârpaż? Quid mali sum
promeritus? Quam culpam in te admisi.

Quid est quod me exagitas, vexas? Quia de
re me ream postulus? Neq; re, neq; fa-
ctis de te merui ut faceres, quod facis.

Plaut.

Co mi radź sz, Quid consilii das? Cic: Quid
tui consilii sit, ostende. Te consulo quid
mihi faciendum putes. P. Cn.

Co miesiac, Quot Calendis. Plautus. Quot
mensibŭs. Cato. Quot quot mensibŭs.

Varro

Co myśli? Quid ei animi? Plaut. Quid sui
consilii est? Caesar.

Co nie ták niż obyż, Quod contra oportebat.
Cicero.

Co poczng z nim? niewiem co z nim poczng? nie-
wie co z pieniãdzmi poczng; Sed quid facie-
mus puero? Ter: Nescit quid faciat auro.
Plaut.

Co po nim w szkole, w Kościele? Se. Quô fi-
ne adeat scholam? Quid operæ in schola
facit, juvenis ignavissimus. P. Cn.

Co żyd co szal ierz: co piszczyk to piianica, Quo-
tu Judaeum esse cognoveris, eundem & fa-
neratorem esse hoveris. Plerique ex vulgo
tibieitum sunt ebriosi. P. Cnapius.

Co pważnieysi mowili, Ut in quoque auctori-
tatis erat plurimum, loquebantur Cicero.

Sic Co uczeńsi, Ut quisque doctissimus erat.
P. C. exgr.

Co raz postawa, wygląda, piie. Sc. Quot vi-
cibus subsistit, bibit Ad singulos pene pas-
sus subsistit; Quot passus facit, totidem pe-
ne moras. Vix progredi incipit, cum mox
consistit. Exiguum admodum intervallum
est, quo potationem intermittit. Vix cessat
bibere. Vix posuit poculum, & subito rur-
sus sumit. P. Cnapius

Co rok, In singulos annos. Cic: Quot annis.
Plaut.

Co rok to bywa, Quotannis recurrit. Coc.
Annum id est. Plin. Annis vicibus. Idem.

Co się nawineto; Ut quæ forte ad manum
venerè. Quintil. Quod fors obtulerit, quid-
quid obvenerit. Cicero.

Co slika do gęby przynieſie; Quicquid occurre-
rit, loqui. Cic. Dicenda, tacenda locutus.

Co stapi, to szkoda; Quot passus facit, totidem
damna affert. Passibus ejus damna com-
putes, ita damnosus est. Singulis passibus,
gressibus, singula, damna respondent. P.
Cnapius.

Co słowo, to ty; Quot verba, tot aculei.
Singulis verbis percellit, perstringit. P.
Cnapius.

Co skok to do piekła; Qui choros lascivè exercent, qui impudicè, saltant; qui choreas ducunt, singulís passibús, saltibus, orco propiores fiunt. P. Cn.

Co stąpi, aliter. Idźcie, iedno co stąpi co się ruszy, lyżcie, nogę za nogę ktadźcie; Lentè, agrè pedes movet. Tardissimè incedit. Eatenus tantùm movetur, ne quiescere dicatur. P. Cn.

Coż z nim rzes, coż mū czynić; Quidnam dici potest? Quid tu huic homini facias? Terent.

Coż mū się zabáczyło? Quid illi venit in mentem, ita respondere, dicere? Cic. Quid ille contomniavit? Plaut. Unde illi tam stultum consilium, incæptum? P. Cnapius.

Co trzeci dzień; Tertio quoque die alternis diebus. Cato.

Co trzeci rok; Alternis annis ægrotat. Cato.
Vicibus annorum. Colum.

Co tydzień; Quot hebdomadis. P. Cn.

Co tu ma czynić, co tu ma za sprawę? Quid illi negotii est ante meas ædes? Mirabar quid hic negotiū esset tibi. P. Cn. ex gr.

Co wino to wino. Co piwo to piwo; Cerevisia vino, nullo modo comparanda. Alia est vino gratia. Alia est vini æstimatio, alia cerevisiæ

revisiæ. Mediocre vinum optimæ cerevisiæ præstat. P. Cnapius. Sic.

Co Mistrz, to Mistrz; Semper discipulo Magister antecellit,

Co Mátka to Mátka; to macocha to macocha, Magnum discrimen est inter Matrem & novercam.

Co zacy? Quid hominis? Cic: Terent. Quid signi? Quid viri? Plautus. Quis videor? Terent. Quid hoc mulieris uxorem habes? Idem.

Co li to zá człowiek? Quid hoc sit hominis? Terent Cujus generis? Cic: Plin: Jun. Quod genus hoc hominum? Virgil. Quid sapit? Plautus. Nescio quid viri sis? Idem.

Co zadzim? Mirum verò est! Minimè mirum est. Cicero,

Co za lat? Quid ætatis tibi videor? Plautus.

Co zá nieszczęście? co zá niewola? I to bieda, nieszczęście, niewola; En, si non magna ea miseria est. P. Cnapius. Omnes res adversæ sunt mihi. Plaut.

Co z-Bogiem, z-Bogiem S, czyń, przeday, sądź. &c. Remisso, non summo jure contendo, Cicero. Ne quid iniquum exigas, inceptes, tentes &c. P. Cn. Ne quid præter æquum & bonum postules. Idem.

Cożes zá Pan? Regnumnè tu hic possides? Terent. I hinc in malam rem, cum isthac magnificentia, fugitive; etiamnum credis te ignorare-

ignoranter, aut tua facta adeo? *Idem.*

Czas; po temu; Commodum est. Terent. Tem-
pus optimum, optatum, opportunum, ido-
neum, maturum est. *Cic.* Opportuni-
tas est idonea faciendi aliquid. *Idem.*

Czas ut acienie gdy bę ię miał czas; Otium, *Cic.*
Cum plūs otii nactus fuero *Idem.* Tem-
pus liberum: anni tempus libertatem majo-
rem mihi dat. *Idem.*

Czasu nieman; Excludor tempore. *Cic.*

Czego mu się zachciało; O vesanam & stultam
hominis cupiditatem!! *P. Cn.* En quid
illi in mentem venit!! *Idem.* Quò aff. Etat:
iter!! *Idem.* Qualis mens. quæ talia con-
cepit desideria!! *Idem.*

Czego nie doiesz; dopiesz; Si non satis comede-
ris, bibere licebit quantum satis est. *P. Cn.*
Si quod edas defuerit, non deerit quod bi-
bas. Quidquid cibi ventri explendo defu-
erit, potus supplebit. Si parum lautus ti-
bi, videbere in patinis. ad pocula te confe-
res. *Idem.*

*Czego nie kupować; tego nie kupować, co darmo, to
darmo. Sic. Co nie robić to nie robić, chodzić,
szukać, &c. Præstat equidem donò, quàm
pretiò acciperè. P. Cn. Stultus sim. si
emere velim, cum ultro offertur, cum gra-
tis sinè pretio habere licet.*

Czego nie weźmie ábo nie wyarze, nie da; Accipi-
at potius ille quàm det quidpiam. *P. Cn.*

Citiùs

Critius acceperit. quàm dederit. Satis liberalem illum putes, si non tibi quid aufert. nedum ut accepturum te quid ab illo speres. Aliena ille aufert, nedum ut sua largiatur. *Idem*

Czego nie wyrobię, Sc. nie mam; Tantum habeo, quantum laboro. P. Cn. Labore omnia quaero, acquiro.

Czego nie wywarzę, Sc. nieman; Nisi iurget cum illo, nihil habeo. Si litigare, iurari cum illo cessem, nihil dederit. Quidquid habeo, labore vel precibus acquisivi. Idem.

Czego się nai:dt, tego się naiadt; Parum interest quò fimum pellas, modò pellas. P. Cn. Nihil interest quò te impleas, modò impleas. Idem.

Czego zbyć, tego zbyć; Vel minima quavis molestia aut labore, quàmprimùm, vel statim defungi, iucundum est. P. Cnapius.

Czuję, żeby smoky nieczuć; Ne gustus picati vini possit intelligi. P. Cnapius.

Czuję się ná mocy; Sentio me posse. P. Cn. Sentio me habere vires. Idem. Vide. Mam. za to síty.

Czui, czuję nád sobą Paná; Sentiât te dominum villicus. Horatius.

Czym się to dzieje? Qui fit? Cicero.

Czynię się czymem nie jest; Mentior fixum. Columel'a. Mentior juvenem. Plautus. Emen-tior genus. Cicero. Induo personam Philosophi.

ſophi. Idem. Induo hoſtem. Tacit.

Czynię ſię pilnym; Affecto diligentiam. Plinius.

D

DAię co zrobić komu. ábo każe: Do cum Gerundio in dum. Ut. Niedamlić tego ięzyká wrznięć, ábo wyrleć; Si, hercle, ego te non elingvandum dedero uſque radicitus. Plautus. vel per verbum Curo, ut.

Day go wſadzić, Cura aſſervandü vinctü. Terent.

Daie ná furmanaz; Do pretium vehendi. Ovid.

Do pretium vecturæ. P. Cn. Do pretium conducendo vectori, quò vector conducatur. Idem. Solvo pro vectura. Cicero.

Daie ná czapkę, ná trzewiki, &c. Do pretium, ſumptum, pecuniam, argentum emendo pileo. &c.

Daie ná kogo co; Dare aliquid in nomen alicujus. Gel.

Daie ná Koſciół, Pecuniam, ſumptum, dare, attribuire, aſſignare, teſtamentò legare, ædi ſacræ exſtruendæ, reſtaurandæ, ornandæ, P. Cn. Ædis ſacræ uſibus, ſartis tectis, ſupelleſtili ſacræ parandæ, comparandæ, certam penſionem de meo aſſigno, largior. Adſtringo ſacris hæreditatem. Idem.

Daie ná ſzpital, Noſocomio ſtipem, cenſum attribuire. P. Cn. In victum inopum, qui publicè aluntur, aliquid conferre. Rem inopum tenuem, anguſtam, ſtipe, pecuniã datã augere. Idem.

C

Daie

DA DA

ę, ábo dam ná twoię duszę; Siquidem fidem
uam obligas, obstringis; do, concedo, ac-
cipe. P. Cnap. Pæna reversura est in ca-
put ista tuum. Ovid. Accipe in tuam, si
fallas, perniciem. Si nulla te tangit reli-
gio, fume. P. Cn.

Dajć ná wolq; Tuo arbitrato fac. P. Cn. Ad
arbitrium tuum fac. Arbitrium tuum esto.
Integrum est tibi constituere quid agas. Idē.

Dajć się zmyćićzyć smutkowi płaczu, snowi &c.
Succumbo doloribus. Cicero. Precibus, so-
mno, turbæ &c. fortunæ Ovidius.

Dajć ábo dá z sobą mowić, Affabilis est. Beni-
gnè, blandè accipit se alloquentes. P, Cn.
Nullius colloquium fugit, aspernatur. Age-
re cum illo quivis potest. faciles præbet,
dat aures, cuivis. Respuit neminem. Idem.

Data mi się znać woyna, wędrowka, &c. Sen-
sit, expertus est belli, vel peregrinationis in-
commoda. P. Cn. Novit, didicit, quid bo-
ni, quid voluptatis habeat vita militaris.
Tam malè habitus est in bello; ut non fa-
cile iterum nomen militiæ datus sit.

Daj mi go Bog (de persona amica & grata) Me
beatum, me felicem, si in illum inciderem,
si in conspectum meum veniret. Quàm ma-
ximè mihi ejus copiam fieri opto. Qu-
ta voluptate & lætitiâ perfunderer illo
conspetto, P. Cnapius.

Dajby mi go Bog (de persona inimica & odiosa.)
Vt illi si in me incideret. P. Cn: Misc.

DA DA

rum illum si se mihi offerret, quibus illu
lacerarem modis? Nihil est quod malin
quam illum dari mihi obviam, ut iram
eum evomam, dum ægritudo hæc rece
est. Terent.

Da by mi to Bog, Vellem id accideret. P. C.
Id quam maximè opto, desidero, Id in ve
tis mihi est. Non aliud quidquam gratiu
mihi accideret. Illucescat utinam ille dies
quò &c. Optare id, quam sperare facilius
est. Idem.

Da bym ná to niewiem co, wazytbym ná to tyle
wielką rzecz, Drogobym to záptacit; Magna
eam rem mercarer. P. Cn. Nulli labori,
sumptui, pretio parcerem, si avertere id
possem. Quid vis subirem, paterer, face
rem ut hoc fieret, (vel) ne id unquam ac
cidat.

Da bym, (ábo.) dám sobie oko wytupic, oko mi
wytup, Pluń mi w oczy iezeli nie ták; Oculum
mihi exsculpito, dentem exfundito, si hos
impetrâris. Plaut. Hoc si secus reperies, nul
lam causam dico, quid mihi & parentum, &
libertatis apud te deliquium sit. Non is
sim, qui sum, nisi hanc injuriam, ultus pul
chrè fuero Idem.

Dáleko do wieczora byto; Multa die superante
accessit. Livius.

Dáto mu się znać; Sensit qui vir sim. Terent.
Habui illum miserum, miseris modis. Plaut.

Saris pœnarum mihi dedit. P. Cn. Faciam
ut hujus loci, dieiq; meiq; semper memine-
ris Terent.

Dát mu się Bog laza dorwać, wyplatać &c. O-
ptato sylvam attingit. P. Cn.

Dát się z tym stysze, czuć; Hæc in sermones
hominum venire fecit. P. Cn. Hoc se
velle cogitare, aggredi, moliri vulgavit. Idem.

Damci, (comminantis) Aggrediar te fuste. P.
Cn. Accipiam te fuste, pessime. Idem.

Damci w teb; Diminuat ego caput tuum ho-
die. nisi abis. Terent. Ogdziesz to kâmien,
Nimis velim lapidem, qui ego illi diminu-
am caput. Plaut. Wyniosz cię; Auferere
hinc à me, si perges mihi malè loqui pro-
fectò. Plaut. Auferere, non abibis, si ego
fustem sumpsero. Idem.

Dá sobie mowić; Veritas nulli odium apud
eum conciliat. P. Cn. Patitur se moneri.
Tolerat benè monentes. Sua errata sibi
detegi, æquò fert animò. Patiens est ad-
monitionum. Non offenditur, si quid in-
gratum, molestum dicat. Si quid impro-
bes. Idem.

Daszli, źle; niedaszli gorzey, (vel) Dawszy źle,
(vel) Dac, źle. &c. Sic, Mowisz, uczynisz
&c. źle; nie uczynisz gorzey. Sic; Uciekać, źle;
nieuciekać, gorzey, Sive des, sive neges, nihil
proficis; tantundem proficis, æquè nihil pro-
ficis. P. Cn. Nec loquendo, nec tacendo
illum

DA

DA

ty

Mum placabis; illi placebis; ita durus & asper est. Et tacendo & loquendo æquè offendes. Si taceas, offendis, si loquaris, multò magis. Si taceas, molestum illi est; si loquaris, nihil gratius. Fugere minimè tutum est manere multò minùs. Nescias utrum eligas, utrum fugere præstet an manere, ira utrumq; periculosum est. Æquale imminet periculàm & manenti & fugienti, quin fugienti majus. *Idem.*

Dawnos ty taki leniwy, Et. Antiquum hoc tuum obtines, tardus ut sis. *Plaut.* Innatum tibi hoc est. *P. Cn.* Antiquus est huius mos tuus. *Idem.*

Dawszy zaś brać; Insecta dona facere. Plaut. Irritum factio. *P. Cn.*

Dęgo Bogu, toć wymowny; Mirum! stupendum quam eloquens! P. C.

Daymi zęgrac, strzelić, omoczyć, Sc. Liceat mihi semel ut nimirum cytharâ, (vel) arcu tuo uti. *P. Cn.* Liceat mihi vel semel tingere calamum tuò atramentò.

Daymi się naieść; wyspać, wyrębnąć, naptakać Sc. Liceat mihi per te, quietè, (vel) quieto cernere, dolori, lacrymis indulgere. *P. Cn.* Ne quæso mihi cernanti, quiescenti, tam importunus advenias, obstrepas. Liceat lacrymando, (vel) lacrymâs levare, lenire dolorem. Nimis importunus es, qui me quie-

rem capere non finis. Desiste instare tantisper, saltem dum cæno. *Idem*,

Daymi pokoy, puśc mię; Mitte me, omitte me. *Plaut.* Missum me fac. *Terent.* Cave sis ne attingas. *Plaut.*

Dayze, maszli dać; Quin das, si quid das. *P. Cn.* Date ergo, daturi si unquam estis, hodie. *Idem.* Dic, si quid dicis. *Idem.*

Dłá ućiechy, dla rekreacyi; Animi causâ. *Plaut.* Reficiendi animi gratiâ facere aliquid. *Plin. Jun.* Deliciarum causâ. *Cic.* Fallendi temporis gratiâ. *P. Cn.* Fallere horas sermonibus. *Ovid.*

Dłubanina, kopanina &c. Multa (vel) diuturna sculptura, fossura *P. Cn.*

Długoby o tym mowić; Longum est dicere. *Cic.* Longum est si tibi narrem. *Terent.* Si operiri vis, perlongum est. *Plaut.*

Długo stoi wino, &c. Nie psunie się, Trwa długo. Fert ætatem vinum. *Plin.* Non fugit vinum. *Idem.* Vinum fert vetustatem. *Cicero.*

Do dnia pić, grać y biesiadować, &c. Convivium, compositiōnem, ludum usq; ad lucem continuare. *P. Cn.* Comessando, potando totam noctem transigere. *Idem.* In multo nox est pervigilata mero. *Ovid.* Producere noctem vino. *Mart.*

- Do kolan, do kostek, po kolana, po pas, po szyję**
komu woda, ábo kto w wodzie; Genuum te-
nus aqua alta est, P. Cn. Non ultra ge-
nua pedes in aquam immiserat. Cingulo,
pectore, capite ex aqua exstabat, Idem.
- Do kolan, po kolana, suknia do kostek, Purpura**
ad talos usq, demissa. Cic: Vestis vix ge-
nua attingit, velat. P. Cn. Infra (vel) ul-
tra genua non protenditur; Suras (vel) ta-
los non velat. Idem
- Do krwi się biczował, siekł; Tam acriter in se,**
in tergum suum flagris saevit, ut sangvinem
copiosum eliceret. P. Cn. Ita se flagellis
cecidit, ut cruore totus madeat. Adeo a-
criter me verberibus accepit, ut non vibices
sed vulnera in tergo habeam. Idem.
- Do ludzi cztowiek, seu uktadny; Omnibus placens.**
P. Cu.
- Do rązu uciąć, zgadnąć, przeskoczyć, wypić i-**
dnym rązem; Uno ictu, unâ operâ occidere.
Plaut. Uno (vel) primo coniectu teli at-
tigi. Primo. uno impetu cepit, apprehen-
dit, uno ictu abscidit. Unâ opera negoti-
um expedit, absolvit. Semel periculô fa-
ctorem, (vel) scopum attingit. Idem. Sic,
do trzeciego, czwartego rązu; Tertio, quarto
impetu, conatu, saltu &c. P. Cn.
- Do serca, serce przenika nie techce uszu; Animis**
scripsit non auribus. Sen.
- Do piąezu mi; Lacrymas tenere non possuna.**

Cic: Lacrymas mihi excutit ea res. Terent.
Ægrè tempero lacrymis. P. Cn. Vix tem-
perare mihi possum, ne fleam. Idem.

Do wyrzenia co zachować; Præsenti sermōni ali-
quid reservare. Cicero. Hoc in congressum
nostrum refero. Idem

Do wiernych ręk co dać; Trivales vulgo dicunt.
Ad fideles manus. Fidei alicujus quidpi-
piam commendare, committere, credere.

Do woli ięć, spać do sypu ięć; Explere animam
aliqua re. Terent. Explere cupiditatem ra-
piendi. Cic. Explere odium factis distiq;
Livius. Ad libidinem suam aliquem vexa-
re. Cicero.

Do żelaza też to, feu, żelazem się to dzieje; Fer-
ri delectus hic multum facit. P. Cn. Qua-
le sit ferrum multum hic refert. Ferri na-
tura facit. Idem. Sic; do kraju, do ziemie,
Refert qualis sit regio.

Sic. Do srebrá, do ręki, do człowieka, do szcze-
ścia; Artificis, agricolæ ea laus est. P. Cn.
Arti fortunæ, industriæ multum in ea re
tribuendum. Omnem operi gratiam, lau-
dem, manus, industria artificis sibi vendi-
cat. Satio opportuna hoc efficit. Idem.

Dobadaniem się ná nim słowá nie mogt; Ne
verbum quidem exculpere ex illo potui. ex
Plaut. & Terent. Extorquere ab illo ut fa-
teretur (ut loqueretur) nullo modo po-
tui. P. Cn.

Dobić kogo; Sèminecem mañtare, P. Cn. Au-
dere lethalem istum. *Idem.*

Dobrze go; Feri donec exanimés, eneces, *Idem.*

Dopić czego; Reliquum bibere, P. Cn.

Doiesć czego; Semesa, ambesa absumere. P.
Cnapius.

Doñac czego; Semiputata præcidere? P. Cn.

Dopisac; Reliqua, quæ restant, scribere. P. Cn.,
Scripta incepta perficere, P. Cn.

Dopiac łuku; Sagittæ cuspidem usq; ad sum-
mum arcus adducere. P. Cn.

Dobić goździa; Clavum capite eminentem pe-
nitus in arborem, vel parietem adigere. P.
Cn. Clavum non altè impactum, ictibus
crebris penitus parieti immergere. *Idem.*

Dorobić czego; Reliquum operis conficere. P.
Cn. Captum laborem finire. *Idem.*

Dowarzyć; Semicruda benè coquere. P. *Cnapius.*

Dolac; Semiplenum ad summum implere. P. Cn.

Dobrey myśli bydź; Curare genium merò. *Cic.*
Genialis agatur iste dies. *Jurven.*

Dobrá násza; Salva res est, *Livius.* Benè ha-
bet. *Cic.* Iacta sunt fundamenta defensio-
nis. *Idem.*

Dobrzeby postuchać; Operæ pretium est audire.
Terent. Plin. Plaut. Sic; Dość by ná tym,
Benè nobiscum ageretur si, &c. *Seneca.*

Dobrze, aliter. Zmieści się ich tam dobrze dwie-
ście; Domus facilè ducentorum capax. P.
Cn. Sic. Iest lat dobrze dziesięć; Anni am-
plius decem sunt. *Idem.* Dobrze

Dobrze siedzieć? Num commoda est sedes, le-
ctus. Idem.

Dobrze mi tu; Commode hic sum. Cic. Vos
isthic commodissime esse. Idem.

Dobrzem był odziedz, Dobrze zem odziedz; Com-
modum abiverim, aliquid advertum obve-
nisset, P. Cn. Bono meo fato, commodum
meo, satis commodè opportunè ante abi-
verim, quàm rixa orta esset. Idem.

Dobrzem żyw ná to, vide. Nie mogę ná to pa-
tryć.

Dobrzeć mi się nógodził; Opportunè venis. Cic.
Peropportunè fortuna te obtulit. Cic.

Dobrze się mieć ná uczcie; Bene fuimus isthic.
Plaut. Sic. Umiesz dobrze iść byś miał co;
Scis bene esse, si sit undę. Lautè diversari
apud aliquem. Idem.

Dobrze tak ná cie; Optimè tecum actum. Ci-
cero Tuo merito. Plaut. Pretium ob stulti-
tiam fers. Ter.

Dochodzę kogo, ut. Doszło go, seu, poszlakowa-
no go; Vestigia eum sua prodiderunt. His
indicijs deprehensus est, tenetur. P. Cn.

Doszło go w czym; Tenetur manifesto avaritia
hominis. Cic. Manifesto deprehensus est.
Tenetur furti. Idem.

Dochodzić tazy, zedrzeć; Vestem usui penitus
conterere, consumere. P. Cn.

Doćieram się kogo, ábo dusze w kim; Fomentis
semianimem recreo. P. Cn.

Doctnam komu; Paulo acrius cedo saliqu m
virgīs. P. Cn.

Docisnąć dokąd, dorzucić; Adijcere aliquò telum.
Ces. Adjectu tangere. Adijcere telum ad
litus. Cesa.

Dozykatem się tego; Post longam expectatio-
nem id mihi accidit. P. Cn. Cum diu
multumq; expectassem, tandem voti com-
pos factus sum. Idem.

Dozytać się czego, Legendo cognoscere. P.
Cn. Lectioe assequi. Idem.

Dodaie serca ná zte, podbiłam bytenka; Nutrire
alicujus audaciam. Cic. Erigere cupidita-
tem alicujus. Ad Herennium. Effrenatos
alicujus furores plausu prosequi. Cicero.

Dogodzić umie dogodny jest; Commoditatis o-
mnes articulos scit. Plaut. Obscundare
novit in loco, ut homo est ita morem ge-
rit. Plaut.

Dogramolit się, doskrobał się; Penetravit. Gell.
Tardè adrepsit.

Dograwam; Ludum inceptum perficio. P. Cn.
Dograway mi, Ludum extremum continua.
Exple lucrandi & perdendi vices. Pergo
ludere quò ad repetam perdita. Idem.

Dokazuję nád kim, vide. Pásłwie się nád kim.
Dokazuję swego., vide. Przewodzę swoje.

Dokopać się czego; Refodere. Plin. Si ulli es-
sent inferi, jam illos avaritiæ & luxuriæ
cuniculi refodissent. Idem.

Dokuczam

Dokuczam komu, vide; Przygrzewam komu.

Dolegać się obiadu; Lectò se tenere usq; ad horam prandii. P. Cn.

Dolega sobie, wylega się; Somno nimium indulget. ex Claud. Ad libitum in lecto cubat. P. Cn. Ad voluptatem non ad necessitatem somnò, lectò utitur. Idem.

Doleży cię to tu, doczeká; Hoc reversus immotum, integrum, intactum reperies. P. Cn. Hoc te, intactum hic manebit,

Doleży się owoc; Fructus, crudi, immaturi, non satis maturi, immature lecti, decerpti, in palea substrata, [vel) intabulis jacendo maturefcent, maturitatem assequentur. P. Cn

Domalować czego; Extrema lineamenta afferre, addere. Cicero.

Domawiam słowa, Extremum profero, (vel eloquor syllabam, Plaut.

Domawiam się czego, Consequor dicendo, Cicero, Diu poscendo, petendo, tandem ut mihi concederetur, effeci. P. Cn.

Domawiam się czego, aliter. Dośiedzisz się czego.

Domyslam się czego; Tantum innui, vel illum aspexi, & mox quid vellem sagacissime percipiens. P. Cn. Vix dimidium dixerat, intellexerat.

Sic. Niedomyślay się, Ne nimium industrius sis, circa ea, quæ commissa tibi non sunt. P. Cn. Cave, officia non, demandata tibi, deponcas & geras. Idem. Donos

Donoši tuk, kusza, Tormento, ballistâ telum adigi huc potest. P. Cn. Telum ballistâ missum huc pertingere potest. Hucusq; sagitta cum tota vi ab arcu impressa perfertur, advolat. Hucusque vis sagittæ arcu impressa non elangvescit. Idem.

Dopalić się izby, Quantum satis est calefacere. P. Cn. Sic. Niedopali się nigdy tego pieca, izby. Nunquam satis hæc fornax incalescit. P. Cn.

Dopiekam czego, Semiaffum amplius affo. P. Cn.

Dopiam ostátka, Reliquum ebibo, exhaurio. P. Cn.

Dopić się choroby, Ex vino ægrotare. Quin. Bibere donec morbum concipias. P. Cn.

Doręcz doręcze, Copia auxilii consilii. Terent. Plant. Occasio, Potestas. Cic.

Dość na iednego, má co robić, Quæ pastoris unus dispendant curam. Columel.

Dość tego już było, (groźąc) Sat diu suffisti. P. Cn. Hactenus impunè peccâsti, Hactenus dissimulare sufficiat, Idem.

Dość też już tego ná cię, His jam contentus esto. P. Cn. Hæc sufficiant tibi.

Dość to náń, (Satis hoc pro illo Polonismus vitiosus.) Satis pro sua parte, pro suis viribus fecit. P. Cnap. Amplius ab illo jure merito nihil exigas. Fecit ut vires ejus sunt, benè vel citò, ut opes, facultates, ejus sunt. Idem.

Dosiadam się czego, ut. Dosiędziesz się tu czego, domowisz, dostoisz *Œb.* (*malè ominando.*) Aliquid mali hic sedendo, garriendo, tibi accerses, conscilces, conciliabis. *P. Cnapius.*

Dosiadam się, aliter, ut. Dosiędziates się, dostużytes, dochodziętes się, (*insultando.*) En tuam garrulitatem. *P. Cn.* En cuius causâ ist. hic sedisti. *Idem.* Habes fructum garrulitatis, loquacitatis. Vides quid afferat petulantia. *Idem.*

Dosięć placu wszędy, Nunquàm, vel nusquàm defugiam tecum certamen. *P. Cn.* Quò voles vadimonium promittere non recuso.

Dosypiam, doiadam, dopiam, dosiadam, &c. Somno, cibo, potui, ad facietatem indulgeo. *P. Cn.* Ad libitum commessor, compoto. *Idem.*

Dożyłoby żeby niemiął, dożyłoby ztego, Absurdum foret nescire. *P. Cn.* Quidni facere? Quid mirum, si calleat? *Idem.*

Dowazam, ut dowaza taler, czerwony złoty, Aequat libram. *P. Cn.* Adæquat pondus libræ. Libram justam pendit, implet. Saccomati publico respondet. *Idem.*

Duszkiem wypić, Uno haustu, ductu, spiritu, poculum evacuare. *P. Cn.*

G.

G *Aday mi to, seu. Zgádnij mi; Conjecta, Divina. Assequere, (vel) augurare conjectando. Dic conjectando. Cicero.*

Gardem

Gardtem dárować, Lucis uturam alicui dare.
Cicero.

Gardtem się obowiązać, Capite suo alicui cavere, Capite cavere pro aliquo. Plin. Mei capitis periculô aliquem securum reddo. P. Cnap.

Gardtem kogo obowiązać, Capite alicujus sibi cavere. Extremô alterius periculô securitatem mihi firmo. P. Cn.

Gardtem to pachnie, vide. Páchnie to gardtem. Gas. Uedrzenie na kogo w pociemku, Extinctio luminis ad impetum in aliquem liberiùs faciendum. Impetus in aliquem per tenebras. P. Cn.

Gdzie wziąć, tu wziąć; musi być, ábo byle było; Unde habeas nemo quærit, sed oportet habere. Juveu: ex Ennio. Ubi ubi erit, inventum tibi curabo. Terent. Ubicunq; tandem lateat, eruendum est, argentum. Sapient. 15.

Gębá delikácká Pańska, Palatum doctum & eruditum. Columella.

Głucho o tym pisać, mowią, Perobscura est fama. Livius.

Gmysli, ku myśli, według zdania. Rádem temu. Ex voluntate mea id accidit. Me perlibente factum est. Cic. Cuncta voto comperunt. Colum.

Gnoię, ut zgnoić kogo, Carceri perpetuum includere. P. Cn.

Godzę ná co, ná kogo zmierzam, záchodzę, Capto aliqueni. Capto cœnam alicujus. *Martialis.* Capto occasionem. *Cic.* Peto aliquem. Peto vitam alicujus. *Cit.* Immineo occasioni. *Curt.*

Godzę się ná co, Sum natus, aptus, idoneus, accomodatus ad aliquid. *Cic.*

Gołzi się już pić wino, Czas ieść owoc, Godzi się za mąż. *Maturus. Plin.* Cibo matura olea. *Statius.* Maturus militiæ. Maturus ad arma. *Silv.*

Gonię ná co, zatawiam; (in malam partem ferè sumitur.) ut, Goni ná zwadę, łowi na guż; zadżiera! Sibi malum fabricat. *Plaut.* Quæro locum injuriæ. *Livius.* Occasionem quærit rixandi, (vel) rixis. *Quintil.* Jam isthoc scapulis livorem concinnas tuis. *Idem.*

Gwoli bydź komu, Dare se alicui. *Terent.* Ero ut me voles, *Plaut.* Tradere se totum alicui. *Cicero.* Macie mię powoli; Dicamus tibi hunc totum diem, *Sen.* Audiamus te. *Cicero.*

Gwoli sobie żyć, Suo stomacho vivere, *Plinius.*

I

Iá błazen, y ia głupi wierzyć, Me ineptum & stupidum! qui credidi; qui passus sum mihi persuaderi. *Plin.* Damno me stultitiæ. I pieniżkábym zá to niedał, Ne terunciõ puidem

quidem id æstimo. Vilius mihi id est, quàm
ut obolum ob id perdere velim. P. Cn.

I po nogębym się tam nie wrocit, Ne si pedem
quidem illic reliquisssem; redire eodem vel-
lem. P. Cnap. Nihil mihi tanti est, ut ob
id redire illuc in animum inducam. Quo-
vis commodò vel lucrò propositò, locum
illum repetere nollem. *Idem.*

I śmiaćes' tam śieś! Tene isthic sedere ausum?
P. Cnapius.

I śmiaćzebym tobę kłamać? Egone, ut adver-
sum te mentiar? *scil:* inducî possum. P.
Cnap.

I tákże mię to szanuje? Mene ita ab illo tracta-
ri? *scilicet,* feram. P. Cn.

I mamże ia to mimo się puscic? Mene hæc inul-
tum pati? P. Cnapius.

I ná cię to przyszło? Tibine hæc contigisse?
Plaut. scilicet. Par æquum, credibile, ve-
rum est, oportet; credat, putet aliquis. P.
Cn.

I tákci dobrze, Ne sic quidem malè est. Et
id placet. Hoc quoq; modo rectè, probè
factum est. P. Cn.

I tákci zginęł, Et ille quidem sic periit. Et hic
quidem finis ejus fuit. Sic sanè ille inte-
riit. P. Cn.

I tákci, variè effertur.

I. Daymi pokoy, y tákci źle, Satis malè mihi
est, ne tu præterea sis mihi molestus. Ne

addas ægritudinem, ultro satis malè animo est. P. Cn.

2. Nie piy y tákeš iuž podpit, Abstine potu, siquidem jam satis appotus es. P. Cnapius.

3. Zámknij y tákci nie wiele śiepta, Claude januam, nam & sic parùm calemus. Nam ne nunc quidem nimiùm calemus P. Cn.

4. Niechwalgo y tákci niedbały, Ne laudibûs tuis reddas desidiozem, satis per se desidiosus est. Tantopere illum laudas, ac si laudatissimus & non segnissimus esset. Laudibûs tuis illum segnem efficis, quasi non ultro ipse sit segnissimus. P. Cn.

I to sprawá rozum rzqd! Isthuc est sapere! Isthuc est benè agere. Hos vide, ut sapiunt! En prudentiam Hinc tu exempla prudentiæ cape. Ab his tu discas. P. Cn.

Iák biie ták biie, Aggressus eum fuste tunde-
bat, maçtabat, & propè enecabat. Ubi fugiens collapsus ille in terram est; iste arrepto fuste illum ferire etiam atq; etiam perrexit. P. Cn.

Sic. Iák bieży, ták bieży, Ut se in pedes coniecit, properat, accelerat, volat. P. Cn.

Iák chodźi ták chodźi, Postquam cæpit ambulare, ambulat usq; hactenus non destitit. P. Cnapius.

Iák mowi, ták mowi, Exorsus antè horam sermonem, loquitur usquè, continuat hucusq; P. Cn.

Iák dobrze ták dobrze, Bona bonis cumulantur. Alia ex aliis bona sequuntur. Res ut benè cæpta est, pergít benè; eodem modo benè continuatur. P. Cn.

Iák źle ták źle, Ut ille dolor, morbus me invasit, nullum ab eo tempus liberum habeo. Usq; & usque ægrè mihi est. In dies temper deterius habeo Mala malis succedunt, cumulantur. P. Cnapius.

Sic. Iák czeka ták czeka, leży, siedzi, &c. Exspectat, sedet usque, exspectandi finem non facit. P. Cn.

Iákby go zimną wodą oblał, iakby go oparzył; Retroq; pedem cum voce repressit. Virgil. percussit animum illico. Metu, aspectu exterritus. P. Cn.

Iákby mi kto rzekł, Crederes mihi divinitus suggestum. Crederes me cælitus monitum. Angelus hanc mihi mentem videtur iniecisse. P. Cn.

Iákby mi noż w serce wraził, Sensi ictum quendam animi. P. Cn.

Iákby wu ó głowę szło, Tanquàm si famæ delirium agatur ut animæ. Juvenalis.

Iákby mu o żelaznym wilku białat. Iákby m ná niemieckim kázaniu siedziat. Non intelligit. Tenebræ sunt. P. Cnap.

Iákby się znów urodził, duszą w niego wstąpił, Recreatus è magno timore est. Recipio animum ex timore. Liv. Respirasse homines videbantur, Cit. Iákby

Iákby tam chwytat, okropno, straszno tam, strach tam wnisc. Maximus terror horror perfundit, occupat domum illam ingressos. Putes te circumveniri & comprehendi ab aliquo tantum tenebræ, & solitudo illius loci terrorem incutit. P. Cn.

Iák rozbierat, spiewa. Miło słuchac, Maxima voluptate sensus audientium luctinias canentes, perfunduntur. P. Cnapius.

Iák drapat po sercu, przykro, go słuchac spiewaigcego; Serræ stridentis acerbum horrorem & strepidum; Anseres obstrepentes; Suum grunnitum, quàm ipsum canentem audire præstet. Ita molestus, importunus, insavis est cantor, ut rudentem asinum audire, malis. P. Cn.

Iák ma bydż wymowny, mądry, &c. Nihil est quod ad perfectam eloquentiam desideres. Dicitur vix potest, quàm sit eloquens. Dicas, putes, voces Tullium, Alter Demosthenes. P. Cn.

Iák ná ogi h kiegli, Tanquàm ad aliquod incendium restingventum. Cicero. Gurgit præcipitanter, auxilium tectis ferre ardentibus instans. P. Cn.

Iák ná pewng, Spe plenus, ut solent qui nihil dubitant. Utpote qui nihil adversum eventurum cogitaret. Hoc ille jam spe devoraverat. Nihil periculi veritus, suspicatus, P. Cn.

Iák ná pokuse, Dicas periclitandi animi mei. constantiæ patientiæ meæ. causâ id ab illo dictum. factum allatum. Putes tentandi mei studiô id eum fecisse. P. Cnapius.

Sic. Iák ná ztosc, Non facere consultò decrevisset. P. Cn.

Iák ná psie raz, Occaluit ad verbera. Plagis non fit melior. Statuam verberes. P. Cn.

Iák ná szydach, teskliwe, niespokojnie, Cum taedio, morosè, fastidiosè aliquid spectare. Cic.

Iák nie on, iak inszy, Quanta mutatio! P. Cn. Quantum mutatus ab illo! Virgil. Non cognosceas eundem esse. Terent. Alium esse existimes. Amisimus omnem non modò & sanguinem, sed colorem etiam & speciem pristinam. Cicero.

Iáko nie swoy chodzę, iak w odmęćie chodzę, Præ mærore non sum apud me, P. Cn. Vix animi, vel mentis sum compos. Terent. A morbo nec animo nec lingua, nec pedibus satis dum compos sum. Salust. Vis morbi, penè omnem sensuum mihi usum ademit. Plaut.

Iák ognia się boy, Cane pejus & angve, Hora: Plaut. Vitat olivum cautiùs sanguine viperino.

Iák przymusnąt; Appositè. Plaut. Quasi ex re natum. Quintil. E re nata fieri meliùs haud potuit, quàm factum est jam. Terent.

Iák rozliczny? Iák rozmaity? Quotuplex? Quæ gene-

generum? Quot formarum? *P. Cnapius.*
Iák wiele co ich! Quàm & quanti? Quàm mul-
 ti! Quid hominum est secundum littus?
Iák z ptárká wywinąť, iák z rqbka; Vestem,
 suppellestem mundam & bene composi-
 tam habet. Omnia ejus nitida, culta, con-
 cinna, benè concinnata, terfa, polita. *P. Cn.*
Iák z reiesfru, z tábulatury, chodzi, czyni; Homo
 palæstra institurus. Homo è palæstra. O-
 mnia accuratè, decenter exactè, ad amussim
 agit. In omnibus actionibus concinnus,
 elegans est. Decori perquàm studiosus.
P. Cnapius.

Iáki tákí, aliter. Iaki tákí padnie; Quotquot
 procúrrebat, cadebant singuli. Ut quisq;
 prodibat, cadebat illico, Cumq; venenò
 haukò foras progrèssi stant, repente alius
 post alium ad solum ruit. *P. Cn.*

Iáko kedy; Pro re ac loco. Ad rationem lo-
 ci. *Salian.*

Iáko kiedy; Pro ratione temporis. *Plin:* Ut
 ratio temporis postulabit? *Cicero:* Est ubi
 id placeat, est ubi displiceat. *Cn.* Est
 quando id fieri deceat, est quâdo minimè
 deceat. *P. Cn.*

Iáko kto, subaudi rád ábo nie rád widzi, styszy &c.
Iáko komu, subaudi mižo lubo, nie lubo; Prout
 cuiq; libido est. *Horat.* Ut cuiq; collibitum
 est. Ut sunt hominum varia judicia, pla-
 cita, sensus, gustus. *P. Cn.* Pro cuiusq;
 stoma-

Stomacho; (vel) palato. Ut quisque affectus erit, laudabit vel vituperabit. Erit qui probet, erit qui improbet. *Idem.* Non omnibus eadem dulcia & amara alii probabunt, improbabunt alii. *Idem.*

Iáko ludzie czyn piy, chodz położ; (Sensus verborum postulat reddi, non; More hominum. Sed;) Ut par est. Ut decet, aptè, appositè. *P. Cn.*

Iako obáczę; In re præsenti consulere licebit. *Plaut.* Pro re nata. *Cic.* Opportunitatem loci sequar. Ex re & ex tempore constituam. *Cic.* Pro re & tempore consulam. *Cicero.*

Iáko się godzi; Pro dignitate conficere negotium. *Cicero.* Ut par est. Nunquam satis dignè laudari poterit Philosophia. Qui timet mortem, nihil pro vivo faciet. *Sene.*

Iák się masz? R. *Iáko to ja;* Sic sum ut vides. *Plaut.* Quomodo miser. Quomodo famelicus. *Plaut.* *isi* R. Undè miser & infortunatus. Undè ebrius. *Plaut.*

I iac nie lepęy; Ibidem ego sum ubi decet esse miserum & informatum. *Plautus.*

Iáko się trafi; Quod fors feret, feremus æquò animò. *Terent.* Utrunque aderant res. *Cic.* Prout res aut tempus se dabit. *Livius.*

Iáko to bywa; Ut fit. Ut sunt humana. Ut sæpè venit. *Cicero.*

Iáko to teraz czasy; Pro malis temporum. Ut

in hac licentia temporum. *Cic.* Ut nunc fit. Ut nunc sunt mores. *Terent.*

Iák żywo id est. Zawsze tak było, od początku swiata; Post hominum memoriam. Post homines natos. Cic. Nostrâ vel Patrum, vel Majorum memoriâ, non secus fuit, Nemo superiore memoriâ secus sensit. *Cic.*

Iâkom dobry, iâkom cnotliwy, nie będe tym, niech nie będe czymem iest, iezeli; Non hercle is sim, qui sum, ni hanc injuriam, meq; ultus pulchrè fuero. Plaut. Ita salva fit mihi nobilitas. *P. Cn.*

Iâkom żyw; In vita mea nunquam. Ut mea memòria est. Cicero.

Iakoś dobry, iakoś cnotliwy, iakoś tãskaw, iakoś mi rad; Si quid generosi in te animi est. Si quis in me amor; hic monstra. Per ego te fili, quæcunq; jura liberos jungunt parentibus, precor quæsoque. Liv. Si me amas confice. *Cic.* Si benè quid de te merui. *Virg.* Si ullam in amicitia mea spem habes, hoc mihi da atque largire. *Idem.*

Iârmark, aliter. Kup mi iârmark, Cave redda; Eme mihi nundinas sed. Eme mihi aliqua in nundinis. (vel) emptum in nundinis. P. Cn.

Iâw ut, Nâ iawie to było; Vigilâ. Vigilanti id accidit. P. Cn.

Idź do kâta; Abi hinc in malam crucem Quin tu abis quò tu dignus es. Plaut.

Idz poń; Abi accersitum. Terent. Ito accersillum. adhuc affer, voca illum Cura illum venire, afferri vocari adesse. P. Cn.

Idźże ná nogach sicut, Mowże gębą. Idź że obierma nogami; Si ituri estis hodie, ite, aut ite hinc in malam crucem. Plautus. Sic, Ruszay ze się, luźbys się byk wrocit, iako stoisz; Quin is si icurus es. Dum stas, reditum oportuit. P. Cn.

Iedną razą pądnie, stánie; Cùm subitò. Virgil. Ecce autem repente nuntiatur. Cicero.

Iednako, Dyas, á Dyas; Nihilò deterius. Aseon. Nihilominus; Nihilò meliùs. Terent. Sic; Iedney kuźni; Omnia dicta factaq; inter se congruunt: respondent sibi ac unâ formâ percussa sunt. P. Cn.

Iedney Mińce; Numini percussi unâ formâ, Seneca.

Iesli ktory, ut, Mądry iesli ktory, ábo iesli kto. Iako kto może byt; Si quisquam. Si quisque alius. Nesciam an quisquam alius Quantum nemo alius. Terent.

Iesli się nie myle; Nisi me mea fallit opinio. Nisi quid me fallit. Cic. Nisi etro imprudens. Nisi imprudentiâ, vel communi errore labor. P. Cn.

Iesli się drugi raz dopuszczę, czyń zemną eo chcesz; Si culpam hanc iterum in me adm.fero. non causam dico, quidquid meritis sum feram. P. Cn.

Iest się ná co rozmyslić; Habet res deliberationem. Difficilis est hæc deliberatio. Cicero.

Iest się czemu dziwować; Dignum admiratione. Visendum. Cicero.

Iest się o co frasować; Et patet in curas area lata meas. Ovid.

Iest z kąd wziąć, iest do czego się udać, iest czym co płacić; Est unde suppeditentur sumptus necessarii. Est copia, quâ rem solvas omnibus. Est quô vivamus: Habeo unde dem. P. Cn.

Ist z kim mówić; Vir est, quô cum te suavissimè oblectare colloquendo possis, quem multis horis variis de rebus differentem, sinè fastidio, quin magna cum voluptate audias. Cùm quô sapiùs agendo, novi aliquid semper audias, aliquid semper discas. P. Cn.

Ieszczoby dobrze. vide. Doszłoby.

Ięzyk, Metaphorice, Wiadomość o sile radzie, postępku przeciwnego wojska; Notitia rerum hosticarum. Sic; Dostać ięzyka; Personam hostilem nancisci quæ prodat consilia & vires suorum. Frontin.

Imam się, ut, Ięto się go tãkomstwo, choroba; Invasit velut tabes, vis-avaritiæ in eorum animos. Invasit eum morbus gravis. Invasit hoc malum in Rempub: Cicero.

Ięta się ich nędza; Incessit ambos inopia. P. Cnapius.

Iuż iedno broy, iuż ty broy; Age, perge porrò insanire. P. Cn. Iuż

Iuz aliter. Iuzci on nátaie, ále nie uderzy, Iuzci on mowi, ále nieuczyni; Objurgat quidem, sed nihil facit. P. Cn.

Iuz po obiedzie, po kázaniu, po lekeyey &c. inż po Mszy; Sive interrogando, sive affirmando, non rectè redditur. Iam post prandium, jam post Concionem. Quia in talibus locutionibus subauditur Verbum; Est, quod eam locutionem facit vitiosam. Aliud ergo verbum addendum est, ut; Post prandium venisti? Cænatus abiit. Iam prandisti? Pransus venis? Dimissa concione, scholâ, aliquid facere. Perlitatum est. Sâcrificium peractum est. P. Cnapius.

Iuz trzy dni, ábo miesiáce, ábo trzy lata, niewidziatem kogos; Triduum est cum illum ultimo vidi. Triennium agitur, (vel) præterit, postquam illum vidi. Triennium ipsum aspectu ejus careo. P. Cn.

Iuz tydzień deszcz nie był; Octo dies sunt quibus non pluit. Seprem abierê dies postquam non pluit. Octo jam serenos numeramus dies. P. Cn.

K

K *Apie, ciecze, przecieka; Perpluit cœnaculum. Quint. Transmittit imbres; tectum. Cato. Laborat nimbô paries detectus. Idem.*

Kąpie ná mię; Impluit in aliquem locum. *Plin.*
Malum cum impluit cæteros, non impluat mihi. *Plaut.*

Karb. ut *Ná woy kárb ná twą szkodę ná twoy mieszek, vide. Ná mą szkodę.*

Kárczemne słowo; Injuriosum, inhonestum, (vel) probrosfum verbum. *P. Cn.*

Kárze go Bog ná tym! *ná owym, ná!* potomstwie; Pænas parentibus debitas DEUS liberis irrogat. *P. Cn.* Sæpè DEUS pænas Parentibus debitas à liberis ipsorum expetit, reposit. Morte filiorum Parens rependit pænam, *P. Cn.*

Kárzę się kim, kąię się kim, Timeo, (vel) caueo aliquid (vel) sapio exemplô alicujus, *P. Cn.*

Kászę się ná wielkie rzeczy; Specto magna. *Altra sapio. Cicero. Spirare tribûnatum. Livius.* Tentanda via est quâ me quoque possum tollere humô, [victorq; virum volitare per ora, vide. *Pnę się.*

Kiedy nałepiey umart; In ipso actu rerum benè cadentium raptus est. *Sene.*

Kłaniám się od kogo; Salutem alicui ab aliquo defero, perfero, nuntio, dico. *Verbis alienis salutem alicui precor. P. Cn.*

Kłaniay się odemnie; Valere Thomam jubebis. *Salutem ei meo nomine dicito. Mea officia, studium, laborem illi pollicere & defer.*
P. Cn.

Kłotnie

Kłotnie wszystko iakieć między niem; Aliquid
semper turbatum est inter illos, pax firma
nunquam. Pacatè vivere nesciunt. Con-
cordes agere nunquam possunt. Semper
reperiunt, de quo litigent. P. Cn.

Koleią co czynię, koley ná mnie; Vices meæ sunt
In orbem, suam quisque vicem obit, Vi-
cibus ad terga redeūtes. Plinius de cervis
flumen *tamantibus*. Vices loquendi servare. Ex
ordine dicere sententiam. Cicero.

Kosztuie mię to; Magnò mihi stat pretiò ali-
quid. Horat. Magna impendia in eam rem
contuli. Multum in eam rem impendi.
P. Cn.

Kosztuie siła; Gravis est rationibus. P. Cn.

Krączy ná deszcz wrona, vide. *Ná deszcz.*

Kryje się z tym przedemną; Clam me facit. Pla-
ut. Sic; *Skryje się przednim;* Latebrosè me
abs te occultabo. Et contra; *Neque late-*
brosè me abs tuo conspectu occultabo. Pl:

Krzepię się; Niti volo, & in conatu ab aliqua
re repellor. Nigid. Firmo gradum. Quint.

Krzyszę po bruku; Per plateas umbraticam pu-
gnam cieo. P. Cn.

Krzyknie w tym straż; Interea tollitur clamor
à vigilibus. P. Cn.

Krzyw mi kto co, ut, Com ci krzyw? vide; *Com*
ci winien?

Kto dał, ten dał, kto pisał, ten pisał; Quis de-
derit, scripserit, parum refert. P. Cn. Fue-
rit

rit ille, quicumq; tandem esse vult, qui scripsit, scriptum esse constat. P. Cn.

Ktoregós rodu? zkadés? Cujus es? Ciceró.

Ktory się nawiągt, kto się, ábo iako się kto nawiągt; Ut quisque venerat, accedebam. Terent. Ut quemq; visco offenderant. *Plaut.*

Kto inszy grá, á moy kubús się uczy, pisze czyta; Aliis ludentibus, meus Jacobus interim scribit. Meus Jacobus alios ludentes discendi studiô deserit. Ludant, inquit, qui volunt; ego lectione plús delector. P. Cn.

Koty drzec z kim, vide. Ná udry.

Ktorą ręką piszesz? Utrâ manu, (non quâ manu) scribis? P. Cn.

*Ktorym okiem nie widzisz? Utro oculô non re-
tê. (vel) nihil vides? P. Cn. (Sic; Rusz
ktorą nogę? Move alterutrum pedem, (non
aliquem.)*

L

L Ekko, ut, lekko ná wozie, Leviter oneratus est currus. Non est gravatus currus. P. Cn. Sic;

Lekko mi lekko mi niesć; Leve onus fero. Non gravor onere. P. Cn.

Lekko ubrâny; Leviter armatus, instructus. P. Cn. Æstivè. Plaut.

Lepiey, Melius, satius est. Cie. Præstat emori quàm fervire. Prævalet ista nihil tacere. Carul.

Lepiey

Lepie
m
est
Lepie
Q
est
P.
Lgnie
du
ma
Li pa
ut
cu
ze
utr
Na
tib
fa
ter
Mali
lib
Mali
scr
Mali
tes
P.
fac
per
hat

Lepiey sobie poradziysz, gdy go związać kazełsz, Si hunc comprehendi & vinciri iusseris, sapiens magis. Manicas injici huic mastigæ satius est. P. Cn.

Lepza się nie dziey, Opranda omnibus conditio. Quid melius tibi optes. Hoc quidem nil il est beatius. Omnia ex sententia cedunt. P. Cn.

Lgnie tu, Solum hujus paludis non est solidum In fundo hujus plaudis pedem firmare non potes. P. Cn.

Li particula fini dictionis apposta, significat. Utrum? ut; Nászali to wina czy wálza? Utrum ea culpa nostra an vestra est? Cicero. Niewicenze ze złoscili, z głupstwali czyni, Incertus sum utrum stultitiã, an malitiã faciat? Terent. Namli sieśc podle ciebie? ábo mamze? Utrum tibi accumbo? Mali czynić, niech czyni. Si est factururus ut sit officium suum, faciat: sin aliter est ejus sententia; respondeat. Terent.

Mali się swarzyć niech doma siedzi, Si jurgari illi libet; domi se contineat. P. Crapius.

Mali pisac, niech pisze, Si scribere statuit, si ad scribendum se contulit, hoc agat. P. Cn.

Máli tam łaiac, niech má o co, Si nos immerentes reprehensurus est nunc id mereamur. P. Cn. Si, ut solet, nos increpiturus est; faciamus ne immeritò in nos, ut solet, invehatur. P. Cn.

Lingēta sie, seu; Lingēta sie krew, deszcz, &c. Effusē profuxit, erupit sanguis. P. Cn.

Los ná mnie padł, Mea fors prima exiit. Meum nomen exiit. Cicero.

Łudźe kim, Lactō aliquem. Terent. Fictis promissis spem alicujus suspendo. Vanis promissis aliquem moror. Ostendo alicui quæ daturus sum nuaquam. Terent,

M.

M *Ato do luntu nie, wyszło, Propè seditionem ventum. Juxta seditionem ventum, Tacit.*

Máto go nie zabito, Propius nihil factum est, quam ut occideretur. Cic. Parum abfuit, quin occideretur. P. Cn.

Máto nie było sikaniny, Ægrè cædibus, [vel] à cædibus temperatum est. Livius.

Mam dośc ná nim, ábo ná iednym; id est, Mam co od niego cierpieć, mam z nim co czynić, mam go z kaszel; Satis mihi cum illo negotii est. P. Cn. Unus ille omnes meas opes attenuabit. Uno illo fatis miser sum. In unum illum, omnes vires, opes, consilia effusi recesserunt. Idem in bonam partem. Unico illo benè contentus, vel, beatus sum. Horat. vide Silny mi iesel.

Maię go zapsznego; Laborat opinione arrogantis. Quintil,

Mam

Mam nad cie; Uno te vicimus. Cicero.

Mam ná kogo chrap, wark, vide. Wre ná kogo.

Mám ábo ma pro majori, Majori negôtiô legitime impeditus est. Cicero, Deserentem vadium vis major exculat. P. Cn.

Má rozum. id est; Nie szukasz go, Non ignorat quid distent æra lupinis. Horat. Utitur ratione. P. Cn.

Mam zá swe, ma zá swe, Satis luit quod meritis est. Satis pœnarum pro meritis persolvit. Sua illi fortuna fatis gravis est. P. Cnapius.

Mam cie z rozum, Satis tibi sapio. Possum te regere. Cicero.

Mám z gębę chleba, Suppetit mihi perpetuus cibus. Plant. Non desit mihi lac. Virgil.

Mam z się roboty, Suppetunt mihi abunde negotia. Satis superq; mihi est quod agam. Vix præsentis labori sufficio, nedum ut majorem ferre possim. P. Cn.

Mam z się strawy, żywności, mam z potrzebą swą; Tantum habeo victus, quantum mihi alendo opus est. Non abunde quidem, sed nec egeo. P. Cn. Annona quam habeo, mihi sufficit. Mensura census, in quantum sitis atq; fames & frigora poscunt. Juren. Large sufficiens prædium annuis victibus habeo. Plin.

Mam z sobą co czynić; Ego hic fatis negotii habeo, cum & plurimum in eo negotii ha-

beo. Molestis operosifq; negotiis sum implicatus. Vix aliquando illi suum negotium agere licet. Cicero.

Mam z to pieniędzy, stanie mię ná to, Przemogę;
Est DEI gratiã, undè hæc fiant. Terent. Sum solvendo. Est undè suppeditentur sumptus necessarii. Snppetunt copiæ quòtidianis sumptibus, Cicero. Eæ sunt opes, ut ne quid desit, metuendum non sit. Abundè mihi suppetunt facultates. Plin.

Mám z to sity, vide, Zdotam.

Mám z woz sianá, z korzec pszenice, z funt pieprzu.
Ec. Habeo feni tantum quantum ad currum onerandum sufficiat. Est mihi tritici modius, aut eò plùs minusvè. Plùs minùs, tritici modrum habeo. Piper quod iu penu habeo, libram circiter pendit, vel, pendet. P. Cn.

Mám go w śeci Manifestò in noxa teneo aliquem. P. Cn.

Mász mię powoli; Tuus sum. Ero ut me volles esse. Plant. Promitto me talem semper fore, qualem maximè velle & optare debetis. Cicero. Pro rota me uti licet, vel ego huc vel ego huc. vel illuc, vertar, quò imperabitis. Plaut.

Mgła wstaie, mgła się, Operit caligo terram. Nebula operit terram. P. Cn.

Mgła upada, Discutitur caligo. Cicero. Ventis & sole resolvuntur nebulæ. Idem.

Mieszka

Mieszka mi się, Mōra est. *Plaut.* Si alia memorem, quæ &c. Mora est Longum est. *Cic.* Mora mihi fit. *Horat.*

Mieszkanie gorne gora ut, Nâ gorze on mieszka, â ia nâ dole; Non dicas, in monte sed in superiore cœnaculo habito. *Plaut.* Superior domus. *Cicero.* Dumus superior tota vacat. Et scalis habito tribus. sed altus. *Cicero.*

Miey się nâ pierzy, Fac sis apud te. Vide quid agas *Terent.*

Miām się z kim w drodze nie widzianszy go, ut; Niewiem gdzie się z nim minęł; Aberravimus à congressu mutuo cupito. Aberravimus ab invicem. *Idem.*

Miey igzyk, za zębami, Tacitō id opus est. *Plaut.* Cave, id palam fiat. Taciturnitate & sic hic tuā opus est. *Terent.*

Mnie z ust, â wam mimo uszy szust; Præterverta est oratio mea aures vestras. *Cicero.*

Musi być, musi to być, Necessitas flagitat, cogit. *Cic.* Hoc quidem certum est non arbitrarium. *Priscian.* In eum res locum reddit, ut sit necesse. Alieno metu facies, si tua sponte nolis. Velit nolit, ire debet. *P. Cnapius.*

Musi umrzeć kiedy tedy, Oppetenda tandem aliquando est mors. *Plaut.*

Musi mu dać, &c. Non necessitatem, sed decorem, vel humanitatem aut liberalitatem sonat. Dandum ei est, negare ei non licet.

Huma-

Humanus non ero, nisi munusculum ali-
quod ei tribuam. P. Cn. *Muszę mu zapłacic.*
Mylisz się, Longè avias, á vera ratione vagaris.
P. Cn.

N

NA, *naści, nać weźmij, Cape hoc flabellum.*
Terent. En sume. Corn. Accipe.

Naści piesku, Sume catelle tibi. Horat.

Ná batuku leść, ráczkiem, Repere genibus. Plin.

Reptare per manus & genua. Quintil.

Ná bárk koń biie, Calcitro est equus hic. P. Cn.

*Ná cią się to obali, ná tobie tego będą scigać pa-
trzyć, twoja to skóra, ábo mieszek poczucie; Tibi
id omne exedendum est.* Terent. In te hæc
culpa expetet. Plaut. Tibi periculum creas.
Cicero. Tui tergi sit periculo. Plaut. In
te residebit facti suspicio. Redundabit hoc
in te. Cicero.

*Na ciśnienie ná strzelenie; Intra teli iactum. In
tra ictum. Contra. Dáley niż ná strzelenie,
Extra teli iactum.* P. Cnapius.

*Ná co dzwonią, trąbią, bębnią, wołają, Ineptè
reddunt Triviales; Ad quid pulsant? Latine
dices; Quid sibi vult sonitus æris Campani?
P, Cn. Quid sibi vult sonus tubæ? Quid
proclamât præco? Cujus rei signum est.
strepitus iste Tympani? Quamobrem tuba
inflatur? Cujus rei datur signum hoc stre-
pitu tympani.* P. Cn.

ali- *Ná co iaszegom to rzekł,* Aliorsum atq; ego fe-
ci, accepit. *Idem.*

ris- *Ná co mu wyszło. ábo wyidzie?* Quem exitum
habet, vel habuit. *P. Cn.* Quali exitu
conclulit. In quem casum eum fortuna
demisit. *P. Cn.*

m- *Ná co to wyidzie? ná coli zmierzá?* co z tego bę-
dzie? *Quò evenient hæc blanda dicta?* *Plaut.*
Quò eruptura sunt hæc? *Cic.* *Quò, vel.*
ltn- *Quorsam evasura sunt hæc?* *Plautus.*

Cn- *Ná to to weźmiesz; plastr miodu, brytę mástica?*
pa- *Quò excipies favum.* *Ovid.* *Quid habes*
Tibi *favo excipiendo, deferendo.* *P. Cnap.*

hac *Ná czas on nábożny. pilny, Sc. nieustawnie, exa-*
eas- *sem; Pietas ejus tēporaria est, brevis, inter-*
in *rupta.* *P. Cn.* *Diligentia ejus continua non*
hoc *est, negligentia subindē interpolatur.* *P. Cn.*

In *Ná rzęzo przyszedł; Jejunus, impransus venit.*
nie- *Plaut. Horat. Famem integram ad cibum*
attulit. *P. Cn.*

reptē *Ná deszcz wroná kráczę, kot się myie, Sc. Fu-*
atinc *lix fugiens è, gargitè ponti. Nuntiat hor-*
ni *ribiles clamans instare procellas.* *Virgil.*
uid *Boves se lambentes contra pilum, pluviam*
est *præfagiunt, prædicunt, portendunt, tempe-*
tub *statis sigaa sunt.* *Plin.*

tre- *Ná domyst, Conjecturâ inductus.* *Plin.* *Con-*
d *jectans, vel Conjectando divinando dixit.*
Nullò signò vel argumento, sed opinione
sola ductus est. *P. Cnapius.*

Ná doręczu. ná dorędziu, |pogotowiu; In promptu est. In promptu aliquid habeo, vel, pono. Cicero. Promptum est. Quintil. Obviam est aliquid. Plaut.

Ná dworze iestem ábo co czynię. Nie poddámchem; Sub|dio. Cic. Sub Jove frigido. Horat. Extra ostium. Terent. Sub cæli tegmine. Lucret.

Ná gárdto siedzi, Capitis reus in carcere detinetur. P. Cn.

Ná gorącym práwie poimany. Calente iudicio criminis invidiã etiam tum flagrante. Recens statim à crimine patrato, captus est. P. Cn.

Ná iawie, nie weśnie widz. at, styszat, Infomnis vidit. Vigilans aúdivit. Vigilanti accidit. P. Cn.

Ná kopia gęboki, wysoki, Hastæ longitudinem æquat. Longitudine, hastili par. P. Cn.

Ná mą szkodę, ná moy ábo ná twoy karb, Periculo meo, ne vereare. Suõ periculõ emat, qui mercabitur, Plaut. Tibi fraudi erit. Cic.

Ná me słowo uczyń, Fac mea fide, si isti formidas credere. Plaut.

Ná mię koley, ná mię przyszło, Venere mææ vices excubandi, Tangunt me excubitoris vices. P. Cn.

Ná mię to przymowka, Mnie to w brew, Me petit hæc oratio, cavillatio, narratio. Me pun gere, vellicare, perstringere his verbis voluit. P. Cn. Mutato nomine de me fabula narratur. Horat. Ná

Ná cię to przymowka, Orationem de alio, cogitationem de me habuit. P. Cn.

Ná nieszczęście me, vel iego. Ná to nieszczęście nie był, nie przyszedł, Ille, quæ mea infelicitas, aberat. Ille domo, nescio quò fuò factò abierat. Auxit calamitatem abitus. (vel) adventus ejus. Accessit ad infortunium, quòd domo abesset. P. Cn.

Ná ich nieszczęście, ná niem nápadł, Incommodè illis fors obtulerat adventum meum. Terent.

Ná osobności, ná stronie, Sinè arbitris. Livius. Liberò ab arbitris locò. Cicerz.

Ná ostatnią, ná najcięższą. Sc. tak uczynię, Si ad ultima periculi deveniam, sic agam. Ubi ultima necessitas denuntiabitur. Ad extrema si fortè descendendum erit. P. Cn. Si in eum casum deducetur. Cas.

Ná pal kogo wbić, Stipitem per medium hómīnem adigere. Seneca.

Ná prask trafić, Sub ictum venire. P. Cn.

Ná przemiany co czynią, Vicibus ad terga redeunt cervi natantes. Alternò. Alternis aliquid ago. P. Cn.

Ná przemiany, przez rok rodzi drzewo, Alternat fructus. Alternat fructum arbor. Plin. Alternat fertilitas arborum. Plin.

Ná przepych co czynię, Non pro opibus non pro opum portione, sed ad certamen se & famulos splendide vestiunt. Certare illos credas. uter, vel, quis eorum generosiores

equos habeat, ita equorum studiosi sunt. Equos, canes, famulos multos splendide, ad alterius invidiam alter alit. P. Cn.

Ná raz będzie wina, farby, wapna, pieprzu, &c. Pro semel, & ad semel, non dicunt Latini. Sufficiet vinum uni convivio. cænæ. Semel tingi tabula hoc colore potest. Calce hac non nisi semel. Dare piper in unam condituram, vel, Quantum uni ferculo condendo sufficiat. P. Cn.

Ná rękę mi to, Percommodè id cadit. accidit, factum est. Cic. Commodum est mihi. Cic.

Ná rozstaniu, Ultimum illum visurus amplectitur. Curt.

Ná schyłku wina, piwo, &c. Vinum e fundo haustum. Ad fecem hauriendo venimus. Extremum vini deficientis. P. Cnapius.

Ná schyłku roku, zimy, dnia wiosny, Senescens hyeme. Extrema hyeme. Coc. Extremò annò. Tacit. Exitu superioris anni Livius.

Ná seieżą otworzyć, Aperire januam quantum potest. P. Cn. Refupinare valvas. Proper. Totum ostium patefacere. P. C.

Nie dam mu nic, nie nabierze się odemnie, Per me egebit. P. Cn.

Nie daleko od siebie chodzą te rzeczy, Non multum hæc distant, discrepant; absunt, abhorrent à se invicem. Parva inter hæc distantia, differentia, discrimen. Æmulatur avaritia parsimoniam. Eiusdem propè generis, ordinis, notæ, classis est. Nie

Nie dármmom robiť, Benè operam pòsui. Cicero.

Nie dobiegam, Consisto citra extremum, Seneca.

Niedociąť, niedopiąť, niedopiekt, niedowarzyť, niedopisať, niedoiesć, niedospać, Hęc & similia efferruntur addita, Non ad simplicia, quę vide suis locis sic. Niedowótasz się go, Multo, vel magno clamore non evocabis, excitabis, excies illum.

Nie doczekasz ty tego, (amico sensu pradicendo vel timendo) Non tua ætate hęc fient. Longissimam tibi vitam opto tam longam tamen, quã hęc eventura sunt, non polliceor. Non erunt tibi superi tam irati, ut te ad illa tempora reservent.

Nie doczekasz tego, (malè ominando, vel imprecando) Nie pociesz cię tym BOG, Non frueris hoc solatiõ unquam, Non oblectabis te hoc spectaculõ. Non erunt tibi, tuo merito, Superi tam propitii, ut hęc te aspicere sinant. P. Cn.

Nie doczekasz się go, nie dorzekamy się nie dowótasz się, nie docisniesz &c. Non erit finis expectandi. Maximo conatu adhibito frustra ingredi tentabis. Expectando, clamando, ut veniat, efficiemus nunquam. Quantumvis clames, nõn excitabitur, non prodi bit. P. Cn.

Nie dogcdny, ktoremu trudno dogodzić. Morosus. Fastidiosus. Cic. Difficilis Terent. Cui nemo satisfacit. Ita delicatus & fastidiosus,

at nullius officiis, obsequiis, operâ, contentus sit. Cui nihil, quantâvis diligentia, à quovis factum placere potest.

Nie dogodził mi, Defuit voluntati ejus. Cicero.

Nie dołożył mi się, Inconsulto me. Plant.

Inconsulto dominò. *Varr. Inconsulta superiore potestate facere, P. Cnapius.*

Nie doniesić tam tak, kuszka rusznica, &c. Nunquam eousq; telum, quâcunq; vi adigi potest. Illò usque telum nulla machina propellet. Scopus hic extra teli jactum est. Quantacunque vi & quòcunque tormentò jaculum impulsum, ciatur, metam adeò remotam non attinget. P. Cn.

Niedopuszczę się tego drugi raz, ábo; więcej, Non iterum unquam hoc delictum in me admittam. Plant. Non committam, mihi crede, ut iterum hujus criminis reus arguar. Ter.

Niedorośćem, Non perveni crescendo ad justam staturam, ad plenitudinem. P. Cn.

Niedorośćem kogo, ábo czego; Non adæquo staturâ magnitudinem alicujus. Balsami proceritas infra bina cubita subsistit. Plin,

Niedościgły, subintellige, rozumem, Quem nulla conjectura assequi, licet. Conjectu difficilis P. Cn.

Niedościgły, Què attingere non datur. P. Cn.

Nie do śmiechu mi, nie chcemi się teraz żartować, nie śmieszno mi, Minimè opportunum est hoc tempus concitando risui. Sic animo affe-

Erus sum, ut flere facilius, quàm ridere pos-
sim. Non ridendi sed flendi materiam ha-
beo.

*Nie dowaza, nie donosi wagi, Non æquât, non
implet libram, Plin.*

*Nie doydziesz z nym rzãdu, niesprawisz nic niemasz
z nim sprawy, Nihil rectè & honestè cum il-
lo transiges. Nullum viri boni officium
exequi solet, vel; tibi præstabit. Rarus ab
illo contentus, benè habitus, & finè stoma-
cho abiit. Terent. Eum si adeas, abitura
quàm aditum malis. Plaut.*

*Nie drażnicy mię, Noli hac mea lenitate abuti
patientiã meã. Cic. Cave me irritãssis. Plaut.*

*Nie kmysli mi, abo komu co, nie smak mu. Præter
Sententiam aliquid evenit. Non ex senten-
tia eventus processit. Non facit ad stoma-
machum ejus: Alienum id institutis meis,
alienissimum rationibus meis. P. Cu.*

*Nie iadam tego, Abhorreo ab hoc cibo. Absti-
neo usu hujus rei. P. Cu.*

*Nie idzie to w liczbg, nie rachuis tego, Extra nu-
merum id est. Plaut. Non procedit in nu-
merum. Id eximo numero. Cicero.*

*Nie ima sie tego drewnã, siekiera, Respuit secures
lignum. P. Cu.*

*Nie klei sie, (traslate) Non cohæret. Friget.
res. Terent.*

*Nie kleisty, Abdicat glutinum. Infociabilis glã-
tino arbor. Plin.*

Nie ladaco to, Non nihilo æstimandum. Cic.
 Longiſſimè eſt ab imperitorum intelligentia,
 ſenſuq; diſtinctum. *Cic.* Non eſt id parvi.
Lucret.

Mie łagodnie, &c. Inclementiùs, dicere in ali-
 quem. *Terent.* Odioſè iuterpellare. *Cic.* In-
 civiliùs & violentiùs aliquantò egit. *Iuet.*

Nie łakomy ná pieniãdzę Contemptor pecuniæ.
 Minimè cupidus pecuniæ. *P. Cn.*

Nie łakomy (paſſivè) Minima eſt hujus rei
 cupiditas. *P. Cn.*

Nie łzãnu, tylko ſię obieſić, Res illi ad reſtim
 reddit. Nihil reſtat, præter, &c. *Cicero.* Su-
 ſpendio diligenda arbor. *Plin. Jun.*

Nie łzã tylko z gãrdkẽm uciekać, Eò jam res ad-
 ducta eſt; ut fugere oporteat. Tot malis
 non eſt, niſi fuga remedium,

Nie łzyi, nie kłãmay, Cave mendacium. *Plant.*

Mie mam ſzczęſcia do niego, Nunquàm ita felix
 fui, ut ab illo placide acceptus, vel dimiſſus
 ſim. Semper & in omnibus mihi adverſa-
 tur. Adverſantibùs geniùs nati ſumus, ita
 coaleſcere nunquàm poſſumus. *P. Cn.*

Niemãłz czego żãtować, ſzanować, czekać, &c.
Miałẽs czego czekać! Byłõ czego żãtować! Jeſt.
ci czego ſzanować! By on tego, y owego chciãł;
był go miał czekać, &c. &c. Eſtne verò fanè
 cur doleãs; cur exſpectes; cui parcas; in-
 dulgeas; quem defendas! Dignum verò
 hunc qui exſpectetur; cui indulgeatur! O
 dignum

dignum nostra expectatione hospitem! Nos illum tenebriorem tamdiu expectemus!

Hunc porro nos honore aliquo dignemur?

P. Cnapius.

Niemaſz czego ſzukać, Nihil horum votò dignum
P. Cn.

Nie miało mię to od ciebie potykać, Indignus
eram, qui hæc à te paterer. Teren. Indi-
gnus tu eras. qui hæc in me committeres.
Idem.

Nie miało mi uś się, Ciężkim sobie, obmierzły,
Memet mei pœnitet. Cic. Gravis sum mihi.
Valla.

Nie mogę dla czego, Impedior morbo. Occu-
por pudore, vinculis. Præpeditus morbo.
Cicero.

Nie mogę tego y ſłuchać, ſeu; Dobrzem żyw to
ſzyſząc, Exanimant & interrimunt me illæ
voces. Cic. Lapidem loqueris. Ægrè mihi
eſt. Ægrè animo eſt. Plaut.

Nie mogę ſię, ſbo nie może ſię nápatrzyć, náſlu-
chać, Nunquam, vel Nequaquam fatior vi-
dens, audiens, &c. Nec vidiffe ſemel ſatis
eſt, juvat uſq; morari. Expleri mentem ne-
quit, ardeſcitq; tuendo. Virgii.

Nie mogę tego ná ſobie przewieſić, Adduci nullo
modo poſſum, ut &c. Cic. Imperare mihi.
Terent. Inducere animum nequæo, ut, &c.
Plaut.

Nie moyski, nie twoyski, Non tui ſtomachi eſt.
Alienum

Alienum id ingenio, rationibus, institutis
meis est. *Cic.* Nosti non modo stomachi
mei, sed etiam oculorum fastidium. *P. Cn.*

Nie myśl o tym, Averte animum ab hac re. *A.*
verte cogitationem à miseris. Abijce hanc
cogitationem. *Cic.*

Nie nabożny, Parum in DEUM pius. Non sa-
tis addictus pietati, Parcus Deorum cultor
& infrequens. *Herat.*

Nie nąygorzey, Non pænitentiam operam nava-
vit. Non ultimam laudem meritis est. Sunt
quos infra illum ponas. *P. Cn.*

Nie namowisz mię, Nunquam mihi persuadebis.
Nullis rationibus, argumentis adduces. *P.*
Cnapius.

Nie odradzisz mi, Non tuis depellor dictis.
P. Cn.

Nie obradowałem się jeszcze, Nondum satis ga-
visus sum me id possidere. Nondum desi-
derium hanc rem videndi, habendi, explevi.
Vix dum id me habere scio, cum tu à me
petis. *P. Cnapius.*

Nie obrażay się tym, niech cię to nie obchodzi;
Velim hoc in bonam partem accipias. *Cic.*

Nie od rzeczy; Non abs re visum est. *Livius.*
Nihil præter rem dixit. *Cic.*

Nie odrzucitbym, Non nollem. Non recusa-
rem. Non aspernarer. *Cic.*

Nie od tegom nie zbraniam się, Non recuso, quin,
&c. Nihil causor quin, &c. Per me licet.

Plant.

Nieope-

Nieopon
velle
Nie Op
Nie o
mi
dom
bit
Nie of
ratu
sus
rem
cit,
tem
Nie o
tu
qu
ulo
suò
vi
cen
Nie o
Rep
Nie p
ab
tim
in
in
Ci
Nie p
tus

Nieopowiednie; Nèq; cum discederet, nunquid vellem, rogavit. Cic.

Nie Orator; Rudis dicendi. Tacit.

Nie ostoi się on wdoma. Non sustinebit ut domi sedeat. Sveton. Cupidine spectandi, domo extrahetur. Plautus, Non continebit se domi. Terent.

Nie ostaat się aż w lesie, Non prius cursum incitatum remisit; quàm sylvam tenuit. ingressus est. In sylva demum cursum celerem remisit. Tantò impetu se in pedes coniecit, ut in remota tandem sylva, vix celeritatem currendi remiserit. P. Cn.

Nie oszukasz mię, nie dam się oszukać, Nunquã tu mihi imprudenti obrepseris. Plaut. Nunquã ille me opprimit consiliò, nunquã ullo artificio perverter, nunquã ingeniò suò labefactare atq; infirmare conabitur; novi omnes hominis petitiones, rationesq; dicendi. Cicero.

Nie otrzymać czego ukogo. Repulsam ferre. Cic. Repulsam pati Ovid.

Nie patrzyć to z oczu, (ad laudem) Alienum id ab ingenuis tuis moribus. Non potest hoc timeri ab ingenuo pudore tuo, ab honesta indole, à proba educatione tua. Non cadit in hos mores, pudorem. vitam, ista suspicio. Cic. Nihil tale præefert vultus tuus. Cic.

Nie przystoić głupim bydz, Præter speciem stultus es. Plaut.

Nie

- Nie patrzy mu nic dobrego z oczu, Aspectus improbum esse indicat. Vultus malitiam spirat. Ex vultu & oculis improbum ingenium noscas, (vel) conjectes. P. Cn.*
- Nie piiany iestem, Equidem me siccum & sobrium esse sentio & scio. P. Cn.*
- Nie piianymci: pomnięc coš roszkazat, choćiam sobie podpiz, Non ego cum vino simul ebibi impretium tuum. Quanquam ego bibo vinum, at mandata non consuevi simul bibere. Plaut.*
- Nie pochlebuięcēt to rzekę, Quod non reverens assentationis suspicionem, dicam. Non vereor, ne assentariuncula quadam gratiam tuam aucupari videar. P. Cn.*
- Nie po Oycowsku to, nie Oycowskiegoš zakroiz; Hęc non sunt jam Parentis dicta (facta) Hęcine est officium Patris? Non est functus viri officio Patris. Terent.*
- Nie podpisales się, Non probasti industriam diligentiam, fidem, &c. Nihil egregium præsticisti. P. Cn.*
- Nie pospołu mowięc. Ut à re discedam. Ut à proposito paululum declinem. Liceat hęc mihi inferere, interponere. Ut obiter addā attingam. P. Cn.*
- Nie poszto mu to, nie poydziec to, nie powiodło się. Præter sententiam & spem evenit. Non ex voto cecidit. P. Cn.*
- Nie przeciw mu się, Fer illum. Cis. Contemne. Non*

Non cures. Cic. Dissimula ejus ineptias. Pater illum tibi convitiantem. Per hoc in illo. Quintil.

Nie przeciw się brzuchowi, gębie, chciwości, Cave indulgeas ventri. Resiste cupiditati. Comprime; cõrce, vince cupiditatem. P. Cn.

Nie przeciw się ydom, poganom, swieckim, Cave æmuleris Hereticos, Judæos, &c. Nihil te moveant facta, exempla profanorum. Ne sequaris consuetudinem, mores, judiciã, exempla, sententias profanorum, im. bo- rum.

Nie przekonasz go, nie przepadasz, nie przesiadysz, nie przeswarzysz, Non superabis illum sermone, contentione. Nunquam diutius illo sedebis. Tam garrulus, tam pertinax, tam sessionis amans est, ut nemini cedat. P. Cn.

Nie przepieczć się to, Non auferes inultum. Non hoc tibi sic abibit. Cicero. Non impune feres. Duras dabis, scilicet pœnas. Terent.

Nie przeszkadza mi to ábo owo, Licet mihi per legem. Per ætatem posse, (vel) non posse. Terent. Per valetudinem cum posses. venire tamen noluit. Cic.

Nie pr y pieniądzech, nie pieniążny iestem, Laboro pecuniã, à pecunia. Laboro re pecuniaria. Modicus pecuniæ. Tacit.

Ne przyw k y czemu, nie wzwyżziony do czego Insolens vera accipiendi. Salust. Insolens infamæ, contumeliæ. Tacit. Insuetus la-

boris, pugnae, navigandi, contumeliae. Cicero.
Nierad co czynię widzę, słyszę, &c. Abhorrent
 aures meae, ab, &c. Abhorreo ab aliquo,
 animo, studio voluntate. Cicero.

Nie rządzęć. Auctor tibi non sum, (vel) esse
 nolo. Vellem ut velles aliud, (vel) -aliter.
 Plaut. Nolle quae velles, (vel) vis. Erasmus.

Nie rodzi czego ktore mieysce, Recusat ferre ali-
 quid regio. Virgil. Negat tales fructus ter-
 ra. Idem.

Nierozum, Egestas rationis. Lucret.

Niewyrozumie nikomu, Non considerat, non ex-
 pendit aliorum vires, facultatem. Non æsti-
 mat, quantum quisque possit. Aliorum de-
 bilitatem, langvorem, egestatem. naturae vel
 morum vitia, non cogitat; non agnoscit. P. C.

Niewyrozumny, Aequi & boni experts. Nescit mi-
 sereri. P. Cn.

Nie służy mi zdrowie, głowa, nogi, język, &c.
 Affecto sum corpore. Liv. Tentor quo-
 dam genere valetudinis. Impedior valetu-
 dine oculorum. Cic. Neque pes, neque mens
 officium suum facit. Terent. Vacillat ex ani-
 mo. Quint.

*Nie słyszysz? niemasz uszu doma? Audiendi sen-
 su cares?* Peregrinantur aures tuae. Cicero.

*Nie słysze ná jedno ucho, Sic. Nie widzę ná ie-
 dno oko, Altera aure, (vel) oculó nihil utor.
 Alterum oculum læsum inutilem habeo.
 Alterius auris, (vel) oculi usum, morbo*

amif

amifi. Unius duntaxat oculi usum habeo.

P. Cn.

Nie sporny, nie rád się spiraiący. Abest à contentione. Alienus à contentione. Cicero.

Nie sporo mi, Magni laboris parvum fructum capio, Opus labori non respondet. Magno conatu, cursu, labore parum proficio, assequor. P. Cn.

Niespory variè effertur, ut; Niespory to chleb, Non facile implet hominem hic panis. Panis hic solidus non est, sed mollis, recens, spongiosus; ob idq; ventriculum non onerat, parum satiat, citò absumitur. Paucis, magnus licet sit, non sufficit. P. Cn.

Nie sporá taká kasza, krupa, &c. Hujusmodi plus coctione non augetur. Huic pulsi nihil incrementi affert coctio. Hæc puls, dum coquitur, nullam accessionem crescendi facit. P. Cn.

Nie sporo kwiatki, jagody, poziómki zbierać, nie sporo drobne rybki skrobać, &c. Diuturnum & tardum opus, collectio florum, baccarum, &c. Hamò capere pisces, diutinus & tardus labor est. P. Cn.

Nie spora to droga, Hæc via impedita, flexuosa, arenosa est. Accelerare hac non licet, tardè eundum est. P. Cn.

Nie spora to litera, In hujusmodi literis scribendis mora longa est. Minutis literis scripta describere brevi tempore, difficile est. P. C.

Nie spore takie drwa, Talibus lignis combustis, parum calefies. Hæc ligna debilem ignem faciunt: multa uno foco, una fornace absumentur: non diu ignem foveat: multa licet combusta, exiguum calorem producant.

Nie sprawimy y nic. Re infecta. Irritus legationis rediit. Tacitus. Nie sprawić nic u kogo,

Sic. Rzeczy nie miawszy, sprawy nie przekożym y wrocili się, Re ignorata reverterunt. Cicero. Nie sprawiwszy się użędł. Indicta causa profugit. Cicero.

Nie sprawny, Inefficax. Ineptus negotiis gerendis. P. Cn.

Nie stoi za to, nie stoi za co kosztuie, Non est tanti. Cicero. Fructum sumptus superat. Varr

Nulla in numero est. Cicero.

Nie stróyny regát, Dissonis fistulis Organum. scilicet, musicum, pneumaticum. P. Cn.

Nie świadom czego, nie bywały w czym, ábo gdzie, Imperitus rerum. Cicero. Expers periculorum.

Cicero: Ignarus hominum & locorum, Virg: Tyro in aliqua re. Cicero.

Nie żołnierz, Rudis rei militaris. Cicero. Insolens bellorum. Tacit.

Nie szczerzy, przyprawny, powierzbowny, Fucatus. candor. Cicero. Subæratum aurum. Pers. Duplex Ulysses. Horat.

Nie szczerze ziednanie, Malè facta gratia, Verborenus facta reconciliatio. P. Cn.

Nie trafites, Non satis commodè. Terent. scilicet: venis, facis, &c.

NIE NIE

Nie trwáły ná chowanie, Fugiens vinum. Annis cedens vinum. Ætatem ferre non potest. Cicero.

Nie trwáły ná zimno, ná robotę, &c. Intolerans, Intolerantissima laboris corpora. Livius. Impatiens hyemis, Impatientissimum pisum frigoris. Plin.

Nie tykay nie rusz, Abstine manum alieno. Cato. Abstine manum à me. Cicero.

Nie uczynność, Detrectatio officii. Budá.

Nie uczynny, Inofficiosus in aliquem. Cic. Non est ejus, de hominibus benè mereri. Ita homo est, nunquàm adducas, ut spontè, vel gratis aliquid det aut faciat. Cic. Nulli unquàm officium præstitit. Idem. Simile. Kto by mu to záptácił? Qua spe ductus id aggrediretur. P. Cn.

Nieuustaje wiatr, deszcz, śnieg, &c. Continuant venti. Cels. vide; Iák idzie ták idzie.

Nieużyty twárdy, Durus & ferreus hōmo. Nullis precibūs, officiis, rationibūs, spe, metu adduci potest. Cicero.

Nie wadzi skosztować, Nihil obstat quominus experiaris. Non inutile est tentare. Experiri nihil, vel, nemo prohibet P, Cn.

Nie wysigluiesz się, nie wyidziesz, nie wykwitujesz się, Hęc defensio tibi præcisa est. Nihil tibi proderunt sycophantiæ. Non probabis illi fidem tuam. Teneo te laqueis irretitum. Cicero.

- Nie wygrasz,* Non licet tibi, non potes cum illo iusto Sacramento contendere. Cic. Suidabis satis si cum illo incæptas homine, eâ eloquentiâ est. Terent.
- Nie wygrozisz, nie wystraszysz,* Nihil terrebitur minis. Contemner tuas minas. Nulla minantis auctoritas apud liberos est. Cic.
- Nie wystoisz nic,* Quantumvis longo tempore steteris, frustra stabis. Quantumcunque steteris, obtrinebis nihil. P. Cn. Sic; *Nie wysiedzisz nic, nie wypłaczesz,*
- Nie żądno mi nic,* vide. Niechce mi się niczego.
- Nie zawstydze się zań,* Solertem, incorruptum, peritum dabo. Terent.
- Nie zawstydżisz się zań,* Haud pænitendus Magister. Terent.
- Nie zdołam, nie zdłużam,* Non est nostri ingenii. Cic. Non æquo illum viribus. Vires recusant ferre aliquid. Impar sum huic viribus. Horat.
- Nie zdąże,* Deficio currens post aliquem, vel cum aliquo. Simul currere non sufficio, Defectione pedum laboro.
- Nie zdolny, ktoremu trudno zdołać,* Onus majus quam ferri possit, Onus majus ferente. Cic.
- Nie zrownam ci,* Neque factio tanta, quantum, sumus; neque opes nostræ tam validæ quam tuæ. Cum vestra, nostra non est æqua factio, Plinius
- Nie zrownasz mi,* Nondum statuo te virium factio

tis habere, ut ego tecum luctari & congregari debeat. Cic.

Nie zrownaſz mi, Impar es illi. Satis eſſe illi non potes. Plaut. Sudabis ſatis, ſi cum illo incertas homine. Tereut.

Ni ná co' dobrego ſię nie zgodzicie, Bono uſui eſtis nulli. P. Cn.

O

O Bok komu ſiedze, Aſſideo alicui. Ad latus alicui ſedeo. Cicero.

O chlebie robie, Solo Panis pretio operam loco, P. Cnapius.

O cie mię ubito, o cie mi nakaiano Tuâ cauſâ vapulavi. Injuriae tibi illatae, lui, exſolvi penas, P, Cn.

O głowe, o zdrowie idzie, Res capitis eſt. Res capitis agitur. Plinius, Malè latinè loquuntur, qui hoc ſenſu dicunt. Agitur de capite, de ſalute &c. hæc enim ſonant: tractare conſilium, vel; ſermonem habere: Sed. Idzie o głowe; dicendum eſt; Agitur caput, &c. Agitur alicujus ſalus, exiſtimatio, libertas. Cauſa capitis orare. Cicero

O groſz ſię rozszli, o gárniec wina, &c. Unus nummus e nptionem jam propè conſectam diremit. Unius nummi cauſâ, pacta conventa, coaleſcere non voluerunt: res ad pactionem non ſvenit. P. Cn.

O grzbiet mi idzie, o ſkorę ſię boię, vide; O gło-

we, o zdrowie idzie, Tergo ego meo timeo. Timèo ne vapulem. P. Cn. Non ego mea crura & latera nihili pendo. Tergum quàm gulam, crura quàm ventrem potiora habeo. Plautus.

- *grzbiet nie stoje, Plautus dixit: Si illi sunt virgæ ruri, at mihi tergum domi est. Mei tergi facio hoc, non tui fiduciâ. Habeo familiare tergum, ne quærâ foris. Sic; Grzbieta ia to odbęde, wszak grzbieta nie szukać, nie pożyczac.*
- *kość żab złamać. Frangere dentem in osse. P. Cn. Sic Persius, Et genuinum fregit in illis.*
- *łeb garnek stuc, uderzam kieliszkiem, rzucam nâ kogo, In caput ollam frangere. Plant. Impingere alicui calicem. Cicero.*
- *pal, o pień, kogo się złamało, Occursu stipitis fracta rota. Ovid. Ad stipitem offendere. Columella.*
- *reszt idzie, albo czynić, Descendò in dimicationem capitis. Cic. Summæ rei periculum facere. Tacit. Decretoria causa. Quinti. Decernere de omnibus fortunis, uno iudicio. Cic.*
- *ścianę z kim mieszkam, Communè cum aliquo habeo parietem. P. Cn. Sic Ovidius. Communis est utriq; domui paries, Uno pariete disjungimur. Unus nos paries dirimit. P. Cn.*
- *ściętą szyć, vide; Zadną miarą.*

- O swey mocy chodźcie, Suis viribus sine adminiculo progredi. *Quintil.* Per me nixus ascendi. *Cic.* Neq; jam queo pedibus mea sponte ambulare. *Plant.*
- O tey dobie, o tym czasio, Id temporis. Id diei. *Cic.* Sub hoc tempus. *Horat.*
- O to gra idzie, Id agitur. In eo cardo vertitur. Hoc pugnatur. Id ago. Id in certamen adducitur. Hoc soluta pugno. *Cic.* Hæc mihi cura nunc maxima est, ut, &c. *Terent.*
- O tym rzecz, gadka, pytanie, Hoc ambigitur. Id controversiam facit. Id in questione, in contentione & controversia versatur. Id primum in ea questione queritur. *Cic.*
- O zdrowie komu stoje, vide; Stoje komu na gardło.
- O ziemie co uderzyc, vide; Uderzam co o co.
- Oba, obadwa, Ambo Uterq; *Cic.* *Plant.* Ambo dicitur de iis, qui uno tempore aut simul quid faciunt. ut; *Eteocles* & *Polonices* ambo perierunt. Uterq; de iis, qui diverso tempore & separatim liquid faciunt: ut, *Romulus* & *Africanus* uterq; triumphavit. Sic *Polonicè*.
- Obadwa maig miecze, konie, cave reddas; Ambo habere gladium, equum, quia sic unus significabitur gladius equus. Sed: Uterq; habet gladium, equum. *Contra.*
- Obadwa maig miecz, konia reddes; Ambo habent gladium.
- Obiema rekoma pisze, Utraq; manu scribo, scio, solo, scribere. Non ambabus; quia hoc nunquam

quàm simul sit, nisi forte consulto ostentationis causa, vel alio sine. ut. Ambobûs manibûs nare, rapere aliquid, vel; utraq; manu. P. Cn.

Obaczam się, postrzegam się w czym. Vulgò dicuntur multi; Facio reflexionem. Parùm Latine, tu dices; Refl. Eo animum ad aliquid. Virgil. Adverto acrius animum ad aliquid. Lucret. Excitatâ animadversione reprehendi. Cnapius.

Obalam co ná sie, translate, zwałam, Derivare in se iram alterius. Terent. Suspicio odium, inimicitias. Cic. Litem meam facio. Verto crimen, periculum in aliquem, in adversarium. Liv. Quintil.

Obchodzę się, ut; Obeydę się bez tego. Nie potrzebuję tego, Facile patior me id non habere. Hac re non egeo. Carere aliqua re æquò animò possum, illum patior; non molestè fero. Operâ ejus non egeo. Cic.

Obchodzi mnie to, Mover me aliquid. Moveor animò. Hæc modicè me tangunt. Cic.

Simile illud. Czucie cztowiek ludzkie przypadki, Mentem moralia tangunt. Virg.

Obeznać się gdzie, ábo z kim Assiduitate quotidiana & consuetudine oculorum assvescunt animi. Cicero. Dicitur etiam animal ferum vel aliundè adductum, assvescere domesticis. - P. Cn.

Obiecnig gdzie kogo, iako chorego do Czesłochowy, &c. Facio vota de ægroto. Cicero. Vota pro ægro suscipere. Sveton. Obie-

Obiera
Op
D
Obiera
nuc
fis.
lius.
Obiera
bier
Obiew
alic
Cat
Obiad
ad
titi
sum
cep
Obiad
się
Obraz
los
lum
Obraz
Ter
Obraz
at.
Obym
szk
piu
Nie o

Obieray sobie wolnoć obierać, Optio tibi datur.

Optio tua sit. Cicero. Tua est optio. Plaut.
Do optionem eligendi. Cicero.

Obieram, id est; Wybieram, przebieram; Secerno
nucleos. Secerno sana à non sanis, à vitio-
fis. P. Cn. Purgo olivam à stercore & fo-
liis. Cato. Chędożę oliwki.

Obieram się, id est; Wiele czego nabieram, ut Nie-
bierzysz się tu, Non multa hinc auferes. P. C.

Oblewam co otowiem, cyną, woskiem, Illiquefacio
alicui plumbum. Circumplumbo modiolos.
Cato. Vincio plumbô dolia.

Obradować się iakiey rzeczy, Satis jam hujus rei
adeptione, vel; possessione gavissus sum. Læ-
titiâ ex hac re perquisitâ satis perfruitus
sum. Gaudium ex possessione hujus rei con-
ceptum evanuit. P. Cn

Obradowałem się inż temu, vide; Nieobradowałem
się

Obrażam się w co w ręce, w nogę, Lædo ocu-
los Horat. Offendo ad stipitem caput. Co-
lumella. Offendo latus. Cic.

Obrażił się tym, translate. Durius id accepit.
Terent.

Obrażi się lada czym, Facile sit quod illi dole-
at. Terent.

Obywam się obyc się gdzie, id est; dtugo pomię-
szkać, Diutius alicubi commorari. P. Cna-
pius. sic.

Nie obył się tam, nie zagrzał nie ysca nie skwaśił
tam

tam, Non diu isthic hæsit. P. Cn. Non diu se tenere isthic potuit. P. Cn.

Obapia mi się kto, ábo? co, Obversatur animo meo confusa species alicujus rei, vel hominis. Videor nosse, vidisse alicubi hominem. Nec nosse me hominem hunc, nec ignorare prorsus certo asserere possum; ita vultus ejus fœneis, vel obscura quædam species, animo meo oberrat. P. Cn.

Obornie mi pózyrzyt, Benigno irlo sum usus ad commodandum. P. Cnapus,

Obczyrã się translate, Facere periculum malorum, vel, molestiarum ignotarum. Semel experiri id, quod futurum aliquando est. Primum confingere cum aliquo, vel; Primum impetum sustinere, & universè primum aliquod inexpectum aggredi, vel; agere. Frangere glaciem; vulgari pœmia dicitur. P. Cn.

O ięplito się, Aer post frigus Incaluit. P. Cn.

Od czego BOG? Nihil à DEO speremus opis? Nullumne auxilium cœlitus expectandum est? Quid si hoc Deus avertet, aut in melius vertet? Eventum expectemus. P. Cn.

Od czego ię? k, ręce, kleszce, trzewiki? &c. Quem ad finem nobis linguam, manus, natura tribuit? Quis alius est usus, vel finis calceorum? Ad quem alium usum, calcei parantur? P. Cn.

Od mieszkania tyle phacie, Habitare triginta milibus

millibus. *Plin. Subaudi aëreorum. Pro usu domũ, Pro habitatione pendo tantũ. P. Cnapius.*

Od niewoli to stugá, koh, Sc. Famulus hic apud me est vilissimus. Hoc equo nonnisi extrema necessitate urgentè uti soleo. Tũm demum, vel; Tunc solum hunc famulum accerso, an aliter mihi consulere nequeo. Aliis famulis ad omnia sine discrimine utor hoc nonnisi cũ nullus alius adest. P. Cn.

Od początku świata, Post hominum memoriam. Post homines natos. Ab orbe conditio. Cic.

Od słowa do słowa, aż zátby poszli, A velitatione verborum ad pugnam ventum est. Jurgati prius, postea conflixerunt. A verbis ad verbera jurgando venio, P. Cn.

Odbiám co ná ikim, Expeto. repeto pœnas ab aliquo, ob aliquod delictum. P. Cnapius.

Odbiám to ná tobie, coš Postow nieuszánowát, Pœnas legatorum violatorum in te vertes. P. Cnapius.

Odbywám czym czego, Defungor. Cic. sic, Byle jedno tym odbyć, by jedno ná tym stanieko, Defunctum utinam hoc sit modò. Terent.

Zdało mu się że inż po był, zniknął, uszedł tego co mu się sniło, Defunctus sibi somniò videbatur. P. Cn.

Nie lada czym tego miał odbyć, któryby nie wrocił, Non levi defunctorum pœnã, qui non restitisset. Livius. Defungi minimò Ulpianus.

H

Iednym

W Jednym guzem odbyć, Unâ plagâ rem solvere
Unâ rem solvas plagâ. P. Cn.

Odchodzić co chodzeniem nadgrodzic, Pedibûs com-
pensare pecuniam. Cicero. Compenso ob-
sequiô ambulatoriô. P. Cnapius. sic:

Odrobić co komu, Compensare aliquid operâ suâ.
Cicero.

Odstrzyżyc co, Operam alicui reddere pro pecu-
nia. Plinius

Odrobić, Defungi laboribûs. P. Cn.

Odcierpieć odboleć, Finire pœnas, dolôres. Cic.

Odchowac, Defungi morhò. Defuncta morhò
corpora, salubriora esse cœpère. Livius.

Obmowić rzecz, Defungi munere orationis. Cic.
sic;

Odspiewac odskakać, Sc.

Oddaic wet zâ wet, Refero par. Par parî re-
fero. Cic. Reddo paria, Refero. Terent.
Reddo, vicem. Cic. Remetior. Plin.

Odechciato mu się czego, Deposuit desiderium
alicujus rei. Remisit de voluntate. Abjecit
voluntatem. Oblanguit in me desiderium
ejus rei. Cicero.

Odechce się im, żal im będzie, że przyszli, Non ve-
nissè volent. P. Cn.

Odewstaie co. odewstało, Hiat conglutinatio in
rebus compactis. Conglutinatio non coa-
lescit, vel; coalescere desit. P. Cn. Com-
pages soluta est, vel; rupta. Luceanus.

Odewstat chleb, Crusta panis ex vehementi, vel;
diutur-

diuturna coctura abscescit. P. Cn.

Odgrzyżęć się, Me remorsurum petis. Horat.

Odkupiłbym ten nie wczas, niepokoy, kávanie, Sc.
Redimerem pretiò pacem, acerbítatem, me-
tum virgarùm. Cicero.

Odlepia co, Contrarium; Przylepia, Glutinosa non
adhærescunt. Glutinofum aliquid respuitur
à lapide. Glutinò vinctá hiant.

Odludek, Solitarius. Cic. A consuetudine vitæ
communis, alienus. Consvescere homini-
bus nescit. Ingeniò suò vivit. P. Cn.

Odmawiają mi, Repullâm fero, accipio, refero,
patior. Cicero,

Odstroić się instrument, regat. lutnia, Sc. Chor-
dæ cytharæ intentæ remiserunt. Fistulæ Or-
gani pneumatici ex consonis dissonæ factæ
sunt. Ob situm diuturnum, vel, àëris hu-
miditatem. Cic.

Odwóływam com mowit. biore w swoje gębę com
zle mowit, Recanto opprobria. Horat. Ha-
beo pro non dicto. Livius. Palinodiam ca-
no. P. Cn. Retraçto, Revoco dicta. Ovid.

Odwólat obwiniony, ábo ztoczyńca swego towarzy-
sza, Conscium maleficii sui existimatum, in-
nocentem proclamavit. Participem crimi-
nis negavit, quem antea affirmabat, P. Cn.

Odziebić ręce, nogi, Sc. odziebły mi ręce, Adurit
frigus membra. Virgil. Præriguisse manus
miles quidam annotatus est. Tacit. Ob-
torpuerunt mihi manus gelu, P. Cn. De-

perdere vitalem sensum membratim. *Lucretius.*

Oglądanie się z kim, uyrzenie, Congressus. Congressio. *Cic.* Do szczęśliwego uyrzenia, *Alti* qui ineptè reddunt. *Ad revidendum.* *Latinè* autem; In reditum nostrum utriusque vel; In congressum alterum, rem differamus. *P. Cnapius.*

Ogłaskać się dąć, Deponere ingenium sylvestre, feritatem. *Cic.* Exuere ferociam. *Tacit.* Mitigare. *Cic.* Mansvescere. *Columella.*

Okrzesany translata. Szczęwany, Duratus malis bellis laboribus. *Liv. Sil.* Jacratus & agitatus injuriis. *Cic.* Injuriis & contumeliis factis ab omnibus vexatus. *P. Cn.* Vexatus per multa pericula. Mens durata malis. *Lucret.*

Obmierznąć sobie, Displicere sibi, laborare fastidio sui. *Seneca.*

Obmierznąć komu, Odium mei cepit aliquem. *Terent.*

Omieszkać czego, zamieszkać ná co; Non rectè vulgo dicitur. Negligere prandium, lectionem, &c. Multo etiam deterius: negligere ad prandium, Zamieszkać ná obiad omieszkać lekcji, Nam negligere prandium. est. Zaniedbać obiadu; *Quare melius dices; Non venire tempore.* Aberrare ab hora lectionis prandij. *P. Cnapius.*

Omylam się, variè redditur.

Omyli.

Omyliłem się ná nim, Decepit expectationem meam. Operis meis non respondit. In cassum hiavit. Cic.

Omylił mię zegar, Erroris mei horologium causa fuit. Horologium secutus aberravi. Non meum, sed horologii erratum est. P. Cn.

Omyliła mię droga, id est; Nie wyiechałem. Ite ut sperabam, vel; statueram ingressus non sum. P. Cn.

Omyliła mię droga, id est; Niespodziewałem się z tej drogi, Minus commodum est hoc iter, quam putabam. P. Cn.

Omyliła mię droga, id est; Udałem się in szą drogą, Viam aliò ducentem secutus aberravi, Procul avius erravi. P. Cn.

Opak wszystko, Versa & murata in pejorem partem sunt omnia. Cic.

Oślizto, Lubrica facta est terra ob glaciem. P. Cnapius.

Oszyszałem się, Fallitur meus auditus. Multa non rectè audivi. P. Cn.

*Ostoi się to przy mnie. Ad me id deveniet. Te-
rent. Devolvetur ad me. Liv: Apud me hærebit. Hujus rei possessio ad me veniet. Ego deniq; id possidebo. P. Cn.*

Ostać się gdzie dla smrodu nie może, nie ostoi się przy nim nic dla smrodu, Subsistere diu in hac domo ob fætores non possum. Fætores hujus domicilii sustinere nemo potest. P. Cnapius.

Otworem co stoi, Patet domus. Terent. Patent
valvæ. Patet aditus. Cicero.

Odżać wac czego, iuzem tego odżaćował, Lugere
vel dolere ob amissum, vel; destructum ali-
quid desii. P. Cn. Dedolere. Ovid.

Sic; Nieodżaćujesz tego nigdy, Nunquam te
hujus non pænitebit. Xenoph. Nunquam te
hujus rei pænitentia deseret vel; tibi exci-
det P. Cn.

Oziębło się, Aër refrigeratus est. P. Cn.

Odzywam się komu, wołajcemu mię, Me adesse,
vel; intus esse, voce, sonitu strepitu significo.
P. Cn.

P.

P *Achnie to gárdłem, kiiem, Capitale id est.*
Fustuarium mereris, vel; meruisti. Cic.
Nunc cruribus capitique capitalem frau-
dem hinc creas. Plaut.

Pástwić się nád kim, Omni crudelitate aliquem
lacerare. Sævire, in fanire in aliquem. Sau-
ciare virgís aliquem ad saturitatem. Plaut.
vide. Przebarszczam nád kim.

Pátrz sam siebie, Res tuas age. Negotium tu-
um age. P. Cn.

Patrz że się tu y mnie dostanie, vulgo. Pátrz dia-
ble że się tu y mnie dostanie, Cum illum cæ-
di, objurgari, &c. aspicio, audio: quàm ve-
reor, ne hinc ego aliquid, quod nolim au-
feram. Quid si me licet immerentem simi-
lirer

Iter aggredientur? Divino ego jam mihi
certum ab isthoc malum. P. Cn.

Pátrzy mu to ábo owo z oczu, ábo; nie pátrzy, Spi-
rat bellum. *Lucret.* Spirat Tribunatum.
Liv. Est in eo virtutis, vel; ad virtutem
doles. Est in eo Catonis indoles. Mode-
stia exterior suspicionem petulantiae remo-
vet. P, Cn. Ad facies eorum cum aspici-
es, haud videntur mali. *Plaut.* Nonne
ipsum caput & supercilia illa penitus abra-
sola olere malitiam, & clamitare calliditatem vi-
dentur. P. Cn.

Pewnie że tak, bá pewnie że tak, Responso appro-
bans, Sanè quidem ita se res habet. Ille
quidem dedit, & libenter quidem dedit,
quin liberaliter sanè maximè, P, Cn.

Pilno mi g dzie. Alibi & alia mihi curæ sunt.
Aliò me curæ avocant. Multa me domum
ire urgent. P. Cn. Non otium est nunc mi-
hi auscultandi. *Terent.*

Płaci teráz pochlebiac, id est; tarno iest. Lucro-
sa nunc est adulatio. Magnum jam vesti-
gal est assentari. P. Cnapius. Item *Poptacá.*

Płaci tá moneta ábo nie płaci, Biorą te pieniędze,
Is nummus probus habetur ab omnibus.
Habet pretium apud omnes. Nusquam reij-
citur. P, Cn. *Idzie wszędy tá moneta.*

Płaci ten, videtur is esse. Magna conjectura
est ipsum esse. Vereor ad modum ne is sit.
Quidsi censeam hunc ipsum esse. Propè

affirmem hunc esse. Ausim certare hunc esse. *P. Cn.*

Płacy niewiesz. Certè fortè ignoras. Certè nescis opinor. *P. Cn.*

Po chłódzie pojedziemy, Refrigerato àère, ardore solis remisso, iter faciemus. Antequàm àér incalescât. Frigidiore cælo, æstuosam viam evademus. *P. Cn.*

Po czemu co chodzi, wiem, wiesz, ábo niewiesz, Callidus, vel; justus rerum æstimator, Diligentissimè perpendens momenta officiorum. Unamquamq; rem æstimare, momentòque suò ponderare, sapientia judicis tenet. *Cic.*

Po drodze mi, nie zdrogi mi, Non devium est iter. Via fert per illum locum. Illac via est, ve' ducit. In via est domus illa. *P. Cn.*

Podroge moy grunt, po rzekę, Meos fundos ab alienis, via disterminat.

Po Oycu, Braćie, Stryju, Sc. w żałobie chodzę, Patrem mortuum lugeo, nigram vestem indutus. In luctu sum ob mortem Patris. *P. Cn.*

Po piianu to było, Inter vina contigit. *Horat.* Per vinum exortum dissidium. *Plaut.* Temulento illi hoc accidit. Inter pocula. *P. Cn.* Ad vinum disertum. *Cicero.*

Po ręce, Nie po ręce, Commodè facis. Percommodè cadit. Non incommodè accidit. Nihil fieri potest commodius & aptius. *Cic.*

Po sobie znam, Ex me conjecturam traho. De

me conjecturam facio, capio, Dico expertus in meipso. De meo sensu judico. Cic.

Po sobie mowili, czytali Sc. Alter alterum dicendo, legendo sequebantur. Alter alteri dicenti, legenti succedebat. P. Cn.

Postárenius, ábo; Dáwnos ty leniwy; ábo on, postáreniu drogo, tánie, Antiquum obtines hoc tuum, tardus ut sis. Plaut, Eandem illam rationem antiquam obtines. Terent. Similis atq; olim fuerat. Æquè atq; olim. Cic. Nihil mutavit fortuna. Plin. junior. Nihil mutavit annona, Livius.

Po wechu... ~~po smaku, po kármie, z zapachem co boznać~~
Deprehenduntur res. odore, gustu, colore, &c. P. Cn.

Po woli swej. Sponte suâ vivere. Lucretius. Arbitratu suô. Ad arbitrium suum. Cic. sic.

Chcieć wszystko mieć po woli, Ad arbitrium suum omnia revocare. Cicero.

Pobitam goździa, klina, czopu, Sc. Crebro percussu, protrudo clavum. P. Cn. Crebro ictu tundo, pulso aliquid. Luc.

Pociępieć, Aliquanto tempore pati. Aliquantisper sustinere, P. Cn. sic; Pośiedzieć, poleżeć.

Początki to dobrego życia, Præluditur vitæ meliori.

Począć wino, piwá, beczkę, Promere de pleno. Plaut.

Pod tąską, Si gratiam meam salvam vis. P. Cn.

Id te orare iusserat, profectò ut faceres suam si velles, gratiam. *Plaut.*

Pod niełaską, Nisi gratiam nostram dissolutam velis. *P. Cn.*

Pod miąg, Pænâ, vel; Mulctâ interpositâ. *Cic.*

Pochodzę, ut; *pochođżitem sobie*, Ambulando aliquantum sum fessus. Non parum ex itinere lassus advenio. Non parum lassatus sum inter ambulandum. *P. Cn.*

Sic; *Podrobiłem sobie*, pòkleczatę, &c.

Podkupię kogo, Liceor contra aliquem. *Cicero*

Plus liceor. *Ulpian.* Augeo pretium contra aliquem. *Plin.*

Padmowili sobie, Paulatim per altercationem ad continuas & infestas orationes provecti sunt.

Tacit. Provehi in maledicta. *Liv.* Indulsere contentioni verborum *P. Cn.*

Podobnieyby to uczynić, Facilius id factu foret.

Ex usu magis esset. *P. Cn.*

Podobnieyby iemu do mnie przyść, Deceret magis ipsum ad me venire. *P. Cn.*

Podrżeżniam komu, po kim, Sermon est aut mores alicujus per jocum imitor. *P. Cn.* Offendimur si quis sermonem nostrum imitatur, si corporis aut lingvæ vitium exprimit. *Seneca.*

Podupadam, *podupadły*, Vix aliquod pristini splendoribus vestigium obtinet. Comminutæ sunt opes illius. *Cic.* Ad incitas redactus. *Plaut.*

Podziernam co gdzie. *Niewiedzieć gdzie się podzia-*

to,

to,
desi
gdzieś
jecz
gdzieś
gdzie
etun
gdzie
Qu
Cice
gdzie
Qu
con
gdzie
abi
lest to
yett
gdzie
ver
Qu
Pogary
bus
vior
Pogoda
pest
Pokazy
fero
Pokazy
ann
tiek

ſo. Ignoratur ubi projectum jaceat, quod desideratur. Columella.

Gdzieś podziat broni? gdzieś porzucił? Quod con-jacisti, vel; projecisti gladium?

Gdzieś podziat Syna! Co się z Synem twoim stáło?

Gdzieś podziat, księzkę, noż? &c. Quid fa-ctum est tuo filio? libro? cultello? Plant.

Gdzie się podziaty pieniądze? komu się dostały?

Quò, vel; Ad quos ea pecunia pervenit? Cicero.

Gdzie to podzieiesz? Gdzie podzieiesz pieniądze,

Quò hoc reserves? In quem usam vertes, conijcies pecuniam. P. Cn.

Gdzie się intrata podziata? In quos sumptus abierunt fructus prædiorum? P. Cn.

Iest to gdzie podzieć, Est locus, quò hoc reser-vetur. Cicero.

Gdzie się podzieię? gdzie się udam? Quò me

vertam? conferam? In quem locum, vel;

Quò me conijciam? Quò me abdam? Cic.

Pogarsza się choremu? Crescit, ingravescit mor-bus. Cic. Crudescit morbus. Virgil, Gra-

viore morbo conflictatur. P. Cn.

Pogoda iest, Sudum est. Plant. Serenat, Tem-pestas arridet, indulget, P. Cn.

Pokazuję po sobie; Daję co znać po sobie, Præ me fero aliquid. Præ me gero aliquid. Cic.

Pokazał to po sobie, Hoc mihi significasse atque annuisse visus est Cic. Quod animò sen-

tiebat, & vultu promptum habuit & lingvâ.

Glo-

Clamant supercilia malitiam. Vultu ferebat, quos spiritus gessisset. Tacit. *Znac co mys. it.* Manifestus erat tacitæ cogitationis. Idem.

Pokazuję się. Stawam grzecznie. Popisać się. Stanąć się. Dare specimen sui. *Lty.* Dare specimen indolis, virtutis. *Pln.* In causis forensibus præclare consistere. *P. Cn.*

Tym się popiżę. Hoc mihi, palmarium erit. *Terent.*

Poki poty, Usque eò dum per naturam, fortunam, vitam, vires, licebit. Eatenus quo ad licebit. *P. Cn.*

Pokrzepiam się, Erigo animum. Recipio me. Ut me recepi. *Cic.*

Polepszam się. Recipio me ad frugem bonam, *Cic.* Mutare mentem, mores. *Terent.* Redeo ad bonam frugem *Lamprid.* Frugi jam factus est. Sic erratum est, redeo in viam. *Cicero.*

Polepszam w targu, Adijcio ad pretium. Adjunctionem ad pretium facio. *Ulpian.*

Polepszam mylą, Addo ad mercedem pactam. *P. Cnapius.*

Polityk żyty, Quia omnia ad statum sui conservationem refert, sive honesta & justa sunt, sive non modò utilia. Qui fronte & vultu tantum præ se fert virtutem & pietatem, quamvis ab ea, longè abhorreat. Qui sacra & profana, divina & humana omnia, utilitate metitur. *P. Cn.* Pomig-

Pomig
pe
qu
qu
Pomy
ali
m
ar
de
far
pu
Pomy
tu
no
te
m
ve
fa
Pom
T
m
Poni
C
ra
H
Po
fe
Pen
P
Pop

Pomieszkac kędy, pobyc, Commorari aliquantis-
per alicubi. Agere alicubi, vel; apud ali-
quem aliquanto tempore. Esse cum ali-
quo complures dies. P. Cn.

Pomylic kęmu szyki, pomieszac kęgo, Conturbare
aliquem. Cic. Peturbare mentes & ani-
mos hominum. Idem. Confundere sensus
animi alicujus. Lucret. Deturbare aliquem
de mente, de spe. Deijcere de statu adver-
sarium. Huic tantę audację, consilium eri-
pui. Cicero,

Pomyklam do czego, in malam partem ferę sumi-
tur, ut; Pomyklam do mieszkę, pomysklam do
noza, do rusznice, Sc. Veniebat mihi in men-
tem furari, crumenę abscindere Subibat
mihi nefandę cędem patrare. In mentem
veniebat mihi cogitatio cędis. Aliquid ne-
fandum audere cogitavi. P. Cn.

Ponawia się co złęgo, Integrascit hoc malum.
Terent. Redintegratur. Livius. Recrudescit
morbis. seditio. Livius.

Poniewierę się, Subinde muto habitationę P.
Cn. S sequ, Permuto sedem sede. Ter-
ram terrę permuto Inquilinus, advena sum.
Habito in alieno.

Po niewoli, Non sponte. Virg. Malo coactus
fecit. Terent. Metu ac malo coactus. Cic.
Poniewolnie to uczynili, Musieli to uczynić, Ex-
pressit hęc necessitas Patribus. Livius.

Poptacę zbożę, płęci, mę cęę, Habet pretium,
 1
 anno-

annonā. Est alicujus pretii aliquid. *Cicero.*
Est in pretio. *Horat.*

Poprąwiam się, ut; Za ląty nieco poprąwue się
wino, Ad bonitatem aliquam per annos ve-
nit vinum.

Poprąwiam się, aliter; Niech się poprąwię. Zno-
wu lepiej rzekę strzelę, &c. Sine me emen-
dem. P. Cn. Dicā secundò meliùs. Emen-
datius, meliùs scribam Rectiùs jukulabor.
Accuratiùs iterum agam. *Idem.*

Poprąwię, uderzy cię drugi rąz, dać drugi rąz, Ge-
minabit. nisi caves. *Terent,*

Poprawiam w piecu. poprawiam pąsa, cząpki poprągu,
świece, &c. Cave reddas: Emenda in fornā-
ce, emenda, pileum, cingulum &c. Sed;
Commove ligna in fornace. Urge fornā-
cem ut incalescat. Excita flammam lan-
gventem in fornace. Accommoda zonam,
pileum malè jacentem. Concinnè mihi
apto vestem malè jacentem. P. Cn.

Poprąwiemy ną wiecerzy. Będziem lepszą wiece-
rzy, Cānare licebit rectiùs. *Plaut.*
Lautiùs cānabimus. P. Cn.

Poprosić kogo, poprosić go, Tento aliquem precī-
būs. Tenta, experire precando. P. Cn.

Porąnili się, Invicem, mutuò se vulnerārun . P.
Cn. *apius.* sic;

Porąbiali się, Mutuò se interfecerant. P. Cn.
Porąszam się w chorobie, Exaspero, irrito mor-
bum ambulando. Crudescere facio mor-
bum

bum. Vires morbo fessas, ultra modum exercens, concidi. P. Cn.

Porwon, porwones BOGU, porwon temu owemu porwoni, Sinamus illum. Habeat. Fruatur. In rem malam abeat. Illum ego nihil morror. Valeant, vivant qui mihi malè volunt. Vuleant, qui inter nos dissidium volunt. Cum suis vivat valeatq;. P. Cn. Sine, vivat ineptus.

Porwáno to BOGU, DEO hæc sint curæ. P. Cn.

Porwony kátu te bogáctwa, to rzemieſto, Vivite opes. Id est; Valet.

Porwám zá táb kogo, zá brodę, Sc. Involare in capillos alicujus. Terent. Invado baram, capillos alicujus. Sveton.

Poſiadam kogo. Prior sedeo. Priorem locum occupo. Præcedo in confessu aliquem. Ante omnes sedeo. P. Cn.

Poſiada mię kto, Inferior sedeo. Idem,

Poſiedzisz tám ábo tu, Sedebis vel; hærebis isthic satis diu. Diutiùs quàm velles hic manebis. Sedebis hic usque dum te tædeat, vel pæniteat. Usque & usque, vel; diutissimè sedebis: ad fastidium. P. Cn. Sic Polezysz tu.

Poſladować, poſlakować kogo, Consequi aliquem vestigiis. Cic. Deprehendere per vestigia. P. Cnapius.

Poſliznac się, Labor in glacie, aut, in lubrico. Fallor vestigiò in lubrico. Lubrico fallente gradum, concido, prolabor. P. Cn.

Pospolicie mówiąc; *Dawno* mówią *stara* przypowieść; *Obtinuit* proverbii locum. In proverbio est aliquid. *Tritum* sermone proverbium. In communi proverbio. *Cicero*,

Pospolite albo *publiczne* miejsce, *Locus* publicis usibus destinatus, *Publicum*. *Nemo* prohibet, *publicum* est. *Plaut*, *Substantivum* *publicum*, *Polonicè* variè redditur.

Ukazać się na świat, *Prodire* in *publicum*. *Svat*, *Egredi* in *publicum*. *Tacit*.

Niewychylić się z domu, *Carere* luce ac *publico*, *Cic*. *Abstinere* *publico*. *Tacit*.

Zawieścić usławy, listy na rynku, *Proponere* *litteras* in *publico*. *Lex* in *publico* *proponitur*, *Cicero*,

Iawnie chodzić, nie kryć się, z domu wychodzić, *Verfari* in *publico*. *Tacit*, *Zaden* by się na rynek, albo ludziom nieukazał, *Nemo* *forum* aut *publicum* *aspicere* *vellet*. *Liv*. *Przez rynek* iachał. *Per* *publicum* *vectus*. *Sveton*.

Postępić sobie z kim surowie, taskawie, chytrze, *Sc*, *Agere* cum aliquo *placide*, *severè*, *ren* *isè*, *iracundè*, *vehementer* *subdolè*. *Tractare* aliquem, *asperè* *honorificentissimè*, *improbissimè*. *Cicero*.

Postąpił zemną taskawie, *Æquo* *illo* *usus* *sum*, *Cicero*.

Postąpię z nim jako Ociec. *Næ* *ille* *me* *facili* *utetur* *Patre*. *Terent*.

Postępować z ludźmi nieumie; *Nieumie* się z ludźmi

dymi obchodzić, Nescit uti hominibûs, vel; hominum operâ, amicitia, humanitate. Nescit aliis obsequi, ubi officium humanitas, ve necessitas postulat. Non novit pro dignitate sua quemq; tractare, Non se aliorum moribus, vel; ad mores aliorum accommodat. P. Cn.

Poświętą, Nox serena. Cic. Nox sideribûs illustis. Tacit. Cątą noc poświętą, Pernox luna erat. Liv.

Potrząsam, poświętam w miąsz ną palec, Supercerno terram pollicis crassitudine. Plin.

Potrząskąty się wzdłuż drzwi, Assulatim, Assulosè fores fractæ sunt. Plin.

Potrzebuję tego po tobie, Desidero à te aliquid. Requiro. Cic. In hac re prudentiam majorum nostrorum requiro. Idem.

Powarzył mroz zióta, Adussit frigus herbas. Virgil.

Powietrze nie zdrowe; Nie służy mi to powietrze, Vix sustineo gravitatem hujus cæli ac loci. Homini àér inimicus. Cicero.

Poymią mię, ut; poimano go z licem, Deprehensus manifesti furti, & manifestò furtò. Gel:

Poymie koń, Equus tentat, vel; incipit trahere currum. Equus tentans trahere currum, aliquantum commovet. P. Cn.

Pozbywam czego, Defungor curâ certaminè, morbò, præliò laboribûs. Livius. Perfungor bellò. curâ, laboribûs, periculis. Cicero.

- Perfunctus** sum oppellâ. *Lucretius.* Defun-
gor regis imperiô. *Livius.* Ani pożybyć, ani
się przy tym zostać godzi, abo może; Nec amit-
tendi, nec retinendi ejus est copia. *Terent.*
Pożegnać się z kim, z czym, sensu inimico. vide.
Rozbrat.
- Pożyteczno** mi to, *Rationes meæ ita ferunt.*
Operæ pretium est, *Cic.* In rem nostram
est, *Plaut.*
- Pożytku** nie z tąd niemam, *Mihi nullum inde
operæ pretium Juren.*
- Pożywanie**, ut; *To moje wszystko pożywienie, vi-
de; Żywność.*
- Precz z tąd**, prowadź się z tąd, *Fora, Faceffas
hinc. Abi tu tacitus tuam viam. Faceffite
hinc omnes. Perge quo cæpisti egredere.
Aufer te hinc. P. Cn.*
- Prożny** chleb, prożna strawa, *Telluris inutile
pondus, Nos numerus fumus & fruges
consumere nati. Horat.*
- Przebárszczam** nád kim, przewodzę, pászwie się nád
kim, *Petulanter & contumeliosè injurius sum
in aliquem. Persummam injuriam aliquem
exagito. Vires suas in me premendo & ve-
xando ostentat. P. Cn.*
- Przebierać** sobie palcami, *Ludere digitis. P. Cn.*
- Przebiera** się czego, przebrało się, *Exhausta est ami-
corum benignitas. Cit. vide. Przerzedziło
się.*
- Przebiia** papier, *Transmittit literas papyrus.
Plin.*

- Plin.* Chartam hanc atramentum intimè penetrat. In charta hac atramentum diffluit. *P. Cn.*
- Przebudować wiele.* Ná wybudowanie wydać, stráwić. *Prodigo bona mea, rem meam, ædificando. Impendo rem omnem in ædificia. P, Cn. Sic.*
- Przestroić, przeprować, przesutrować, przeczyć słowac, przepiłam, przemarnować.*
- Przebudzam kogo, Inquieto aliquem. Sveton. Exfuscito quietum aliquem. Cicero.*
- Przecherà, Nasutus. Mart. Nihil est nasutiùs illo. Horat. Nasutululus. Apul. Qui nos suspendit adnuncò. Nasutus sis usque licet, sis deniq; nasus. Mart.*
- Przechodzić noc, przesiadzieć noc, przedrzemac kázanie przespać, Idem. Câtą noc chodzić vide; Câtą noc pić.*
- Przekrzcić inaczey nazwać, Dare nomen æqui & boni, iniquitati. Vim verbi in aliud, atq; cæteri accipiant ducere. P. Cn.*
- Przeciągam się, ściagnę się poźiewając, Pandiculator. Plaut. Fest. Pandiculans oscitatur. Plaut.*
- Przećiekà co, Vina per colum perfluunt. Lucret. Perpluo. Beneficia beneficiis tegito, ne perpluant. Plaut. Per coagmenta pavimenti, aut vasis aqua transit, perstillat.*
- Przećisnąć się, przez Sc. Turbam confertam penetrare. P. Cn.*

Przeciwn prośbie Oycamskiey, Adversum quod, vel; Quàm ejus me obsecravisset Pater. P. Cicero.

Przeciwnie się, Lacesłanti, ridenti me respondeo Ineptientem non fero. Petulantiae resisto. P. Cnapius.

Przeciwnym sposobem, Peccasse se non aguntur objurgantes molestè ferunt. Contra quàm oportebat. P. Cn.

Przezekasz się, Expectabis fatis superq; Plus latis: Diutius quàm velles. P, Cn. Sic; Przesiedzisz się, przepościsz się.

Przeczestować, Convivijs patrimonium dissipare. Cicero. Per comitatem rem perdidit. Plautus.

Przedkim niewiem co czynic. Gdzie się przed nim podzieć, Non est quò declinem, vel effugiam ipsam. Incertus sum, quid cum illo agam. P. Cn.

Przed sobą mam co, In manibus est oratio, res. Cicero. Agas quod in manu est. Plaut.

Przed sobą mam co, de futuro statim, Instat mihi longum iter, bellum. Cic. Proximum est, periculum. Bud.

Przegorzałe, vide; Przemakło.

Przezrząsz się w misie, Cantharus est lanx ostendet tibi te. P. Cn.

Przegniło, Putredo penitus pervasit aliquid, Humor penetravit intimè, P. Cn.

Przetadować Navem nimiùm onerare. P. Cn.

Przesie-

- Przeszedzi tam, Ibi plurimum est,
 Przetknąć, Transmittere per guttur cibum,
 potum, salivam. P; Cn.
 Przemakam, Permado. Columb. Permaduit
 terra.
 Przemokłem wszystkim, Totus pluvia mado,
 permadui. Idem. Ad imum perfedit imber.
 Virgil.
 Przemarnować, przetotrować, przestroić, &c. prze-
 bulać, Profundere Patrimonium. Cic. Pro-
 fundere pecunias in eas res, quarum me-
 moriam aut brevem, aut nullam sunt reli-
 qui omnino. Patria bona, fortunas suas
 abligurire. Sic; Ziadto się, zpiło się, Come-
 sum, expotum. Plaut.
 Przemarznąć, przemarzłem, Gelu penetravit in
 artus. Sil. Penetravit me gelu. Pervasis ge-
 lu ad intima praecordia. P. Cn.
 Przenaymuie kogo ná kogo, ná co, Pretiô induco
 aliquem ad aliquod facinus, ad caedem ali-
 cujus. Suborno submitto percussorem. P.
 Cnapius.
 Przeniewierzam się, Fides mea apud aliquem
 in aliqua re suspecta est. P. Cn.
 Przeniewierzył się, Non stetit in fide. Fidem
 datam mihi fefellit. P. Cn.
 Przepada deszcz, Alternat pluvia, vel; serenum.
 Alternis pluit vel serenat. Alternat caelum.
 P. Cnapius.
 Przepadziſty rok mieſiac, Annus mensis, alter-
 nis

nis sudus; alternis pluvius. P. Cn.

Przepalić piec izbę, Ultra modum succendere
fornacem. P. Cn.

Przepetniam, Fundo impleo usque dum re-
dundet, Ultra modum impleo vas liquore.
P. Cn.

Przerzedziło się czego, przebrało, Rari jam reperi-
untur candidi, antiqui viri. P. Cn.

Przesedzieć kogo, Vincere aliquem sedendo.
P. Cn.

Przeskrobać, przestrugać, proprie, Ultra modum
redere, alciare. Nimiūm radendo, asciendo
attenuare. Præradere latus vitis. P. Cn.

Przeskrobać translate, Nimis accuratus & rigi-
dus sum censor, exactor, politor; &c. P. Cn.

Przestaie co przez co, Pertinet. Cic. Vim per
omnem mundum pertinentem. Nervi toto
corpore pertinentes. Cic.

Przestawa się obiad, potrawa, Corruptuntur pi-
sces. Terent.

Przesypiam sprawę, obiad &c. przez niedbalstwo
utrącam, Indormio causæ. Cic. Desum of-
ficio, occasioni. Livius. Dum somno in-
dulgeo confectum est prandium. Idem,

Powiedzieć drogę do kąd, Pernosse, perdiscere iter
peragrando regionem, Lustrando, visendo
regionem, urbem sylvas dedici iter. P. Cn.

Przewodzę nad kim, vide; Przebárszczam nad
kim.

Przewodzę swoje, Pervinco. Cic. Non potuit
petvin-

pervincere ut; &c. Liv. Efficere quod capias. Terent. Cicero. Efficere propositum. Cicero.

Przejrzyć pole, Terminare oculis subjectos campos. Livius

Sic; Nie przejrzyj pol; Terminare oculis subjectos campos haud facillè queas. Livius.

Przez list będziem z tobą rozmawiać, Bonò literarum utemur. Cicero.

Przez nos mówić, Per nares emittere vocem. De nares loqui. P. Cn.

Przez Pacierz, przez Zdrowaś Marya, przez Miserere, Spatiò tantò, quantò recitari Dominica Oratio solet, vel; pot. st. P. Cn.

Przez zęby mówić, Summìs labris loqui, promittere. Senec. Hæret, titubat loquendo. P. Cn. Ægrè & cum fastidio mihi loquitur, vel respondet. Non ita affabilem se mihi exhibet, ut amicum decet, ut amicum eam credam. Idem. Malignis & vix exeuntibus verbis promisit. Seneca. Przeziębnać, Perfrigescere. Varro. Perfraxisse fauces. Mart.

Przezynam się, Muto calceos.

Przezwiśko abo imię toż z kim mám, Sum cognominis alicujus. Plin.

Przezczyć co, ut; Nie przeżyjesz tego. nie przejesz, nie przechodziśz, Absumere, consumere usu. Cato. Cicero.

Przezynam kogo. tym owym, przezwiśko sromotne daig

daie, Cognomina ridicula, probrosa, contemptim mihi imponit, affingit. Contumeliosè me spurium vocat. Per probrum. P. Cn.

Przykuſtu, Inter vina. *Horat.* Ad vinum disertus. *Cicero.* Inter pocula. P. Cn.

Przy ſwiecy. Lucubratione aliquid facere. *Cato.* Ad lucubrationem.

Przy wieczery, Inter cœnam aliquid accidit. *Cicero.*

Przy ziemi. Secundum terram aliquid succidere. *Varr.* Solo tenuis amputare. *Colum:* Propius stirpem recisæ talcæ. P. Cn.

Przybierzec czego, vide; *Przybolec*, *przyleżec*, *przyplacam*,

Przybieram czego, Amplius aliquid accipio. Acceptis addo. P. Cn.

Aliquantum jam noctis assumo. *Cic.*

Przybłakac się, Errando aliquid devenire. Errore viarum deferri. Errabundus bos pecori, armento nostro accessit, se adjunxit, P. Cnapius.

Przybolec czego, vel; *od czego*, Luere dolore convivium. Luere pœnas crapulæ. P. Cn. Malô hercle suô convivat. *Enn.* At næ tu hercle cum cruciatu magno dixisti id tuo. *Plaut.*

Przybudowac do czego, Adstruere. Continuare domos manibus. *Livius.* Accessionem ædibus adjungere. *Cicero.*

Przy-

Przybudować wzgórze, Superstruere. Seneca.

Przychodzi ku sobie wino. Vina mutata restituntur sibi. Plin. Redit caseus in musteum saporem. Idem.

Przychodzę w pośmiech, Incurro in hominum facetorum urbanitatem. Cic.

Przychodzę na czyje ręce, przyszedł na 'me ręce, Manibus meis negotium præbuit, objecit, exhibuit. ex G. Manuum mearum ministerium, operam fortitus, vel; expertus est. ex Gr.

Przychodzi mi, vel; Przysła mi darmo, darmo trudo, Gratis mihi constat. Cic. Magno mihi stetit. Gell: Quanti mihi stetit, quod &c. Quintil. Parvo, vel; Magno pretio acquisivi. P. Cn.

Przychodzi mi tyle, z majątności, Tantum mihi reficitur ex meis possessionibus ut. Cicero. Tantum mihi redit ex prædiis. Idem. Nihil ad me redit ex his. Plin. Dena millia ex melle recipio.

Przychodzi, ut; przyjdzie mi żebrać, uciekać, In eam necessitatem, vel; fortunam deveni, ut mendicandum, vel; fugiendum sit. Necessario mendicabo. ex Gr.

Przydymić co, Palla; Fumô inficere.

Przygrzewam komu dokuczam, Cwicze kogo, Persequor infesto, infector aliquem vehementius, insolenter. Cic. Exercitor fum alicujus. Plant. Sic; Bardziej nam dokuczają,

Laboramus domesticis hostibus magis, quam externis. Cicero.

Przyiachano po mnie, Venit qui me ad Patrem vocat. Venit qui me hinc domum curru, equo avehat. Missus est à Patre famulus, vel; vector, qui me ad illum devehat. P. C. *Przyszło do ciebie choć cię iacys ludzie*; Sunt qui te conventum velint.

Przyiada się to, przyadło się, Obsaturabere istius propediem. Terent. Qui audiunt fatiantur fastidio similitudinis. tr. Cicero. Defatigare satietate alicujus rei. Cic. Fessus satietate videndi. Lucret.

Przymierzam szaty, obuwia. Experior an quadret mihi vestis, calceus. ex Gr.

Przymierzam komu do gęby, mieczem do boku. Intento alicui gladium. Livius.

Przymierze wyszło. Exierunt induciæ. Exiit tempus induciarum. Livius.

Przypadam prochom, Conspergor, obsoror pulvere, nivibus. ex Gr.

Przypiekam, Modicè torreo, frigo. Cal: Aurel.

Przypitam się piwu, winu; Assvesco vino Sæpe bibendo & regustando vinum, saporis ejus ingrato assvesco. ex Gr.

Przypinam eo. Fibulâ, spinis, affigo. ex Gr.

Przypinam popregu, proprie, Substringo, vel; Abstringo cingulam.

Przypinam popregu, improprie. vide; Uymuig kogo w kleszce.

Przyp-

Przypinam się do czego, Tenaciter adhæresco
alicui, complexu, manibus, vel; unguibus,
ut aves pedibus, ut serpentina, ex Gr,

Przypłacam czego. Luo pœnas. Fero pœnam
stultitiæ. Cic. Precium ob stultitiam fero.
Terent. In perniciem hoc tibi vertet Livius.
Tacit. Fraudi id tibi erit. Liv. Cic. Fœ-
nerato illud abstulit. Plaut.

Przypłacam czego czym, gárdkém &c. Expende-
re pœnas capite. Terent. Fraudem capita-
lem, inexpiabilem admittis. Morte illi vin-
dicta stetit. Paterc. Haud parvô illi stabunt
hospitia. Virgil. Multô sanguine ac vulne-
ribus victoria stetit. Livius.

Przypłaciş, zâptaciş skorą grzbietem, Pendes
pœnas tergô. Terent. De corio tuo illi sa-
tisfacies. Plaut,

Sic; Będzie to z ubliżeniem zdrowia, życia, Vita
damna ista parantur. Seneca.

Item. Boię się, bym tey rospusty grzbietem nie
przyptacił, Malè formido ne mea petulan-
tia in tergum meum veniat. Plaut.

Mnie tego przyptacić, Tergi mei hoc facio fidu-
ciâ. Plaut.

Przyrzuca się choroba, Penetrant contagia mor-
bi in aliquem. Lucret. Infici contactu al-
terius, Tacit. Vulgatur facilè aliquis mor-
bus. Livius, Contactu communicatur.
Contagione transit morbus. P. Cn. ex Gr,

Przyskępşym, Avidior aliquantum ad rem.
Terent. K 2 Przy-

Przyśniło mi się co, Tale somnium vidi. Ovid
Venit in somnis imago amici. Virgil. Co-
gitata dicta facta diurna, dormientibus no-
bis obijciuntur, ex Gr.

Przystępny, Est ad illum aditus facilis, vel; in
aliquem locum. Patet aditus ad illum. Cic.
Patet morbis senectus. Cels.

Przystapny do rzeczy, Verba ad rem confer,
Terent. Dicta tua ex factis noscamus. Plaut.
In rem presentem eamus. Seneca.

Przystrzegam miary powinności, reskazania, &c. Te-
neo modum, medium, mediocritatem, de-
corum. Cicero. sequor officium. Servio
existimationi. Teneri munus suum. Exi-
stimationis atq; officii ratione ducor. Idem.
Observo leges. Sartatecta tua præcepta ha-
bui. Plaut.

Przyśwędzić potrawę, Nidore inficio fercula. ex
Gr. P. Cn.

Przysycha co do czego, Siccitate adstringente
adhæsit. P. Cn. ex Gr.

Przymuie się szcep, nasienie, ziarno, &c. Con-
cipit radice arbor. Ulpian. Coalescit ficus
olivæ, scilicet, inserta in olivam. Columell:
Arbor translata in agrum cum terra coale-
scit. Ulpian. Mittit radicem semen, plan-
ta. Colum: Comprehendit stirps in solido
celerius, in rubrica difficilius. P, Cn.

Przyznawam komu lata, Do veniam ætatis.

Przyznawam mu lata, Veniam ætatis obtinuit.
 Sue

Suo jure vivere posse judicatus. Edicti de annis gratia illi facta est. P. Cn. ex Gr.

Psię się potrawę złą abo zbytnim iedzeniem, Concipere morbum ex cibo. Crudum esse ex multo. vel; malo cibo. Cruditate laboro vitio cibi. P. Cn. ex Gr.

Pukam puknęto co spadszy, Sonitum edo ex lapsu supernè. Pulsu sonitum edò. ex Gr. Dat sonitum vesica displosa repente. Lucr. Quantum displosa sonat vesica. Horat.

Puka się drzewo, Gemmat vitis, planta. Cic. Colum: Germinant herbæ, plantæ, arbores, Plin. Turgent gemmæ in palmitè. Virgil. Sic; Nie puszcza drzewo. nie puka się, Silent arbores, virgæ: Silentes ferulæ cum colliculo. Silens flos: Gemmæ se nondum movent & furculi silent. Plinius.

Puká się orzech, Hiascit nux. Cato,

Puszcza się kłos, Culmus exit in spicas. Spicas e mttit. P. Cn.

Puszcza się zboże z ziarná, abo; puszcza ziarno, nasienie wschodzi, Exit granum in radicem in herbam. Exeunt semina in fruges. Plin. Sata exeunt in culmos. ex Gr.

Puszcza ziemia rozmarza, Regelatur solum. Colum: Gelata solvuntur. P. Cn.

Pyskle się czym, Contamino manus contactu. rei fordida. P. Cn.

Sic; Já się tym abo tohą pysktać niechcę, Nos hac à scabie tenemus ungyes. Mart.

*Pyśle, Immundo contractu aliquid, fædo. P.
Cnapius.*

*P, tam się do Krákowa, do Rzymu, Quæro quâ
yâ eatur Cracoviam Rômam. Rogite quod
iter tendat, ducat Cracoviam, Romam. P.
Cnapius.*

R

R *Ad nie rád, Velit nolit. Cic. Velint no-
lint. Plin. Invitis illis dicam, Seneca,
Radbym wiedział, Curæ est, quid sit negotii,
Plaut. Avemus aliquid audire, & discere.
Cicero.*

*Rádhy cie widział, Percupidus est tui. Cicero,
Râma, râmy okien, Cubilia fenestrarum, tigno-
rum. Vitrum. Jugamenta. Cato Margo li-
gneus, æreus P, Cn.*

*Râmani opráwiony, w râmach, Formis ligneis in-
clusus. Jun.*

*Rana rtkuczona, Ex retuso telo plaga. Cels.
Plaga fuste, saxo inflicta. P. Cn ex Gr.*

*Raz, Nomen, exprimendum est aliquo substantivâ
commode ut sânt; Occasio, Tempus, Factus, Sal-
tus, Svasio, Petitió, Accessus, Conatus, Impetus.
Pierwszy raz (rzucaiąc, strzelaiąc, skacząc) był
szczęśliwy, drugi nieszczęśliwy, Primus jactus
cum non fefellit, fuit felix. Primus co-
natus, impetus, saltus felix, alter infelix.
P. Cn.*

*Pierwszym cisnieniem chybit, Primo jactu aber-
ravit. P. Cn. Pierz*

Pierwszy rąż go nie przypuszczono, *Primo accessu admissus non est. Idem.*

Rąż się powiedzie w potyczce, drugi rąż nie powiedzie, *Unus conflictus est felix, alter infelix. P. Cnapius.*

Do trzeciego rązu przeciął, *Tertio ictu abscidit. P. Cn.*

Zá irzećim rązem przeskoczył, *Tertio impetu facto, vel; Tertio impetu transiliit. P. Cn.*

Drugi rąż dam; *duplicem sensum habet. 1. Iterum, aut secundò dabo. 2. Altera occasione, tempore. adventu dabo quod modò negavi. P. Cn.*

Zá ieden rąż zabrać, *Unâ vehe, vel; vestatione auferre. ex Gr.*

Drugi rąż uderz; *Alteram plagam adde. Ictum repeta gemina. P. Cn.*

Rezolut, odważny; *Certus sceleris. Tacit. Certus mori. Virgil. Prodigus animæ, vitæ. P. Cn. Ad omnem eventum paratus Cic. Paratus ad periculum animus. Idem. In utrumque paratus, seu versare dolos, seu certæ occumbere morti. Virgil.*

Rezolut, nie długo się namyślający, *Vir consilii celeris. In consiliis expeditus. Promptus consiliò, P. Cn.*

Rezolvować się, namyślić się, postanowić usiebie, *Consiliorum exitum invenire. Expeditè, explicare consilia. Cicero. Consideranti & dubitanti utrum eundum esset an non, tandem*

dem visum, vel; inclinavit animus. P. Cn.
Tandem alternanti potior sententia visa
est. Virgil,

Robi piwo wino, &c. Æstuat mustum. P. Cn.
Fervet vinum cum ex musto in vinum tran-
sit. Plin. Æstum mustulentum emittit vi-
num. cerevisia. P. Cn. Æstuantia vina.
Pallad.

Robić przestaić wino, piwo, Defervefcit vinum.
ex Plin.

Robotą się to dzieie, Factura hoc præstat.

Roią się pszczoły, Vernant apes. Exundant
novis fatibûs apes. Examinant alvei, vel,
alvi. Id est; Examina emittunt. Colum:

Rok temu, dwie, trzy lata, rok iako umarł, Anni
trecenti sunt postquam est mortuus. Plaut.
Septimô ab hinc annô obiit. Mensis hic
agitur septimus postquam venit. Cic. In-
terfunt, anni, menses, dies, &c. tres decem.
Plin.

Rospieścić kogo, Mollem reddere deliciis. P. Cn.
Rospniam się rospit^ę się. Crebrîs computationi-
bûs vinosissimus evasit. P. Cn. ex. Gr.

Rospłakać się nie utulono, płácz, Effundi in la-
crymas. Tacit. Laxo lacrymis habenas.
P. Cn. Do me fletui effuso Dedere se
lacrymis & lamentis muliebriter. Cicero.

Rospłaszam. Terrore incusso dissipto aves, ani-
malia, homines, &c. P. Cn.

Rospuszczam perły, Diluo gemmas acetô. Re-
solvo

solvo margaritas in tabem. *id est*; liquorem,
Plin.

Rospuszczam się, roskosznikiem się staję, Mollesco.
Tum genus humanum primum mollescere
cepit. *Lucr.* Labuntur ad mollitiem mo-
res. *Cic.* Mollitia & luxu fluo, Diffuo lu-
xuriâ & lasciviâ. *Idem.*

Rospuszczam się ná co, Indulgeo gaudio, chore-
is. *Plin.* *Virgil* In longinquum mittere
cupiditates. *Sen:* Remitto frenos dolori.
Plin. *Jun.* Frangor deliciis. *ex Gr.*

Rosypnie się co, iako sol, bryta, kruszy się, Resol-
vit se gleba. *Virgil.* Dissipantur quædam
saxa. Friatur & dissolvitur saxum. *Vitruv.*

Rosypnie się státek, Dissipatur. *Cic.* Dilabitur
vetustate navis perris, navigium. *Livius.*

Rozbiegaty się konie, Exspatiantur equi. *Ovid,*
Rozchodzić nogę zdętwiaćq, Stuporem cursu, vel;
ambulatione discutere. *P. Cn.*

Rozdobruchać się, Accipere animum mentemque
benignam in aliquem. *Virgil.*

Rozdzieram oczy, przedzieram oczy, Diduco post
somnia palpebras. - Detergo palpebris ho-
norem. Palpebras concretas dirimo. *P.*
Cn. Detergere somnum pollice. *Claud.*

Rozespat się, Resolutus somnò, *Ovidius.* Non-
dum se collegit ex somno *ex Lucr,* E somno
gravi excitatus non est. *P. Cn.*

Rozgadął się, Longiùs in dicendo proventus est,
Longiùs provexit orationē suam. Longiùs
prove-

- profecta est ejus oratio. Effervescente in dicendo. *Cic.* Incaluit is orator: fervet oratio. Fervet ejus cor lingua, merò. *Ovid.*
- Rozgardias, ná trzy zbyty, Helluatio: circumpotatio: intempestivum convivium. *Cic.* Summa cœnarum lautitia: *Fenest.*
- Rozgardias stroię, Helluor. Luxuriosè, licentiùs, petulanter vivo. *Cic.* Effusi in luxum, epulas, nocturnos cœtus. *Tacit.*
- Rozgościć się variè sonat, Deponere, vel; Exuere hospitem, viatorem. *Cic.* Familiarem, vel; domesticum fieri, exhilarari. Exhilarescere, oblivisci itineris, peregrinationis. Requiescere à labore & commodis. *P. Cn.*
- Rozładt się propriè, Appetitus voracitatis eum invasit. *P. Cn.*
- Rozładt się impropriè plus est, quàm Rozgniewat się, brutis servit, Efferatus irâ odiòq; *Livius.* Rabies illi venit. *Virgil.*
- Rozładty, rozjuszony, Rabiosus. *Cic.* Stimulatus rabie. *Catul.* Efferum pecus. Efferrati animi, calentes adhuc à recenti pugna, *Livius.*
- Rozieżdzaię się, Diversi discedunt. Digrediuntur. Solvitur cœtus. *P. Cn.*
- Rozkopywam gorę, grablę, Disijcio fossoriis, ligonibùs, montem aggerem. *P. Cn.*
- Rozkraść, Furtò distrahere. *P. Cn.*
- Rozkupiono co, ábo wszystko, Multa, vel; Omnia ab emptoribus detracta, empta sunt. *P. Cn.*
- Roztę-

Roztążą się raki, mrowki, żółwie, &c. Dilabuntur. Dispalantur. Disserpunt. *Sijen: Gell.*

Rozleżat się. Per desidiam diu cubat. Sola cubandi libido, lectō illum diu tenet. Cubare longo tempore assuevit. *P. Cn.*

Rozmarznąc, rozmarzło co, Regelatur solum. *Colum:* Regelare sinantur vites. *Colum:* Gelata solvuntur. *P. Cn.* Regelari, ut; *Ætas mea,* vix media regelatur ætate. *Seneca.*

Rozmarzłyto go wino, pivo, Ex nimio vino hausto crapulam, temulentiam sentit. *P. Cn.* Vinum haustum vires exerere cepit. *Plaut.*

Rozmawiali sobie, w drodze, Viam sermone levabant. *Virgil.*

Różność jest, Multa sunt, quæ inter locum & locum, plurimum differunt. *Cic.* Interest inter doctum & rudem. Discordat parcus avaro. *Horat.* Lux longè alia est, solis & Ichnorum. *Cic.* Quid vobis & nobis interest, nisi exigui mensura corpusculi. *Senec.*

Rozstępnią się ludźie komu, Cæsus agmen, concio, in duas partes divisa dat locum, transitum alicui. *P. Cn.*

Rozsycha się rozsechł się statek, Præ siccitate fatiscit, dissolvitur. *P. Cn.*

Rozstrząskac się, Dissilit, dirumpitur cum strepitu, aliquid. *P. Cn.*

Roztrzeźwiam kogo, Discussio ebrietatem, crapulam (alicujus) *Plinius.* Discussio somnum lymphâ purâ. *Propert.* Reducere sensus alicui. *Claud.*

Roztrze-

Roztrzeźwiać. Redeo ad me post crapulam.
 Recipio sensum crapulâ amissum. *P. Cn.*
 Colligere se ex somno. *Lucret.* *Roztrze-*
zwienie, Exhalatio crapulæ.

Rozwina się drzewo, kwiat, Aperit, expandit flo-
 rem rosa. *Plin.* Exit in folia herba, arbor.
 Agit folia ficus. *Colum.* Explicat arbor
 frondes & trudit gemmas. *Virgil,*

Rozwołać komu głowę, Clamore alicui capitis
 dolorem afferre. Laboro ex capite præ cla-
 more. *P. Cn.*

Rucham ząb, goźdź, kot, Agito commoveo, la-
 befacto dentem, palum, ut eruam. *P. Cn.*
 Evellere tento agitando: Solcito forem,
 spicula. *Ovid.*

Rucha się to, Vacillant. Moventur. *Tecta,*
 dentes. *Lucr. Cels.*

Rungto coś, Ingenti sonitu dedit ruinam. *Virgil.*
 Ingenti sonitu lapsa turris. *Ammian.* *Hor-*
risono fragore succidit aliquid. *Virgil.*

Rysnie się co. Rimas agit aliquid. *Cic. Ovid.*
 Kimis aliquid fatiscit. *Virgil.* Vitium fa-
 cit domus, ædes, *Cic. Ulp.*

Rzekomo, Specie recusantis flagrantissimè cupis-
 bat. *Tacit.* Verbô poscebat, revera autem,
 &c. *Cicero.*

RzUCA się pies ná mnie, Assultu & morsu canis
 appetor: *Ammian.* Invadit, appetit me ca-
 nis. Aggredi, invadere tentat. *P. Cn.*

Rzucam się komu w oczy, Involare alicui in occu-
 los,

los, ungvibûs. *Terent.* Ire in vultum alijus. ungvibûs. *Ovid.* Appeto genas alijus ungvibûs. *Idem.*

S

Schadzam ná kôgo, Obambulo insidias alijus vitæ meditans, moliens. Observe aliquem cædi à me destinatum. *P. Cn.*

Schodzę kogo, Intervenio ex occulto. *Cicero.* Intervenio. Inopinantem, inobservantem deprehendo. *Cæs.*

Schodzi z stołu sítá, Multa fercula intacta tolluntur è mensa. Ad culinam patinæ plenz referuntur multæ, *P. Cn.*

Schowac się ná czym, Innutriri disciplinis liberalibus. *Sen. Plin.*

Sciná się wodá, rzeká, Glaciari, Adstringi, Concrelescere incipit aqua. Perstrictus humor gelu. *Plin.*

Sen mię morzy, Somnus me urget. *Cic. Op.* primit. *Terent.* Corripior somnô. *P. Cn.*

Serce, ánimusz, serce brác, Animus illi defuit. Nostris animus accessit. Hostibus timor injectus est. *Cicero.* Sumere, fuscipere animos. *Quintil. Cic.*

Serce tracic, Contrahere, Demittere animum. *Cicero.* Despondere animô. *Plaut.* Consternari animô. *Salust.*

Serck komu dodawac. Excitare animum. *Sen.*

L

Eriger

Erigere ad spem libertatis aliquem. Cic.

Siedzieć komu każe, siedzeniem kogo częstuię, Invito aliquem sessum, ad sedendum Offerro alicui sedem. P. C. Confessum salutantibus offerebat. Lamprid.

Siedzieć komu każe ut; Siedz ty, Quiesce tu. Cic. Ter.

Sili się ehorobá, Crescit morbus. Cic. Crudefcit morbus. Virgil. Aggravescit. Integratur malum. Terent.

Silny, ut; Silen. mi iest; Nierowna mi z nim vide. Mam dość ná nim; Valentior est quàm vellem. Impari certo. Nimium quantum vires exerceam. P. Cn.

Składam się mieczem, Excipio ictus gladió. Galea excipit ictus. Ovid.

Składam ku komu gros kopia, Infestis hastis, signis ad aliquem venio. Cæs. Liv.

Składá się kápusta, satata. Excrescit in caputa. Crescit caput. Plin.

Skrzypię translatum, ut; Skrzypi spráwa, skrzypię idą rzeczy, Frigent judicia. Cic. Conglaciatur Tribunatus Curioni. Claudicat res tota. Idem.

Slizgam się nie chcąc, z trefunku vide; Pośli, nąc się.

Slizac się chcąc, Feror per glaciem pedibus rigidus. Per glaciem levem non gressu sed impetu ferri. Facto impetu per glaciem divacitatis & immotis pedibus ferri. P. Cn.

Słozem uderzyc, zerznąć, Obliquó ictu. Horat. Inflexo ictu ferire. Plin. Stu-

Stuchać miło czego, Influit aliquid ad aures.
Permulcet aures sonus. Facilè influunt in
aures varii canendi soni. Cicero,

Stużę ná koń Usarską, Facio stipendia equô.
Livius. Mereo equô. Plin.

Stuży mi tu, ábo; Nie stuży powietrze, Hæc
cæli regio mihi salubris est. Hujus loci,
regionis aura mihi favet. Hæc cæli regio
valetudini meæ adversa, noxia est P. Cn.
Non corporis sed loci morbus est. Seneca.
Nonne vides cæli novitate & aquarum ten-
tari, procul à Patria quicunq; domoque ad-
veniunt. P. Cn.

Stuży piesek, umie stużyć, pisać, Stat bipes ca-
tellus. Plin. Ingrediuntur bipedes. Idem.

Smiechu do zdech, Dobrze niezdechł od śmiechu,
Latissimô cachinnô, risu, ad usque intesti-
norum dolorem redactus. P. Cn.

Smierć komu odwlec, Dare alicui unius horæ
usuram ad vivendum. Cic. Dare diuturnam
lucis usuram. Idem.

Spadam ná szyię, Decido in præceps. Ovidius,
Præceps ruo, cado, abeo. Virg. Cado pro-
nus in pectus, vulnus. Ovid.

Spopádł sobie. Spopadli sobie. Incessit mos. Salust.
In malitiâ jam est usitatùm. Vulgò jam
aliquid ineptum, ceu laudatissimum usur-
patur, Vulgò jam facere vel loqui aliquid
ineptè, laudi sibi ducunt. P. Cn.

Správiam ptátám rybę, Exentero piscem. Jun.

- Szczam zámek*, Obicem feræ contentum remitto P. Cn.
- Starzowac sie*, Pretiô cum aliquo decidere. Cicero. De pretio convenire. Quintil.
- Stary á głupi*, Præter ætatem stultus. Verus puer. Stultus est adversus ætatem & capitæ canitudinem. Nullum argumentum habet, quô probet se diu vixisse præter ætatem. P. Cn.
- Stoie komu ná gárdto*, Incumbo ad perniciam alicujus. Cicero. Deposco aliquem ad supplicium. Cicero. Cæs.
- Stoie przy tym*, Haud muto factum stat sententia Terent.
- Stoie przy kim do gárdta*, Ostento jugulum pro capite alterius. Cicero.
- Stoj w brzegách rzéká*, Plenô flumine stringit ripas fluvius. Virgil. Non diffluit extra ripas. Cicero
- Stoi zegár*, Horologii motus cessavit, constitit. Horologium immotum quiescit, non rotatur, silet. Rotæ horologii quiescunt. P. Cnapius.
- Stoi zá moie*, Est operæ pretium. Cic. Operæ est. Tacit. Navasse mihi operam videor, quôd huc venerim. Cic.
- Strách wspomniec*, Horribile dictu est. Cic. Animus meminisse horret. Virg. Horrendum dictu. Hor. scio referens. Idem.
- Strászno gázie, okropno*, Omnes hic timor invadit

yadit. P. Cn. Ipsa silentia terrent. Virgil.
Terret solitudo & tacentes loci. Tacit.
Aura ciet horrorem membris. Lucret. Omnia horriditati mihi erant maximæ. Nevius.

Strawno tu, Sumptuosè hic vivitur. Magnò pecuniæ dispendiò hic vivitur. Majore nusquam fui dispendiò, Plaut. Multum erogatur in sumptum. Magnum sumptum in fumo in victum. Cic.

Stroię lutniq, arse, &c. Intendo testudinem numerosè. Intendo nervos modulatè. Contendo fides ad concentum, P, Cn.

Stroię regał, Orgány, Fistulas Organi musici concordo, concinno, consonare sibi facio. P. Cn.

Stroię się, koga, stroynò, świetno się noszę, Indulgeo nimis vestitu, alicui. Terent. Benè, pulcherrimè, optimè vestiri. Splendidò vestitu uti. P. Cn.

Stroienie się, Ornatus, vestitus elegans. Cultus corporis æquò accuratior, splendidior. P. Cn.

Stron uchodzę, ni do tey ni do owey przytłaię. Neutralistę brdź, Integrum me servo. Cic.

Strzykã mię co, Palpitationem pungentem sentio, aut patior. P. Cn.

Strzelenie, ut; Ná strzelenie dwoie, troie, iedno, z łuku, z kusze, z rusznice. Hic non jactus, id est, actio jaciendi aut jaculandi significatur, sed

*intervallam loci, quod sagitta, globus, velumque
jactum emittitur. Quare sic reddes; Absit à me
aliquid tantò intervallò, quantum emittitur
sagitta semel jacta. P. Cn.*

*Sic; Ná skoczenie, ábo ná skok ieden. dwa, trzy,
Spatiò trinò salru confectò longum vel di-
stans aliquid. P. Cn.*

*Ledwie ná dwá tysiąca strzelenia, Vix absunt no-
bis missæ bis mille sagittæ. Lucr.*

*Sumnienia dobrego kta, Benè sibi conscius. In fo-
fensam studens habere conscientiam. P. Cn.*

*Sumnieniem dobrym nie mogę tego uczynić, Salvâ
conscientiâ contentire non possum. Seneca.
Bona fide.*

*Sumnienie mam, rasza mię sumnienie. Habeo ali-
quid religioni. Cic. Religio mihi est. Plant.
Infixa animo religio est. Livius.*

*Swa ręką się zabit, Manus sibi inferre, vel;
affeire. Suapte manu interfectus. Cic.*

*Swierzbi mię co, Prurit caput. Pruriunt dentes,
Plant. Verminant auris prurigine.*

*Sypie się lud, Effudit se tota civitas. Cic. Urbs
angusta suos vomit effunditq; Quirites.*

*Szálbieruę, Sycophantor. Sycophantisso. Sy-
cophantias struo. Plant. Fumos fundo.
Mart. Fumis vendere dicta & facta Prin-
cipum. Lampr. Obducto rebus tenebras.*

*Szálbierz. Oszust, Circulator. Fraudator, Cic.
Nugi vendulus. Plant. Ex fraudz, fallaciis,
mendaciis constat totus: Cic. Callens mi-*

ris' modis ad fallen lum. *Ammian:*

Szczatek, szczęć częgo, Vestigium, ut; Ne vestigium quidem reliquum est dignitatis. Cic. Scintilla, ut; Ne qua scintilla, belli relinquatur? Ut qua scintilla belli relinquatur? Ut nulla scintilla compareat incendii. Cic. sic.

Do szczętu zgineli wniwecz się obroćili, Ad nullum redire numerum. P. Cn.

Szczekim zęboma od zimna, Dentio frigore. Crepito dentibus Plaut.

Szkoda y mówić o tym, próżno mu y mówić o to. nienamowisz, Nihil juvat admonere, Nihil proficies monendo. Supervacaneum est de his facere sermonem. Loquendo monendo, narrando tempus & operam perdes. P. Cnapius.

Szkoda mu co powiedzieć, rozwoła, Periculum est, Tutum non est, committere, credere, communicare illi quidpiam; ejus fidei aliquid mandare: quid secretum velis ei communicare: consciam illum secreti arcani alicujus facere. Mox quidquid scit evulgat, effutit, vicinis omnibus deblaterat. Si quid novi audierit, continere se non potest, quin obvio cuiq; referat. Huic quidquid dixeris, tanquam ex pertuso dolio effluet. P. Cn.

Szkoda mu co dać straci, Perit quod illi datur, ita incuriosus & negligens rerum suarum est, tam incuriose agit: tanta hominis incuria

ria est. Damnum faciunt, qui illum or-
nant, ditant. P. Cn.

*Szkodá żeś nie był, Malè actum est quòd non
adfueris. Malò incommodò, detrimentò
nostrò, vel; tuò abfuiſti. Ægrè nobis fuit,
quòd abeſſes. Te impudentem, infelicem,
quòd, vel; qui abfueris. Nos infelices quòd
abfueris. Fuit tanti adefſe. Fuit tanti ea-
rere prandiò & ſpectare. P. Cn.*

*Szkodá žeś nie Brumiſtrzem, Staroſtq, Krolem, Sc.
Ironiè, vel ſerio. Dignum Conſule caput!
Ubi tanta prudentia, tanta dignitas, cum
conſul crearetur, laruit? Miſeram urbem:
quæ te Conſulem, Prætorem non habeat!
quæ te privatum eſſe agere, ſinat, patiatur.
Ut ſæpè ſumma ingenia in occulto latent!
Hic qualis Imperator, nunc privatus eſt!
Plaut. Indigna perire ſitu forma. Ovid.*

*Szkodá žeś nie woźny z tą gębą, głoſem, Præ-
conem te eſſe tali voce hominem oportebat.
Hac voce & lateribùs egregiè, vel;
egregium præconem egiffes. P. Cn.*

*Szkodáſz go, Żal ſię go Boże! Miſerum, DEUS
immortalis, hominem! Durum laborem ho-
minis! Miſeret me hominis. Quam miſerè
vir inſignis agit, deliteſcit, perit. Perit ſic
vivens. Dignus ſanè meliore fortuna, lo-
co conditione vir. P. Cn.*

*Szkodáſz mi tey urody, głoſu, wymowy, Sc. Ma-
lè natura apud hunc tot ſua beneficia col-
locavit*

locavit. Non scit uti voce, formâ, eloquentiâ, quam habet. Indignus est hac dignitate formæ, vocis suavitate, eloquentiâ. P. Cnapius.

Sztukę nâ sztukę idę, Machinas machinis oppono. Eiusdem artis æmulo me oppono, vel; Artem arti oppono. P. Cn.

Szydżę, ut; Wey iako znas ten szydżi, Satin ille homo ludibrîo nos habet. Plaut.

Szydżę ze mnie, Traducor Rideor. Cic.

Szydżić sobie z kogo, Habere sibi aliquem ludibrîo. Cic.

Szydżić z czyiey tyżiny, z slepoty, z wrostu, Jocari in capitis alicujus levitatem. in oculorum valetudinem, in staturam. P. Cn.

T

T *A razę, varię. Tę razę niepowiem, Hoc congressu, hac concione, oratione non dicam. P. Cn.*

Tę razę nie nie dać, Hac occasione, commo ditate, nihil tribuit. P. Cn.

Tę razę idź, Nunc abeas salvus licet. Indulgeo jam tibi. Impune nunc feceris. P. Cn.

Tak się rzecz ma, Ita res est. Sie res est. Sic seres habet. Sic est factum. Terent.

Tak się zachowuic, Receptum est. Plin. More ita comparatum est. Livius. Sic vita truditur. Solenne est. Svet.

Tak

- Ták sobie, ták też, po coś przyszedł? ták też, Ita
 lubet. Animi causâ. *Plaut.* Cur mihi non
 liceat, jussit quodcunq; voluntas. *Persius.*
- Tákci ia to mowię, Tákci ia rád żartuię, Soleo
 ego garrere nugas. Ita loquor, joco, ridicu-
 li causâ dixeram. *Plaut.*
- Tákci on to mowi, nie będzie z tego nic, Magis
 isthuc percipimus lingvâ dici quàm factis
 fore. *Plautus.*
- Tákci on iest, Sic est ingenium. Eo ingeniô
 natus est. *Terent.* Antiquum hoc obtinet,
 ut, &c. Libens & solens fecit. Facit ut ali-
 as res solet. *Plaut.*
- Tákci teraz świat, tacy teraz ludzie, Ita ingenium
 est hominum. *Terent.* Sic vulgus: Sic vita
 hominum est. *Cic.* Ita nunc viget mos.
Plaut.
- Targam kogo za suknię, Traho raptim vestem
 alicujus. Tractu vestis. aliquem admoneo.
P. Cn.
- Tęguię się długo, Tenaciter mercor illiberâli-
 adjectione pretii. *Bud.*
- To mi Oćiec, toć Oćiec, Orator, toć to sztuká, ro-
 skosz. Hoc patrium est. Hoc est esse Patrem.
Terent. Id demum magna voluptas est. *Ci-
 cero.* Id verò est quod mihi puto palmari-
 um. *Terent.*
- To mi żywot, Hoc homini est, quamobrem vi-
 tam amet. *Plaut.*
- To tãm, to sãm, Rapit huc, rapit impetus illuc.
Statius

Statius. Hominem huc & illuc rapit. *Cic.*

To to, to cwo, Raz to, ná przemiary, Partim hoc partim illud, Jam hoc, jam illud Nunc hos nunc illos aditus, *Virgil.* Jam vinò quærens, jam somnò fallere noctem. Jamq; eadem digitis, jam pectine pulsat eburno.

Idem.

A tomci powiedziat, Hæc quæ scivi curavi ut scires omnia. *P. Cn.*

A rozumiesz To? Tenes quorsum hæc tendant, quæ loquor? Plaut.

Toc się wierci, toś skakat, toś skapy chłop, Quàm tergiverfatùr! sùbsilit! Vah quàm sensit, quàm illi doluit! Nimiùm quàm parcum hominem hunc! Tunc demum furere cæpit. *Plaut.*

Toczę piwo, wino, Promo vinum doliò. *Horat.*

Toś chłop, toś mi chłop. Laudo Virum te judico. *Cic.* Vir es. *Terent.* Nunc tū mihi places. Bonum factum. Tantò major, tantò augustior. *Idem.*

Trąsły mi się trzewiki ná nogę, Habilis est ad pedem calceus. *Cic.* Convenit ad pedem aptè cothurnus. *Idem.* Quadrat in, ad, &c.

Trąsiam czego, ut; á trąsisz pacierz? trąsisz piosnkę zągrac; Absq; errore aliquid perficere, expedire. *P. Cn.*

Trąsł kogo malarz, Tam similem expressit ut nec ipsa sibi sit tam similis. *Mart.* Æs vivere fecit Myron. Non formavit hoc idolum

lum Myron sed genuit in *Aretolog*, *libr. 4.*
Satis diligenter expressit; E verò imprimere.
Cicero.

Trzyba mi cię troche ná słowko, Paucis te vo-
lo. Tribus verbis te volo. Volo te ver-
bis pauculis, si tibi molestum non est. Plaut.
Te mihi ipsum jam dudum optabam dari.
Terent. Est quod te veim. P. Cn.

Trzymac ná sobie mię ná sobie, Sustinere cau-
sam publicam, onus magnum, curam maxi-
mam. Cicero.

Tu lek, Illud durum. Plaut. Hoc opus, hic
labor est. Virgil.

Tuszy mi serce, Prælagit mihi animus. Cic. Liv.

Twardousty, Duri reluctantis oris equus. Ovid.

Tęczę equus, Liv. Frænos respuit, excu-
tit. P. Cn.

Tędie to nym sły, tyś to zrebil, Tua est te-
chna. Terent. Virtute id & magisteriõ fa-
ctum tuõ. Plautus. Abs te hoc ortum est.

Tu es huic rei caput. Terent.

Tyle drugie, Alterum tantum. Livius. Altero
tantõ major Cicero.

Ętem siedzi slos, Averlus sedet.

U

U

Biegãtem się, uchodżikem się, Fessus sum
curſu, Livius. Currendo fessus sum,
Cicero. Langveo è via. Ad laborem me de-
dit hoc ambulatio non laboriosa Terent.
Sic;

Sic; *Usiedziatem sie, ustatem sie, ugadatam sie*
Ec. reddes.

Ubrudzony, abrukany; Contrectatus manibus li-
ber. Horat.

Uchodze, calo, zdrowo, zywo, Salvus evado do-
rum. Salvus redeo in civitatem Servor
incolamis. Salvus ex cade evado. P. Cn.

Uchodzi kogo krew, Erumpit mihi sanguis nari-
bis, aut ex vulnere. P. Cn. sic;

Uzta go krew, fuso per venas sanguine ex-
stingvitur. Tacit. Profluviô sanguinis in-
terit, Columb Multo sanguine ex naribus
efflaente defecit. Plurimo per os sanguine
rejecto concidit. Cum sanguine venis ma-
nente & animam effudit. P. Cn.

Uchowa sie to dziecig, iagnig, prosig, Superabit
matri mortuæ, puer, porcellus, &c. Perve-
niet ad annos maturos. Producet vitam
nutricatu. P. Cn. Alefcendo possunt robo-
rari porcelli. Varro.

Uchoway Boze smierci, przygody na cie, na nie-
go, Si quid mihi humanitus accidisset, Cic.
Si quid mihi fatale, acciderit. Spartian. Si
quid fortè mihi durius inciderit. Te autem,
quod abfit, mortuo. P. Cn. ex Gr.

Uciagnac, ut; uciagnie to ieden kon, Sufficiet hu-
ic oneri trahendo unus equus. P. Cn.

Sic; Ieden nie uciagnie, Unus equus non est
trahendo. P. Cn.

Uciqzam sobie co, Admodum me gravari, op-

primi, conqueror, quiritor. Mecum, vel;
apud me aliquid queror. P. Cn.

Uderzám ^{co o co}, Adfringo aliquid parieti, sa-
xo. Livius. Applosum ad terram ovum
frangere. Spart. Collido manus. Quintil.

Vderzám się ^{o co}, Infringo liminibus lumbos &
latus. Horat. Impingo caput parieti. Plin.

Fun: Offendo caput ad fornicem. Cic. In-
cunctio pollicem limini. Plin. Illidere fori-
bus caput. Sveton.

Uderzám ná kogo, ut; uderzyli nań wszyscy. Tu-
multuosè acceptus est clamoribus undique
& indignatione Patrum. Livius. Raclama-
tum est ab omnibus. Cic.

Sic; Uderzył ná mnie, Ogromnemi mię stowy
przywitał, Vehementi clamore me percudit.
Voce, clamore, pęne me exanimavit. De-
bacchari in me caput. P. Cn.

Udobruháć się, Ponere ferocia corda. Virgil.
Accipere quietum animum in aliquem, &
mentem benignam. Idem.

Ugádzám komu, Evaviter, leniter, blandè, mol-
li brachiò tracto aliquem. Fugio offensio-
nem alicujus. Cave, exhibeas illi ullam mo-
lestiam. Cave creare aliquod fastidium.
P. Cnapius.

Ukáznię się ná świat, Prodire in publicum.
Livius.

Sic; Nesmie się ná świat ukazać, Non audet
esse in publico. Cicero.

Ukował

Ukował, uknował sobie, uprządt. Eam imbibit animo opinionem, Cic. Induere sibi falsam alicujus rei persuasionem. Quintil.

Ukrącam co, Torquendo rumpo aliquid. P. C.

Uławić się, uławiysz się, wpádniesz w sieć, będziesz w sáku Teneri. Quæ si dices, tenebere. Cic.

Captus teneor. Terent.

Uporny iestem. swęę głowy, Swą rádę się rządzę. Proprio consilio nitor. P. Cn.

Uprościć się daię, Concedo petitioni alicujus. Credo precibus alicujus. Cic. Exorabilis sum alicui. Præbeo me exorabilem. Idem. Flector, vincor precibus. Vir. Sen.

Uprząść, uprządt sobie w głowie, to ábo owo, apprehendował to, Apprehendere aliquid animo vel cogitatione. Arripere aliquid a vide, & arctè ac mordicùs tenere. Fortissimè aliquid animo imaginari. P. Cn. Arripit aliquid mens; animus. Defixum esse in aliqua re. Defixus est in ea cogitatione. Cic.

Uprząść postawę. stroić, Induere auctoritatem. Quintil. Induere vultus severos. Mart. Si vultum tibi, si incessum fingeres, quo gravior viderere. Cic. Ad gravitatem me compono. Graves & speciosos mores induo. P. Cnapius.

Uśmiechám się, wrzkomo się usmiechając. Falsum vultu renidens. Tacit.

Ustoi się młodość, Defervescit cupiditas, adolescentia.

Utrzymać kogo co, Sum tenendo. Sustinere possum. Sustinere tantam multitudinem solus non possum. P. Cn.

Utykám co mehem, obtykám, Musci comâ interjectâ navium commissuris ferruminare textus. P. Cn.

Uymuię się sam, Reprimo consuetudinem peccandi. Præcidere sibi libertatem vivendi. Cic. Animum ad frugem applicare. Plant. Temperare lætitiæ. Livius. Castigatius vivere. Ammian.

Uymuię się zą kogo, Spontè, ultrò suscipio patrocinium alicujus nominis. Propello, propulso injurias hominum ultrò. Cic. Ultro me patronum alicui adversus injuriam offero. P. Cn.

Uymuię kogo, ábo uymuię w kleszycze kogo, id est, Przypinam popregu. Statuere modum alicui. Cic. Injicere frenos furori. Idem. Dare legem alicui. Senec. Frenare urbem tributis. Stat. Corrigere ad frugem bonam. Plac. Continere aliquem in officio. Cic. Injicere frena licentiæ. Idem.

Uyżrzec się z kim, Videre aliquem. Convenire aliquem. Congredi coram. Ego te prope diem videbo. Cic.

Uyżrzemy się ieszycze, ábo ząs kłedy, Congrediemur iterum. Alias colloquamur, Dabitur aliud tempus agendi. Erit, ubi iterum nobiscum tractemus. P. n.

W

Ciąż idzie, Cursu recto & continen-
ti it. fertur, porrigitur. P. Cn.

W cudzey to mocy, Ab elieno pendet suffragio.

W drugą to poydzie, In longum exhibit. *Quin-*
til. In longum aliquid dabo. *Vir.*

W dłuż, podłuż. In porrectum. *Cels.*

W dobry czas co przedawać, gdy co popłaca, Per
tempus vendere agnos & lanam. *Colum-*
Vendere oleum cum pretium habet. *S*
pretium habet. *Cato.*

W dorywczą co robić, Ereptum ex occupationi-
bus tempus. *Cic.* Successivis temporibus
aliquid agere. *Idem.*

Sic; Dorwałem się do ciebie, Ukrádkiem do ciebie
przybiegł, Operam hanc surripui tibi. *Plant.*
id est; In tui gratiam. Tuâ causâ.

Wzły czas, Difficili Reipubl: tempore. Tri-
stissimo meo tempore. Gravissimis tempo-
ribus civitatis, duris, miseris, asperis, turbu-
lentis, extremis, perditis temporibus. *Cic.*

W gościnie iestem, Peregrè exeo, vado, abeo.
Horat.

W iego miarę, Nie przymierzając ciężo go tak
mgłową, Vulneratus est hac capitis parte, ab-
sit omen verbo. Hac parte capitis, quod
salvum sit, vulnus accepit. P. Cn.

W mieście iest, Ná mieście, Poszedł ná miasto, ná
mieście gdzieś piie, Co tám ná mieście stychać?

- Foris est. Foris bibit Exiit foras. Foris fui. Quid foris auditur? P. Cn.
- W* oczy komu mowić, Coram. Si ea coram potius me praesente dixisset. Testes producti coram dicent. Cicero.
- W* pław się puszczam, Natatu flumen ingredior, supero, trano. Natando tento superare flumen. Ex navi, me praecipitem jacio & committo aquis. P. Cn. Prae se armentum agens nando trajecerat. Livius.
- W* też tropy, Jisdem vestigiis. Ipsiis vestigiis persecuti sumus. Cicero.
- W* trząski obrocic, Pulsando assulatim foribus exitium afferam: Assulas foribus faciam. Assulatim frangere. Plaut.
- W* tył aba z tyłu uderzyć na nieprzyjaciela, Averfos hostes aggredi. Cic.
- W* żywe oczy kłama. Aperte mentitur. Cicero. Manifestus sceleris contra verum nititur. Salust.
- W* żywe oczy z niego będą sztydził, Ludos ego hodie, vivo praesenti huic faciam seni. Plaut.
- W* aż mi u kogo, psuie go, hydzi, Ea res invidia ad exercitium fuit. Livius, Est hoc illi fraudi, probro, crimini. Cic.
- W* drożyć się, Assvescere itineri, cursui. ex gr.
- W* eszło co w obyczaju, Increbuit consuetudo, mos. Cic. Plaut. Invaluit consuetudo. Plin. Jun. Quint.
- W* iąże się kapusta, Sc. Facit caput aliqua herba. Plin. Widac

Widać co nie wid-ć, Apparet aliquid. Cic. Occurrunt oculis tot paludes, tot campi. Videbantur ornamenta quorum exigua pars comparet: Nulla tellus occurrit.

Widzieć Impersonale. Już nie widzieć. Ieszyże widzieć. Parùm lucis est. Obscura est lux. Deficit lux. Satis lucis est. Sufficiens lumen præbet, fundit cælum, sol, lucerna. P. Cnapius.

Widzieć; Daie się widzieć, pokazue się, Apparet res, opera, navicula, promissum, vestigium. Apparet ira esse. P. Cn.

Więc interrogando. Więc cię tu nie związać? Tu non constringendus? Cicero.

Wieleby o tym mówić, Multi sermonis sunt ista Cic. Res longi subsellii est. Longum est, si percensere velim. Dies deficiet si percensere velim. Infinitæ rei est quæstio. Cic. Quis illa omnia enarret?

Wiele iada, Cibi plurimi est. Sveton.

Wiele to ná cię, ciężko to ná cię, Non es ferendo. P. Cn.

Wieleby to ná cię, y nie poymiesz tego, Excedit captum tuum. P, Cn.

Wiele to ná cię zbytki to już, Multùm tibi sumis. Magna audes. Non ferenda patras. P. Cnapius.

Wiem to ná cię, ná kogo, Scio aliquod crimen tuum. P. Cn. Consciens sum tui facinoris. Conscia sidera. Virgil. Conscia sylvæ. Ovid. Numina veri conscia. Virgil. Wierz

Wierz kto chce, Ex ingenio suo quisque addat, vel demat fidem. Tacit. Fides ejus rei penes auctores sit. Salust.

Wikle mi się, i nie mi się, ná końcu, miłjęzka już był, Modò in memoria habui. Terent. Versatur mihi in labris primoribus. P. Cn. In summis labris mihi erat. Nomen tantùm non effe. o. P. Cn.

Witay mi to, j: Dobry to zysk, obrymka dochod dobrá to grzanka, Lucrosum id mi est. In lucro deputo. Fænerat id mihi. Is quæstus est uberrimus. Terent. Vicinium- Nie lada co to.

Nie wtdadnie ięzkiem, Non constat ei lingua. Seneca.

Wtdadam tą ręką, palcem, sobą, ięzkiem, Hac Manu commodè, vel, commodâ utor: Hunc digitum pro arbitrio moveo: Hujus membri integrum usum habeo. P. Cn.

Wlaxto mi to w głowę, Hæc cogitatio mihi penitus iniecit. Cic. Infixa res memoria. Livius. Percussit animum. Terent. Infixus animo hæret dolor. Cic.

Wleie się tu tyle, ábo więcej, Nie wleie się to tu. Hoc vas capit, vel; capere potest tantùm, vel; plùs liquoris. Major est hujus vasis capacitas, quàm ut hæc mensura, vel; hujus mensuræ liquore impleatur. P. Cn. Sic reddes.

Wpisze się to tu, wmieści się to tu.

*Wmawiam co w kogo, do czego się nie zna, Af-
fingo*

fringo alicui falsam laudem: Ea sententia, quam populi sermo in animis vestris jam ante defixerat, Cic.

W mawia w mię szaleństwo, czyni mię szalonym
Infantum me verbis concinnat suis. Plaut.

W nasze zwyczay, wprowadzam, Induco aliquid in mores populi: Perduco aliquid in morem. P. Cn. Introduco consuetudinem, Cicero.

Wodzę kogo za nos, Ducto aliquem dolis, phaleratis dictis. Plaut.

Womit zbieram się, ná wómit, Libido mihi nauicæ venit; Cato. Nauseo. Cic.

W pásam się w co, w kogo, wpaść się w mię Affuevit me impune lædere, irridere, calumniari, incaspere, vexare. P. Cn.

W pieram się w co, Affero mihi aliquid. Ulpian.

Wpraszam się gdzie, Precibus accessum, aditum mihi facere volo. P. Cn.

Wrę ná kogo. Mam ná kogo chráp, serduszeko, wótrobkę, Infensio & inimico sum in aliquem animo. Ardent in illum odia omnium: Quoquo iras. Cic. Ardet ad ulciscendum animus. Cesar. Collegi bilem, vel; iram quam in eum effundam. Livius. Necdum irarum causæ, sæviq; dolores excidère animo. Virgil

W ręcz zbliska, Cominus lapide ferire. P. Cn.

W siadana piosnká, Celestina Cantus in procinctu. Mart.

W siadaną grac, abo; Grac ná wsiadanie, Canere pro-

go

processu: Trebell. Pollio: Expeditionalis tē-
sēra. Itinerarium sonare lituos, nocturna
quiete exacta. *Anmian.*

*Wszak, wszakemci dał, Fatearis oportet me tibi
dedisse. Meministin me tibi dedisse. In
confesso est me dedisse. P. Cn.*

*Wszakem ia mówił? Non dixi? Negare non
potes tibi dictum. P. Cn.*

Wszak nie twój. Scimus non tuum esse. P. Cn.

*Wybiegał się, wyrzucił się, wywołał się
Exhausti vires. Plin. (adde; cursu, agitatione
clamore) Defessus sum quæritando, Plaut.
Defessus cultu agrorum; labore disputatio-
nis. Cic.*

*Wybiegał się zamek, udrzwi, zawiąsa, Attrita est
sēra. Attritus est cardo. P. Cn.*

*Wychodzi tyle, wychodzi tak wiele na to, Tanta
impensa facta est, &c. Impenditur tanta,
vel; magna pecunia in aliquid. Tantum
expendi debet, vel; solet. P. Cn.*

*Wynidzie ná co z tego tá rospusta, Evadet in ali-
quod magnum malum hæc licentia. Terent.
Hic anni tenor exit in rigorem quendam.
Plin. Sic contra; In bonum abibunt multa,
si. &c. Sen.*

*Wychowam się tym, wyżywię się tym, Meam te-
nuitatem hoc censu sustentare possum. P.
Cn. Prædium sufficiens annuis victibus.
Plin. Parsimonium ejus, meis sustento sum-
ptib' s |Ci. Hanc omnem familiam satis
sustento, ex &c. Plinius. Wy-*

Wyéiskiwać się z kim, Certare jactu cum aliquo. P. Cn.

Wygramolić się z kąd, Eluctari locorum difficultates. Eluctari nives. Tacit. Eluctari per multas difficultates. Sen. Emergere de paludibus. Livius.

Wygrawam, ut; wygrać pieśń iaką ná instrumen-
cie, Cantilenam aliquam canere tubâ, tibiâ,
fidibûs, &c. Cantilenæ certæ modos expri-
mere tibiâ, nervis, &c. P. Cn.

Wygrozić, Proficere minis aliquid. Cicero.

Wyjadam kogo z kąd, (Translatum à canibus, vel
lapis, &c. quorum aliter alterum morsu appetendo
fugat aliquo loco] Criminando, insectando,
aliquem exigere domo. P. Cn.

Wyjaśnia się, wypogádza się Differenat. Livius.
Plin. Serenat recte dices, ut; pluit, ningit,
&c. P. Cn. Præterit tempestas & reddita
cælo serenitas.

Wyjawi się komu sen, Somnium cum re con-
venit. Concurrunt somnia. Evasis verum
somnia. Cicero.

Sic; Rozumiał że ze snu nie będzie nic, że mu się
nie wyjawi, Defunctus sibi somniô videbatur.
P. Cnapius.

Wykaśląc co, Extussire purulenta. Plin. Emo-
liri aliquid tussi. Cels. Tussis sic ea nihil
emolitur. Vix edita tussi sputa per fauces.
Idem.

Wyklekać co ná kim, Nunquam destitit insta-
re

se, svadere, orare, usque adeo donec perpetu-
lit. Terent. Tundendo arque odio deniq;
effecit senex. Idem. Exorare, quod eras
obfirmatum alteri. Plaut.

Wykręcam w tańcu, Saltatorium versare orbem.
Cicero,

Wykręcam się, Argutiis, strophis evado, ela-
bor. P. Cn.

Wykręty, Argutiæ. Cic. Depravatio verbi.
Versutia sermonum.

Wykrzywia na mnie głę, Ore distorto mihi
contemptim insultat. Depravatione, distor-
tione oris ægrè mihi facere contendit. Os
depravatum contemptim mihi exhibet. P.
Cnapius.

Wyławiam sadzawkę, Piscinam evacuo, exina-
nio piscibus. P. Cn.

Wyliznie się pies, kot, &c, Lambendo sanat ca-
nis vulnus. P. Cn.

Wyłoga u szary, Margo vestis, pilei replicata
expansa foras P. Cn.

Wyłupek orzech, wygłak, Nux matura ultro e
calice exiliens. P. Cn.

Wymaga się strzała, kula, Elanguit telum con-
jectum. Vis telo impressa, defecit, elangu-
it. P. Cn. Virgilius dicit. Non evasit lapis
spatium, id est; non superavit, sed impetus
ejus longiore spatio, evacuatus est.

Wymalnie cię iakis jest, translatum, Tuus te pin-
gam coloribus. Cic.

Wymawiam dobrze słowa, wyrazam. Articulo voces *Lucre.* Articulatè loquor. Pronuntio aptè. *Plin: jun* Formo recte verba. *Quint.*

Sic; Zle wymawiam, Exprimo verba putidius. Cic: id est vitiosè, affectatè, fastidiosè.

Wymęczyt co na kim, Tormentis cogere, fateri, Cic. Nulla vis tormentorum in eo prætermiſſa est, ut veritas extorqueretur. Doloribùs tormentorum veram vocem elicere Cic.

Wymierzam się komu z czego, Oczyśćiam się Rationem mei facti alicui probò. Probaverunt mihi sese, quominus id facerent. *Cic. Si quid peccatum est aut refellendo, aut purgando meti- bi te iudice ipso, corrigam. Satisfacio alicui de aliqua re. Cæs. Satisfacio cumulatè. Cicero.*

Wynaleść, wyszukać, Indagare aliquid omnibùs vestigiis. Investigare quaerendo Cicero.

Wyplakać co u kogo, Flendo aliquid assequor, Fletu lacrymìs obtineo aliquid. P. Cn. N Sic;

Sic; Mnie brát u was wyplakal, Me fratris lacrymæ á vobis deprecatae sunt. Cicero.

Wyplaszam kogo z kąd, Terrore injecto vel incusso expello aliquem. P. Cn.

Wyplatat się wywiklat, Vindicare se ab aliquo. Cicero. Neque scio, qui me inde extrahat. Ter: Nunquam hominem quenquam conveni, unde a biërim lubentiùs.

Wyraſta ziele, gląbieie, In semen abeunt violæ. Caput facit, emittit herba Plin. Caulem facit cepa. Colum.

Wyroſtem już z rozgi, Jam excaëlit mihi ætas ex magisterio tuo Plaut. Et nos manum ferulæ subduximus, Javenal. Tempus adest, cum meo more mihi est vivendum. Terent.

Wyronit co z ſkrzynki, z mieſzká, dicimus; cum aliquid ex cista, marsupio, per imprudentiam nobis excidit.

Wyrządza komu złoſć, pſotę, niecuotę, ſzatkę. Per malitiam me ludificatus est P. Cnap. Malitioſe quidpiam in me commentus est, unde mihi cor dolium

dolium est. Dolo é & nequiter se-
gessit adversus me. *Idem.*

*Wystigam się z kim, Certo cum aliquo
pedibûs cursu. P. Cnap. Contendero
cursu Virg: Ovid:*

Wystigaymy się Provoco te pedibûs P. C.

*Wyśi. dzieć się przed kim, cum addita nega-
tione usurpatur. ut; Niewysiedzi się nikt
przed nim, j: nie ma pokoiu, Quietu
mihi esse non licet, vel; licet per a-
liquem. P. Cnap:*

*Wyśpał oczy, Turgentes habet somno
oculos P. Cnapius.*

*Wyśtawić, wysadzić drzwi, Emoveere po-
stes cardine. Virg.*

*Wyśtępuie ná kogo trunek |wino, &c. Vul-
tum infecit vinum. Pocula mutarunt
vultum. P. Cn.*

*Wyśtoięć co. Stare usq; eò dum obtineas
aliquid. Cic. Stare usq; dum detur
concedatur quidpiám. Ter: ex Cic.*

*Wyśtraszyć co na kim, Vi& metu extor-
quere aliquid. Cic. Metu alicui in-
cusso obtineo ab eo pecuniam. P. C.*

*Wyśtrzelam strzaly. kule belty, Evacuare
phare*

pharetram sagittis. Exhaustire tela sagittas *P. Cn.*

Wysswarzić co, Rixando, jurgando, aliquid obtinere, efficere. *P. Cnap.*

Wysszwac kogo, Canibûs incitatîs aliquem domo fugare. *P. Cn.*

Wyżylem u kogo swiętá miesopusty, Hilaré apud ipsum traduxi Bacchana-
lia Festos dies Palcharis jucundé
apud illum epulando transegi. *P. C.*

Wzbiegł ty się konie, Equi per avia rapi-
unt currum *Ovid.* Frustra retinacu-
la tendes. Fertur equis auriga nec
audit currus habenas. *Virg:*

Wzbiłiam się wzgóre Lecę ku gorze, Sub-
limè ferri *Cic.* Sublimat se aquila
Apul. Sublimè abire *Livius.* In sub-
limè tendere ferri. *Plin.* Petere al-
tum *Ovid.* Sublimè. *Plin:*

Względem złych czasów, Patrząc na złe
czaszy, Mihi crede, non est pro ma-
lis temporum, quod moleste feras
Pro horum temporum perturbati-
one. *Cic.*

Z

Z Drogi, Expatiarī á via diversissimé.
P. Cnapius.

Z drogi nie będzie, Devium non erit.

Z drogi zaraz albo przyiachawszy; z wozá
zsiadwszy, pokłoń się, Iplum protinus
a via salutes.

Zlicem, In furto deprehendere allquē-
Prehensus manifestô furtô & ma-
nifesti furti. Gellius.

Z Oycá to mám z rodzicow z rodu, Conta-
gione patris metuo. Plaut.

Z pełna vel, z pełna iest wszystko, Nulla
navis desideratur. Caesar Convenit
numerus. Terent: Plena est merces
Ovid: Consummati milites.

Z pijaństwa co uczynić Vitio vini accidit
Plaut. Per vinum exortum dissidi-
um. Plaut. Per vinum lapsus. Arria.

Z przyrodzenia, Naturaliter insitum
homini est Cic. Varro: Quint: Ulp: Na-
tura insolens & superba victoria. Cic
Ab ingenio es improbus:

Z strawy robić, Victus parandi causâ la-
boro. Victū, pretiū laboris habeo. P.C.

Za kolana woda, Superans genua aqua,
Livius

Za pasy chodzit za tby, ábo zawlosy, Cer-
tare cum aliquo lucta. Certo cum
aliquo tractu capillorum. *P. Cn.*

Za pogody, Dum sudum est Dum con-
stat serenitas, *Plaut.*

Za świeża, Recenti re, tempore, nego-
tió Dum res calet. *Cic.*

Za trzech robi, za dziesięciu zynie, Opus
trium æquat. Tres labore æquat.
Opus triplex conficit. *P. Cnap.*

Za uchem, Retro aures fricare contra
lippitudinem propefit. *Plinc.*

Sic; recte dices; Retró fornacem latere.
P. Cn. Za piecem siedziel. Skryt się zá pie
Secundū autem vulnus accepit. *Cic.!*

Za wygrank mam, Palmarium hoc mihi
puto *i Teren.*

Zabazylo się komu co, Incidit ei in men-
tem *Cl.* Quid is consomniavit? *Plau.*

Sic; Gdy mu się zabazy, záchce. Cum-
commodum e stcantat *Cicero.*

Zabrnać dáleko w wodę Longius progre-
di vādo *vel; vadando. P. Cn.*

Zabrnać

Zábrnąć w złość, Pervenit quò ad progredi feri hominis amentia potest.

Cicero. Zepsował się tak że Sc. In ipsum fundum vitiorum prolabi Nihil reliquit sceleris, quò à posteris superetur. *P. Cnap.*

Zachciało się komu czego, napadła go żądza; Invasit plerosq; cupiditas bonorum *Varro* Cupido illum cepit *Liv.* Incessit. *Tacit.* Exarsit ad spem: ad id quò viderat, audierat. *Cic.*

Zachłystnąć się, Suffocor torquæor in gutture ex avidè sumpto cibo, potu *Tussio* ob cibum aut potum arteriæ illapsum, *P. Cn.*

Zachodzę na kogo sztucznie, Capto aliquem. *Terent.* Tendo alicui casses, *Tibull.* insidias, *Cic.* dolos *Horat.*

Zchodzę, aliter ut Zafła go choroba, śmierć noc, Intercipitur aliquis morbo *Colum* Interceptus mortalitate rex *Plin.* *Jnn.* Nox illum oppressit. *Cic.* *Bud.*

Zachodzą zaszły go wody, Intercludi a quis Interclusit eos hyems. *Virg.*

Zachodzą

Zachodzi abo zaszło co dáwnostíq. Obſite-
rata rēs vetuſtate. *Liv.* Vetuſtate abi
it memoria. Famam operis delevit
vetuſtas *Ovid.* Obſoleſcit aliquid *Cic.*

Zaczytát ſię, utonát woczytaniu. Longius
provehit in aliqua re. *Cic.* in legendo
Zadną miarą o ſbietą ſzyię Nulla ratione
Cic. Minimé gentium. *Ter.* Quod o-
ptimo genere facere non licuit.

Zaduch tu Hic concludus àèr & grávis
reſpiratio eſt. Hic ob anguſtias loci
reſpirare liberè non eſt. Ubi àèr qui
eſcit ac ſilet denſior eſt ac peſtilen-
tior. *Plin.* *Jun.*

Zadziera ſię co, deſka, láſka, tram, Affulas
facit trabs Affulas eminentes habet.
Affulis horret.

*Zadzieram z kim Iezeli z nim zadrzeſz za-
cznieſz.* Sudabit latis, ſi tu cum illo
inceptas homine. *Terent.* Verbis o-
dia aſpera movi.

Zagoſcít ſię Diu eſſe peregrè. *P. Cn.*

Zaiadam z iadł go wilk, zmia, Morſu ne-
cavit *Ovid.* Morſu necat vipera tau-
rum. Morſu venenare. *Horat.*

Zaiadam

Zaiadam, aliter. ut; zaiadtes iuz myto, dbug, zapites Edendo bibendo exhausti debitum In cibum vel potum abiit quod tibi debebam. *P. Cn.*

Zaiuszam pfa, praka, Præbeo gustum sanguinis Inesco sanguine avem venaticam. P. Cæ.

Zakat, propriè. Nie kiñalosc ciasta, nie rosnienie. Vitium panis vel massæ exfaventi aquæ affusione in subactione. *P. Cnap.*

Zakladam siç z kim o co, idç o zakl a Sponsonem cum aliquo facio *Pl i Mart.* Sponsonem contendo. *Narob* Dic quò pignore certes? *Virgilius.* Pono aliquid pignori. *Pluat Ulp.*

Zakusit czego zasmakowac, Gustare de aliquo. Si semel de uno gustarit, ut canis á corio nunquam absterrebitur uncto. Horat.

Zal mi tego, zem dat. Et quod dedi nõ datum vellem.

Zalatom gdzie, Volando, seu volatu aliquò provehor. P. Cnapius.

Zalata miç co, propriè. Wonia smrod glos, Afflansur

- Afflantur odores é effloribus. - *Cicero.*
 Afflabant tibi non Arabum odores
Proper. Ictus prandii nidore *Suet:*
 Objicitur flos, odor vini naribus.
Plau. Verberat aures meas vox alicujus
Plau. Unde unguenta adolent.
Zalecial mię od ciebie czosnek, zakurzyleś
 mi czosnkiem smrodzie, Oboluiſti al-
 lium germana illuvies: *P. Cnapius.*
Zalaſt row, doł, przykop, Oppleta eſt
 lenſim foſſa, arena á ventis ingeſta
 Foſſa labentibûs ſubinde in imum
 marginibûs plano exæquata eſt.
 Foſſa longa vetuſtate oblimata. *P. C.*
Zalegam ſię, zalezal ſię, Obtorpuit ja-
 cendo. Segnis otio evaſit *Quiete*
 deſes ab opere factus eſt. *P. Cnap.*
 Deſidia & otio marceſcere *Livius.*
Zaleglo mi w garle, Pituita craſſior fau-
 ces gulam guttur occupavit, vel;
 implevit. *P. Cn.*
Zalewa ſię papier, abo na pápierze piſmo,
 Diffundit charta bibula atramentû,
 vel; literas. Argumentum in charta
 bibula diffunditur. *P. Cnap.*
Zaloz.

Założyłbym się niewiem o co, Quovis pignore contenderim. *Ios Scalg.*

Zamierzam się na kogo czym, Intendo sicam alicui *Cicero.* Intento manum in aliquem. *Livius.* Intento securim Libro telum missile *Virg.*

Zamierzchło mi się w oczach, Vertigine tenebrolo laboro. *P. Cn.*

Zawrzet kumę gębę Elingvem aliquē reddere Imponere alicui silentium *P. C.*

Zamnoża się zamnożyło się co gdzie Crevere multæ generosæ plantæ. Auctum est multa sobole vivariū, plantarium, seminarium Semina in uberem & numerosū fetum evasere. *P. C.*

Zamykam mowę àmieraqz, Moribundo, illi officium lingua negat. *ut Ovidi.* Et manus officiū longius ægra negat.

Zapalczywy jestem zapalam się, wnet lic impotens sum. Subito exandescō Impotens animi Impotēti est animo *P. C.*

Zapatrzam się na co, Animum in funā bulo occupavit. *Teren.* Deditæ eō mentes cum oculis erant. *Liv.*

Zapiiam się, Ebrietati asvesco *P. Cn.*

Zapit

Zapit rozum, Ea pars animi nimio potu atque pastu obstupefacta est. *Cic.*

Ingurgitare ingenium poculis Gell.
Zapisuię co komu, Caveo alicui pecuniam summam. *Scævola.*

Zapisuię się żonię ná máietności, Dotem in fundo colloco. *Cicero.*

Zaplata się komu język, Lingva non constat ebrio *Seneca.* Titubo lingvâ ex mero. *P. Cnapius.*

Záplata nogi wino, báta, piwo, Tentat vinum gressus *Virg.* Tentantur pedes ebrii. *Seneca.* Impedit fluxa vestis pedes. *P. Cnáp.*

Zápomagam kogo, Proveho aliquem ad opes Ex inopia ad copiam aliquem perduco. Inopem rebûs necessariis sufficienter instruo. *P. Cnap.*

Zápomagam się; Victum sufficientem habere incipio. Ex inopia ad copiam emergo gragum facio. *P. Cn.*

Zárabiam ná zwadę, Adduxit rem ad mucrones & manus. *Tacit.*

Zarástam ut zarost row Sylvescit Dumescit Fossa convallis succrescentibus perpetua

perpetuò herbis fruticibus tandem
expleta & complánata est.

Zároslina Sastuosa loca Septum undiq̃
& vestitum dumetis ac vepribus se-
pulchrum. *Cic.* Stat sentibus ager.
Stat sentibus fundus *Lucilius*.

Zarywam translate zarwát czego; zachwy-
cił siana za pogody, *Idiotismus est late*
patens quem his & similibus modis reddi-
mus. Raptim colligere imminente
pluvia fenum. Sereno festinare mes-
sem. Convehere messem antequam
pluat. Arripere ex incendio bonam
partem. Arripere labentia ligna, vel
poma flumine. *P. Cn.*

Zarzewiem piekę, ábo wzarzewiu, Cine-
re ferventi torreo *P. Cn.*

Ząstac oczy, Caligant alicui oculi ex
somnia. *Cels.* Aegré alpitio ob som-
num nimium. *P. Cn.*

Zastawiám co czym zástawic drzwi, zedla-
mi zaprzatnac, Occupare locum sub
sellis *Cic.* Coementis licet occupes
Tyrrenum omne tuis. *Horat* Co-
angusto locum impedimentis

O

Hor.
Zastawic

*Zastał mie deszcz, Occupavit me plu-
via. P. Cn.*

*Zastawiam mięso, kociel &c. Infero ol-
lam foco vel in focum. P. Cn. Im-
pono lebetem foco. Appono in fo-
co carnes coquendas. Idem.*

*Zastąpił koń, Funem tractorium trans-
gressus equus se impedivit.*

Zasypiam ut; Czemuś nierychło przyszedł?

*Rz zastąpiłem Somno arctiori oppres-
sus longius iusto, solito, in dormi-
endo proventus sum. Arctior som-
nus diutius me sopitum tenuit. P. C.*

*Zaszkodzi to, Erit tibi id fraudi Cic. in-
vidiæ. Liv: Erit offensionem Cic: odio
Cæsar. Invidiam ac offensionem a-
pud populum sulcipies Cic. Fraudē
id tibi feret. Cic: Liv: Committis
fraudem nocituram, capitalem Hor:*

*Zatapiam co woſkiem łoiem, &c. Cera li-
quefacta offando. P. Cn.*

*Zatarli się, Ut se constipaverant, reces-
sumq̃ primis ultimi non dabant Cæs
Frequentes occurrerunt sibi invicē.*

P. Cn. Concateryati Ammian.

Zatykam

Zatykam pieczęcią ná rozen, Figo veru.

Viscera verubus trementia figunt.

Virg. Infigo verubus cernes. P. Cn.

Zárwodzę się Inanem conatum capio.

Irritum laborem fuscipio Eó progressus sum unde nec redire nec ulterius progredi licet P. Cn. Quó se conferat nescit. Cic. Multum inaniter laborando provectus est. Fefellerunt me mea consilia. P. Cnap.

Záwraca głowę wino, Tentat caput vinum Plin.

Záyźrzyć czego, kogo, Contingere visum aliquem. Attingere aliquid acie oculorum. P. Cnap.

At veró Ledwie go záyźrzyć, A longé exiguus vel obscurus videtur P. Cn.

Ledwiem go záyźrzał, Micuit ceu fulgur in oculis meis. A longé vix conspicuus interiit. Per transennam prætereundo strictim aspicere P.C.

Sic Niezáyźrzyć go niedoyźrzyć go, Effugit aliquid visum Ovid. Fallit visum. Plin

Zbiera się dobrych ludzi, Sensim subtrahuntur nobis probi viri. P.Cn.

Zalotám komu, Sufficiunt mihi vires ad certamen cum illo suscipiendum. Non inferior illo sum robore. *P. Cn.* Sufficimus obniti. *Virg.* Sum ferendo oneri. *Liv.* *Ovid.*

Zebrany zebrakó co, Granum vitiatum, corruptum situ. *Columell.* Concepto humore concalescit & vitiatur frumentum. *Seneca.*

Zéydzie mi się co, godzi mi się, wolno mi, Pro mea auctoritate videor posse. Pro meo jure dico. *Cic.*

Zgádnat, zgádlés, Recte rationem tenes. *Plaut.* Divino Plane hic divinat, ná id est. *Ter.* Rem seu tangere. *Plaut.*

Sic; jakobym wiedzial; Quasi divinarem fore. *Cic.*

Zgástem, wrażliem á prawdá tak? Sum. verus? *Plat.*

Zgádnit mi gády mi to Conjecto *Ter.* Divina assequere vel; Augurare conjecturá *Cic.*

Zgástem przy nim, Officit aliquis nomini vel decori meo. In tanta turba scriptorum meum nomen in obscu-

ro est. *Livius*. Lucernæ lumen splendore solis obscuratur. *Cic.*

Zbukác kogo Objurgationibûs crebris vexationibus aliquem consterno. aut; consternatum reddo. Crebró aliquem exagitando increpando per turbo consterno obstupefatio. *P. C.*

Zbukany, Percussus, vel; consternatus crebrius increpationibûs & vexationibûs. *P. Cna.*

Zlebyś się był ozwał ruszył, Magno tuo malo id faceres *P. Cn.* Male mecum nobiscum ageretur si, &c. *Cic.* Incommode venisses.

Zle sobie postąpił, zle sobie radziś, Pessimè in te contulis Malum hercle, vobis quæritis. Perniciosa alicujus rei capere consilia. *Ter.*

Zle onim mowią, Male audit. *Cic. Ter.* Pessima in vulgus fama. *Liv.* Infamia laborat. *Cic.*

Zle to czyniś zleś uczyniś Non recte agis Nimis factum nequiter Faciunt stulti. *Plin. Ter.*

Zlem rzekł zlem to mowił, Nollem dixisse.

xiffe. *Cic. Ter.*

Zlewki Vinum pateris defusum Horati:

Zly ná mię Oycieb, Pán Ěc. Durus Pater

Ovid. Durum se mihi præbet Paren-

tem habeo in liberos difficilem, qui

ne nec amat nec studeat tui. Cicero.

Mala sæva injusta noverca est mi-

hi Virg. Austero utor Patre Ter, In-

juriosissimis aliquibus uti. Cic.

Zmarszczona twarz látá pokazuje, Facies

tua computat annos. Mart.

Zmawiam się ná kogo, Conspiro in a-

liquē, Clandestinis consiliis aliquē

oppugno. Cic. Sic Ná mię się z mawia-

ią De capite meo sunt comitia Plau-

Zmierzasz ty gdzieś Est aliquid quo ten-

dis. & in quod dirigis arcum. Hora:

Zmieści się tu tyle, zmieściemy się, Capax

est circus populi. Ovid. Capiet nos

domus Una domo capiemur. P. C.

Zmyka się co, Delabitur tractim P. C.

Znáč po głosię, Vox hominem sonat. Virg.

Znac po twarzy, Vultu ferebat quos

spiritus gessisset. Tacit.

Znáč po chodzie. Incessus demonstrat

quis

quīs sit *P. Cn.* Summis digitis incedens monstrat se superbum. Et vera incessu patuit Dea. *Ovid.*

Znak co w obrazach labo z obrazow rzyck,
Adsignificant antiquorum statuae,
olim tonlores non fuisse. *Var:*

Znak pewny czego, Specimen. Habeo hoc specimen probitatis illius *Plin.*
Specimē popularis iudicii hoc est. *Cic:*

Znak tego ten jest, Argumentum huius rei, hoc est si enim &c. *P. Cnap.*

Znam się na tym, Intellego in ea re. Tametsi non tam multum in istis rebus intellego. *Cic.*

Zostanie abb; zostaniesz na przywitanie,
Hic esto ut sit, qui nos revenientes excipiat. Tu hic nos salutaturus reversos exspecta. Salutabis nos re-
duces *P. Cnap.*

Zostan przy iedney sukni, &c. Redigi ad unam vestem, famulum. &c. *Cic.*

Zostane przy tym; id est; *Dowiodę tego;*
Non defugiam auctoritatem.

Zstárzeo się na czym, Intenescere negotiis chartis. *Tacit. Hor.*

Zuchwá

Zuchwalić się *ná kogo*, Obfirmavit me infectari. Obfirmaté me exagitat P.C.

Zwiła mi się *ckwi mi się* Nausea Cicero.

Fastidio stomachi laboro P. Cnaps

Zywie *ti sobie, przy sobie jestem*, Vigilans

vidi Vigilans nunc te video. Vigi-

lans fabulor Vigilans ille, me vigi-

lantem pugnīs contudit. Plaut.

Zywie się *przy kim*, Alienīs opibūs meos

casus sustento. Alienā misericordiā

vivo. Cicero.

Zzymam się, Contraho humeros. Con-

trahi incommodis amici. Cicero.

A P P E N D I X

In qua advertes Lingvæ Polonicæ

copiam, in exemplis. dum quod

Latini unâ voce efferunt idem

Poloni diversis & pluribūs

exprimunt.

Primum Exemplum in Substantivo Inge-

nium, cujus vocis varium ex Te-

rentio usum accipe.

I *Akiegoby przyrodzenia był mowá pokazalá*
Quale

Quale ingenium haberet, fuit iudici-
um Oratio.

*Według woli swejey żyć, myśli swej dogá-
dzac Frui ingenio suó.*

*Iakis sam tak i o nim trzymasz, Illum ex
tuo ingenio iudicas.*

*Będzie takim iako y przedtym, Rursus ad
ingenium redibit.*

*Podobnego sobie przybrał, in bonam & ma-
lam partem Par ingenium nactus est.*

*Starą naturę i obyczay masz, Tuum mo-
rem antiquū atq; ingenium obtines.*

*Takie to jest przyrodzenie, Sic est ingeniū
Człowiek miłosierny, Est humani ingenii.*

Sam jest dobry, Ipse est ingenio bono.

*Swiádomem iá tego niecnoty, Novi inge-
nium scieisti.*

*Nie takimci bárdzo nieludzki, Non adeo
inhumanó ingenio sum.*

*Jam cię nád obyczay moy cierpiál wiele mie-
sięcy, Ego te complures, adversus
ingenium menseres tuli.*

Variorum Exempla ejusdem Vocis.

*Liberali ingenio esse decet. Ingeniū
ad assentationes pronum. Mei inge-
nii homo. Convenit optimè cum
ingenio*

ingeniô meo. Raptúſq; timens heu cæ
ca futuri commendat Siculis furtim
ſua gaudia terris, ingenio confiſa loci.

Secundum Exemplum in Adjectivo Justus
quod Polonce ex Auctoriſq; reddit. P. C.

Śtuſzny, Juſta cauſa. Juſtum diſſidium. C:
Pełny, zupełny, cały, Juſtá acie conſlige-
re *Quintil.*

Spory niemáły Justus exercitus. *Liv:*

Wzeſzny mierny, Juſta magnitudo. *Sipent.*

Justum pondus navis *Ouid.*

Prawdziwy Pan iákiey rzeczy, Justus Do-
minus rei. *Cic.*

Pryzwoicy, Juſta magnitudo. *Plin.*

Post ſolſtitium nata; non implent ju-
ſtam magnitudinem.

Łáſkárwy, Juſta ſervitus. *Terent.*

Práwy, Juſtum tempus pugnae. *Virgil.*

Tertium Exemplum in verbo Sustinere quod
Polonicè *ſapius quam vicies reddes.*

Cierpiec, Sustinere dolores. *Plinius.*

Záhamowac, Sustinere currum, *Cicero.*

Sustinere equos incitatos. *Cæſ.*

Sustinere tela. *Livius.*

Prze-

s heu
s furti
fifa lo
Justi
z. P. C.
dium.
onflig
Liv:
o. Sipe
tus D
plin.
ent j
ent.
Virgil.
ere qu
.
linius.
Cicer
Cas.
Prze-

Przewieść na sobie: Sustinuerunt spectare crudelissimam cædem. *Svet.*

Zatrzymać się, nie skwapiać się, Sustineo me. Sustinenda est affectio. Sustinere se à respondendo, ab assensu. *Cic.*

Zwłóżyć, odkładać kogo, co, Sustinere rem, in noctem *Livius* Sustinere aliquem. *Ovid,*

Oprzec się, Sustinere coitionem [primam *Terent.*

Zatrzymać na sobie. Impetum hostium sustinere. *Cic. Cas.*

Podpierać się, Sustinere baculô artus *Ovidius.*

Podjąć kogo, Sustinere labentem. *Cic.*

Trzymać na sobie, Sustinere causam publicam, onus magnum, curam maximã. *Cicero.*

Ostać się przy czym, Sustinere vix potest ea quæ commovet. *Cic.*

Zdolat. Solus tantam multitudinem sustinere non possum. *Cic.*

Sprawnować urząd, Sustinere munus consulis. *Cic.*

Zastępować, trzymać miejsce bydk na mieys-
tulis

seu, Sustinere partes Prætoris, Con-
sulis, &c. Cic

Znosić na sobie: Sustinere Personam a-
licuius Cic.

Podęymuię, Sustineo pænam, laborem.
Cicero.

Pokrywał, Simulato vultu & fronte fa-
cilimè sustinetur. Cicero.

Smieć się ukazać komu na oczy, śmiało w
oczy weyźrzec, Vultum alicujus su-
stinere. Livius.

Wspierać kogo dzierzet ná sobie,, Sustine-
re aliquem sua auctoritate, Cicero
Sustinere cervicibûs Rempubl Idem

Dochowąć detrzywać, zachować, Sustine-
re dignitatem & decus Civita-
tis Cicero.

Dostarczyć kosztu, Sustinere sumptum,
Cicero.

Zywie się przy kim, Alienis opibûs
meos calus sustineo. Cicero.

Ad M. D. G.

on-
n a-
em.
fa-
low
su-
ne
era
dem
sti-
ita-
um,
bûs

